

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Etlar, Carit.; Carit Etlar.

Titel | Title:

Utro

Udgivet år og sted | Publication time and place: Aarhus : Jydsk Forlags-Forretning, 1894

Fysiske størrelse | Physical extent:

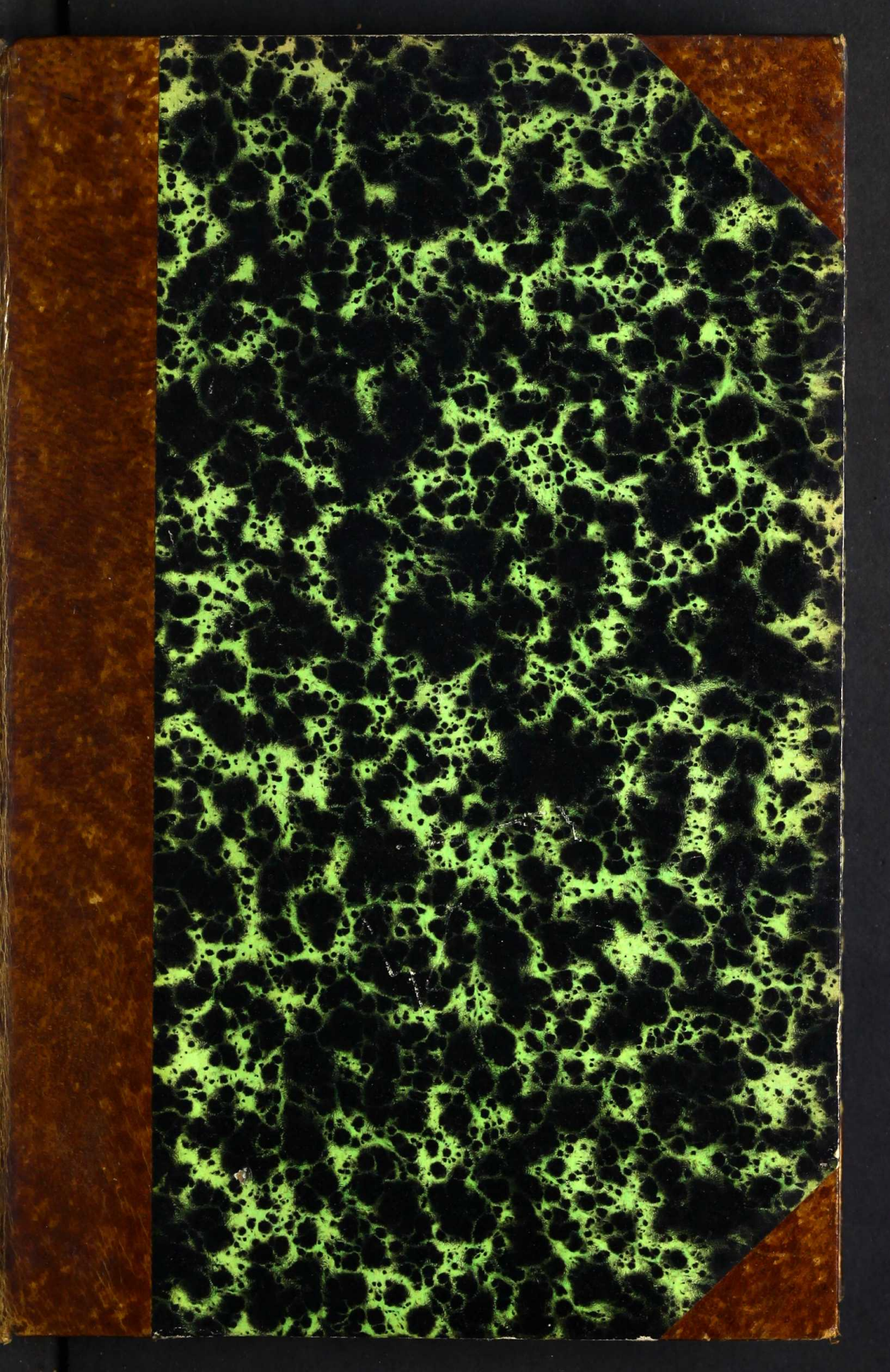
284 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

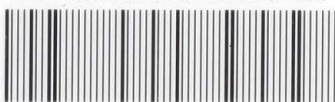
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

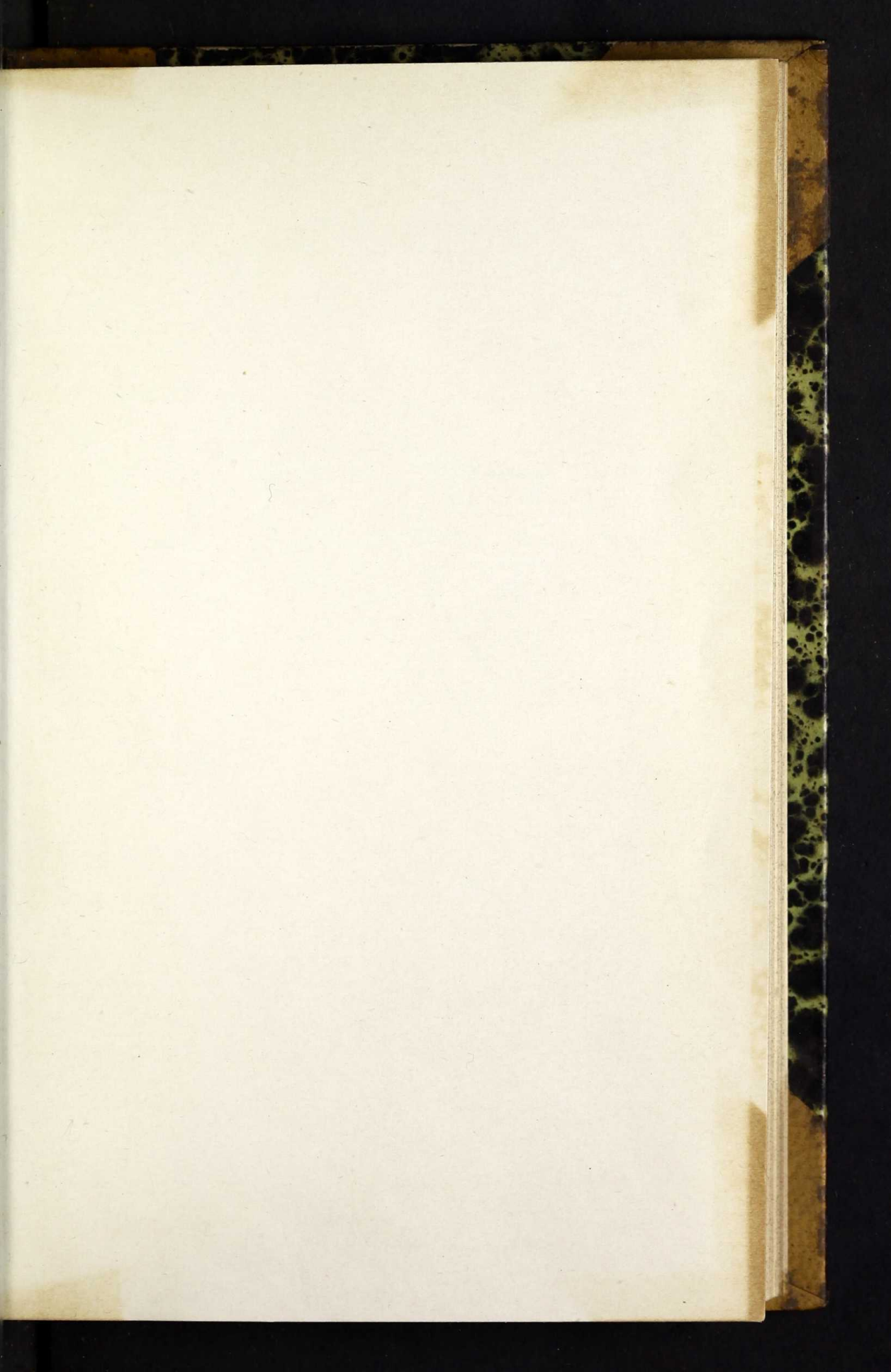
57. - 100

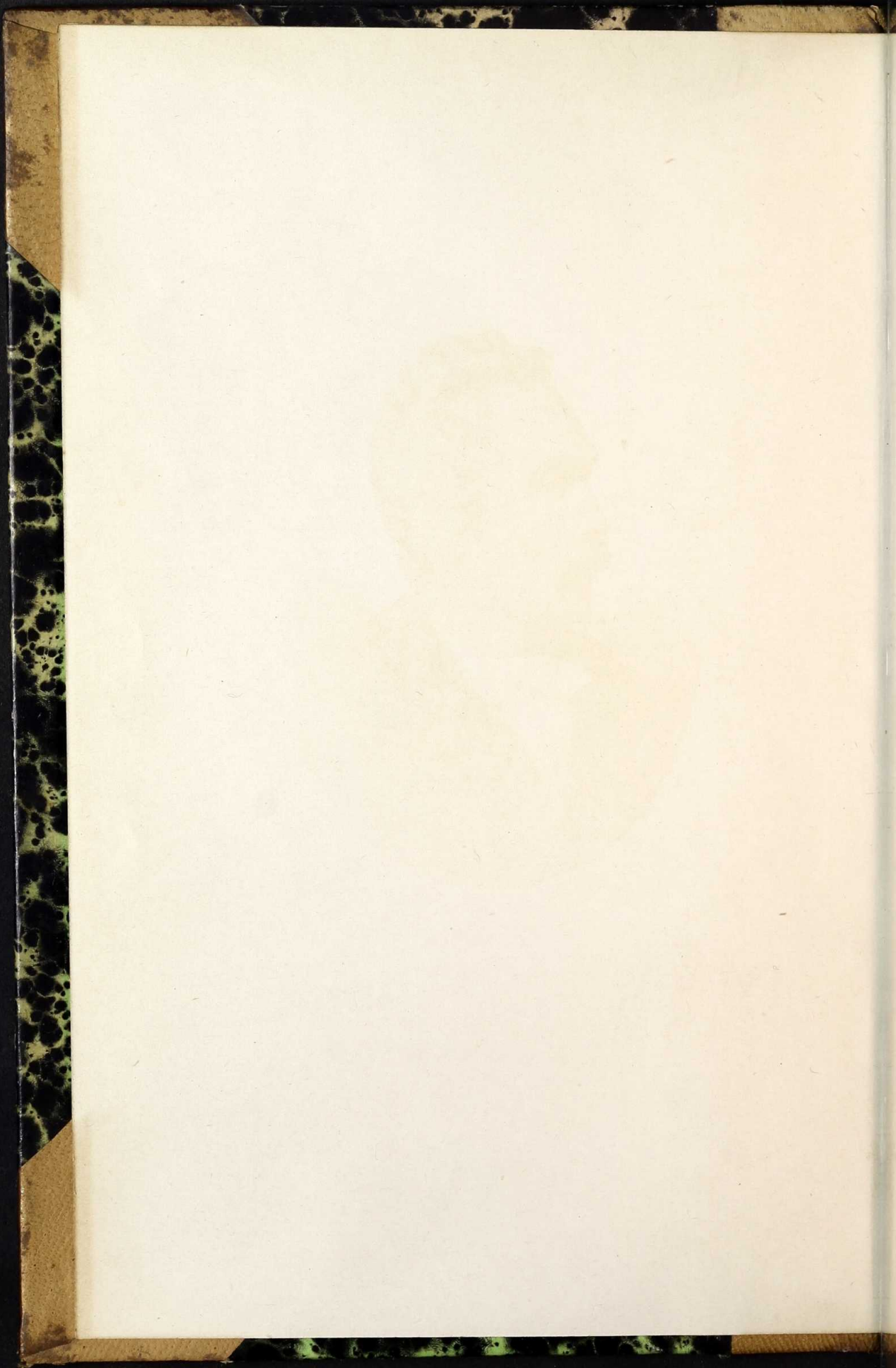
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

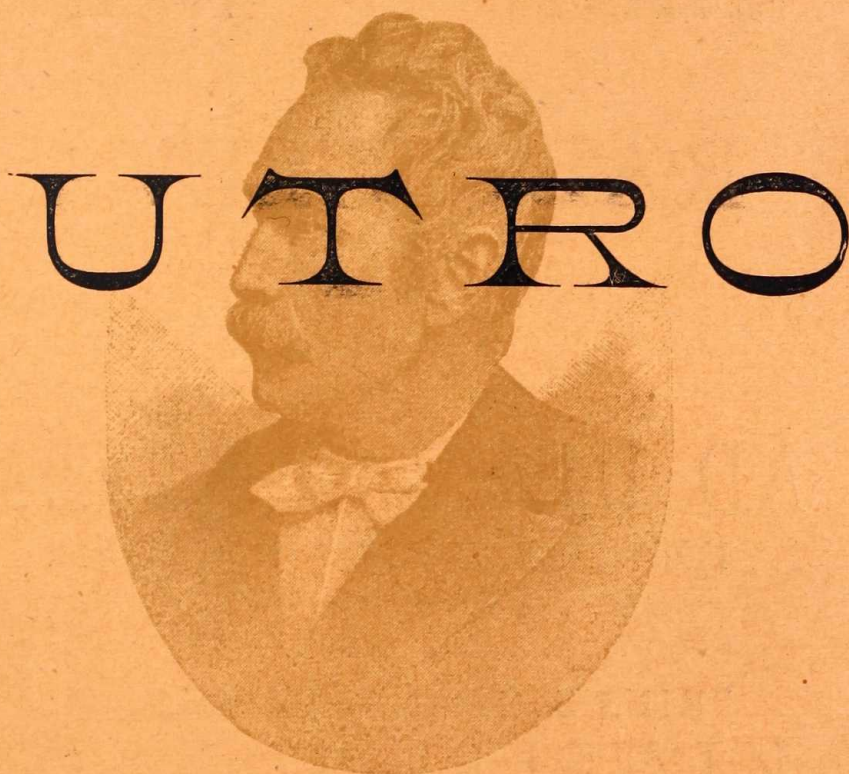
130021101843

CARIT ETLAR

AARHUS

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1894

JYDSK FORLAGS-FORRETNINGS FORLAG.

Følgende af Pressen rosende omtalte Bøger anbefales til private og offentlige Bogsamlinger:

ANNA BAADSGAARD:

UDE I VERDEN.

1.50, eleg. indb. 2.75.

TO UNGE KVINDER.

3.25, eleg. indb. 4.50.

MARCO BROCHNER:

RADU GLEVA.

ROMAN.

Pris 2.00.

MRS. HODGSON BURNETT:

AD UJÆVNE STIER.

FORTÆLLINGER FOR UNGE PIGER.

1.75, eleg. indb. 3.00

PRINS SCØNAICH CAROLATH:

KJÆRLIGHEDSSORG.

FORTÆLLINGER I MOLL.

2.25, eleg. indb. 3.50.

SIGURD LIND:

VED MOSSØ. PASTOR BRANDT.

3.50.

3.25.

KRUMSTAV OG KONGESPIR.

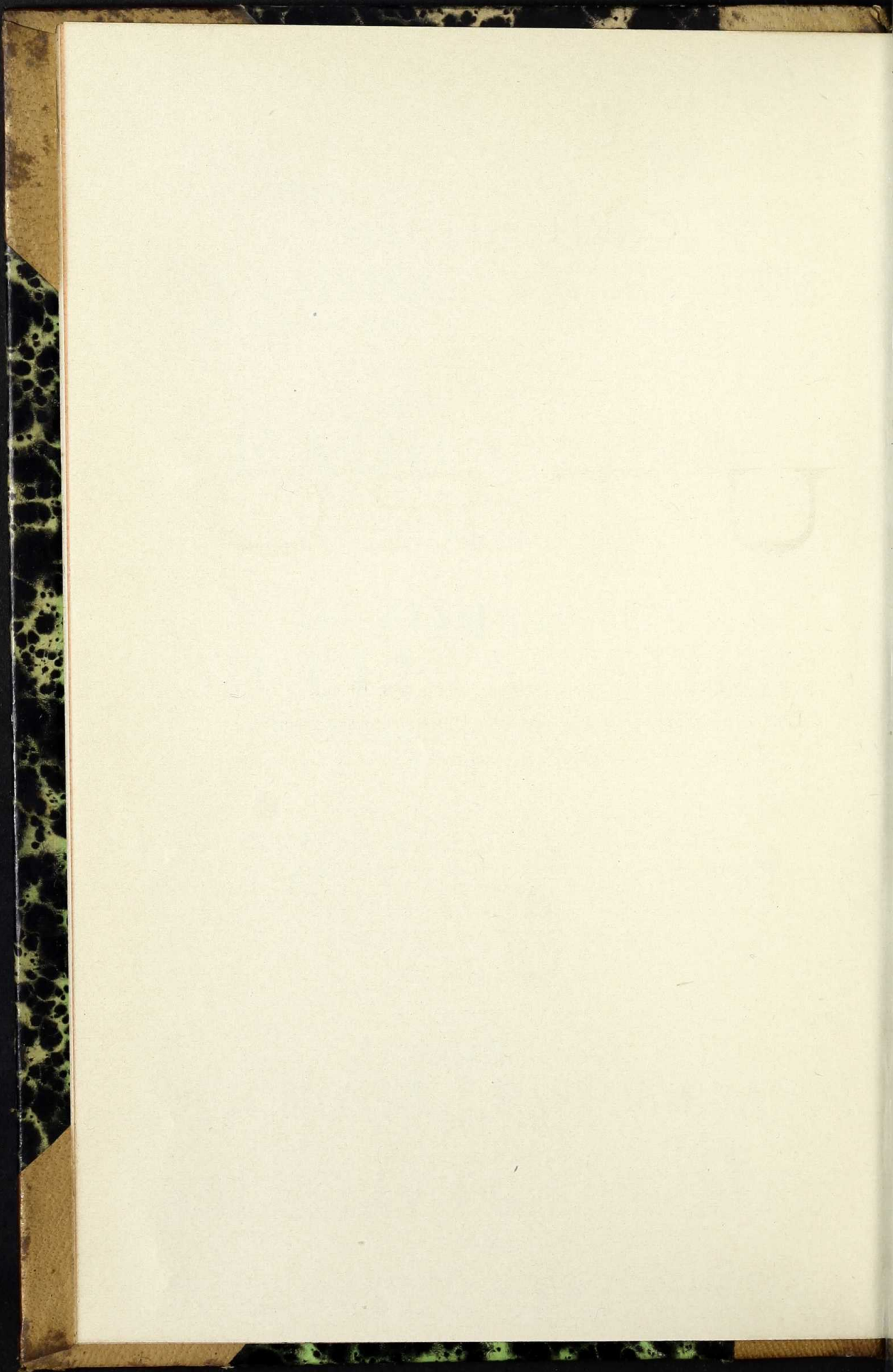
4.00.

LYNGBLOMSTER. BRYDNINGER.

3.00

3.50

UTRO

CARIT ETLAR

UTRO

MARTHA FRA SIGERSVOLD — PATER PETER

UTRO — HUNDENS MÆRKE — PRINDSESSENS SKYTTE.

DANDS PAA LADEBRO — DEN VI STOLE PAA

AARHUS

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1894

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI.

Martha fra Sigersvold.

hlovenegic an adrich

Den store og bakkede Landstrækning, som danner Hovelbjerg og Lysgaard Herreder i Viborg Amt, skjultes i gamle Dage af tætte sammenvoxede Skove, hvor Egen og Bøgen nærrede sig i broderlig Forening og naaede en Størrelse, et Omfang og en Alder, for hvilken der nu ikke gives andre Vidnesbyrd end de, som graves op af de gamle Tørvemoser. I disse tavse og mørke Skove, hvis Veie spærredes af omblæste Træer og sammenslyngede Brombærranker og hvor en Solstraale sjelden mægtede at trænge ned til Græsunden, boede Hjorten og Vildsvinet i uforstyrret Ro; ved Vintertide kunde man høre Ulvene tude derinde, og det hændtes af og til, at Kulde og Sult, i de lange Nætter, drev en Flok af dem ned til Landsbyerne og Bønderhytterne for at søge efter Føde.

Hist og her skar en lille, strid Aa igjennem Skoven og dannede en Sump eller et Morads langs med begge Bredder, hvorfra den røde El skød op i frodig Væxt. Gjennem Bugter og Krumninger banede Aaen sig Vei, Vandet boblede, skummede og rislede mellem Træer og Stene, henover Rødder og Vindfælder, hurtigt og ilsomt, som om det skyndte sig med at komme bort fra Mørket ned til Guden-aaes lyse og solrige Enge.

Der laa dengang en Herregaard, som hed Avnsbjerg, oppe i Lysgaard Herred. Den ligger der endnu, med en sørgelig Rest af Skov paa den ene Side og et ret pynteligt Ydre, skjøndt dens første Eier skriver sig fra Dronning Margrethes Tid. Han hed Jens Andersen, og byggede Gaarden op med store og mægtige Kjældere, omgav den med brede Grave og Volde, reiste Taarn og Vindebro, og kort sagt med Alt, hvad der betegnede den Tids Herresæder, hvor Magten gjaldt i Rettens Sted, og hvor enhver Handling var priselig, naar man blot besad Styrke til at forsvare den.

De senere Eiere have derefter forandret og bygget om paa Gaarden, Enhver efter sin

Smag. Tiden lagde sin Haand paa den, saaledes at der nu ikke er blevet Andet af det oprindelige Avnsbjerg tilbage end Jens Andersøns dybe og underjordiske Kjælder, en sammensunken Vold og en sivbegroet Grav, der tyder paa den gamle Befæstning.

Da vi skreve 1535, var der Nød og Ufred i Landet. Johan Rantzau havde slaaet Bondehæren for Aalborg og holdt strængt Regimente deroppe. Markerne laa øde, der groede mere Lyng end Rug paa dem, Herregaardene vare plyndrede eller brændte. Galgen paa Tranders Banker hang fuld af døde Kroppe, fredløse Folk dreve omkring inde i Skovene og vovede sig kun ud for at tigge eller tage. Bonden havde, lokket og ledet af dem, der vilde ham ilde, faaet en daarlig Sæd, han høstede nu derefter.

Det var nogle Dage før Jul samme Aar, da to Mænd rede op til Avnsbjerg. Den Ene bar Sværd og Rustning, den Anden havde en sid Hat paa, der faldt ham ned over Hovedet, han sad kroget og bøiet paa sin Hest og mægtede knap at styre den. Da de rede ind over Broen, kom Herren til Gaarden dem

imøde, det var Hr. Peder Gyldenstjærn, som dengang raadede der, han bød de Fremmede velkommen og førte dem op ad Trappen.

„Ja, det er ikke værd, I sadle af,“ sagde den ene af Rytterne til Folkene, „vor Tid er knap dennegang og Dagen helder, vi skal se at være hjemme igjen til Aften.“

Da de kom ind i Borgstuen, bød Gyldenstjern dem Plads paa Bænken foran Ovnene. Frosten var streng og det blæste koldt derude. Derpaa lod han bringe Vin og Øl op fra Kjælderen.

„Nu skal Du drikke bravt og være mig en sær velkommen Gjæst, kjære Predbjørn Podebusk, saameget mere, som Du dennegang kommer med helligt Følge.“

„Hellighed er et daarligt Følge i disse Dage,“ svarede den lille Mand, som han rakte Haanden, „den har kun føie paa sig at sige. Engang var jeg Abbed Gregers til Vitterslev Kloster, nu er jeg en fattig Mand, som næppe eiede det, jeg kunde helde mit kullede Hoved til, hvis ikke Hr. Predbjørn Podebusk til Bidstrup gav mig Naadsensbrødet paa sin Gaard.

„Ja, hver Herre regerer sin Tid,“ sagde Gyldenstjern, „man faaer at skikke sig deri. I seer mig ellers begge To sær modfaldne ud idag. Er der hændet Jer Noget?“

„Ja, det er ikke for at drikke din gode Vin, vi ride til Avnsbjerg dennegang. Jeg er ilde faren, Du, og kommer for at høre et godt Raad af Dig, om Du ellers har et at give. Jæg kan ikke holde det ud længer paa min Gaard, de stjæle mig Kreaturerne ud af Stalden og tage Kornsækkene af Hesten, naar vi ride til Mølle.“

„De gjør det som værre er,“ sagde Abbeden, der sad nærmest ved Ilden, med den store Vinkande støttet paa begge sine Knæ.

„Hold jeres Mund kjære Abbed Gregers,“ sagde Predbjørn, „I staar ikke for Alteret idag, det er mig, som prædiker.“

„Hvem er det da, der tilføier Dig saa stor en Ulempe?“ spurgte Gyldenstjern.

„Hvem skulde det vel være andre end den fredløse Satan, Jens Padebjerg til Ilensborg? Den fredlsøe Hund skalter og valter, som om han var Herre i Landet. En Flok Skarnsfolk har han kaldet omkring sig, Karle,

der ligne ham, og som Rantzau jog fra Hæren, han samlede ved Kolding, Svirebrødre, Landeveisjunkere, som tilsammen ikke have andet at leve af, end hvad de bjerge fra os Andre. Adelveien gjør de usikker, Fanden selv kan ikke hamle op med dem. Forgangen kom de farende ind til Randers, vel en Tylft i Følge, og lod blæse i Trompeter foran sig, saa man skulde tro, de red Herredag ind. Skal det vare længe, forstaar jeg ikke, hvordan det vil ende.“

„De slog en gammel Tiggermunk for-dærvet nede ved Havrum til hellig Martins Dag,“ bemærkede Abbeden, som nu næsten alene havde siddet og tømt den store Vinkande.

„Hvad vil det sige, men de tog syv ti Lispunds Svin ud af den Flok, jeg skikkede østerpaa ad Aarhus til,“ sagde Hr. Predbjørn. „Forrige Uge red jeg ned for at faae lagt Sko under min Hest, saa kommer lange Jens Padebjerg glanende imod mig og siger, at jeg skulde holde, fordi jeg red ad Veien. — Hvad synes Du?“

„Maatte Du da holde?“

„Der er Ingen, som kan staa sig for ham,“ svarede Predbjørn undvigende, „hans Lige til at figte og stikke findes vist ikke i denne Verden. Han er saa stærk, at han kan sætte Hovedet under Bugen paa sin Hest og løfte den op fra Jorden.“

„Tog han Noget fra Dig?“ spurgte Gyldenstjern atter.

„Aa ja, han tog min Kappe, men det var den gamle med Pletter paa.“

„Han tog det, som værre var,“ ytrede Abbeden, „han tog Buxerne med,“

Gyldenstjern brast i Latter.

„Er det Noget at le af?“ sagde Predbjørn hidsig. „Jeg gad nok seet Dig ride to stive Mil hjem i den Dragt. Men i forrige Uge kommer det Værste. Da red Hr. Gjede til Kjærsholm og hans Datter, den skønne Ellen, hjem fra Almind Kirke. De mødte Jens Padebjerg, for han er nu paafærde alle vegne. — Det falder saa knapt med det daglige Brød, raabte Jens, derfor maa jeg tage Skat af de Veifarende, som Vorherre skikker mig. — Jeg har Ingenting hos mig, lille Jens, siger Hr. Gjede. — Saa maa den

yndige Jomfru betale for Jer Begge, svarede Jens, og før de kunde hindre det, rækker han sig over sin Hest, tager Ellen Gjede om Halsen og giver hende et Trykkys paa begge Kinder. Hvad siger Du til det? — Gjede havde nær taget sin Helsot derover, det var ogsaa langt værre end mig med Buxerne, synes Du ikke? Da han kom hjem, samler han sine gode Venner og siger, at han vil give den bedste Drift Hoveder paa Kjærsholm til den, som jager ham Jens Padebjerg ud af Ilensborg. Men Jomfru Ellen reiser sig op fra Bænken og gjør et andet Løfte tillige. Den alene vil jeg give min Haand og min Tro, og kalde for min Herre og Husbond, som lægger Jens Padebjergs Hoved ved hans Fod, sagde hun. Nu veed Du nok, at min Dreng Stoffer, holder meget af Ellen Gjede.“

„Hun er ogsaa en kjøn Pige,“ bemærkede Peder Gyldenstjern.

„Ja, det gjør hende da ikke ringere“.

„Og en rig Pige, som ikke kommer i Gaarde med tomme Kister.“

Predbjørn Podebusk smilede og nikkede

over til Peder. De vare fuldkomne enige i dette Punkt.

Stoffer maa strenge sig an, for at det kan blive ham, som fuldbyrder Løftet. Derfor er jeg og Abbed Gregers gaaet paa Raad om at gjøre Ende paa den onde Jens Padebjergs Misgjerninger, vi samle Folk og liste os ned, nu Nytaarsnat, til Ilensborg og slaa den Skarnskarl ihjel. Gregers paastaaer, det vil være Himlen en velbehagelig Gjerning, men hvad kommer Himlen mig ved, jeg tænker kun paa min Søn. Jens skal miste sit Liv, men jeg behøver Hjælp dertil, jeg er en gammel tyk og fed Mand og ikke mere saa rørig som før.“

„Det kan være det Samme, Stoffer er jo en ung Mand.“

„Det er han, men han har faaet en Tandbyld i den ene Kjæve, som værker og plager ham, saa han maa blive hjemme. Jeg mente derfor, om Du, kjære Peder Gyldenstjern, vilde give mig en Haandsrækning og følge med i Stoffers Sted. Den Dreng kan ikke leve uden Ellen.“

„Min Søn holder ogsaa meget af Ellen Gjede.“

„Det veed jeg nok; men Stoffer har Faderens Tilsagn.“

„Min Søn har Datterens.“

„Men Du sidder med tre Sønner og en Rede fuld af Pigebørn ovenikjøbet, jeg har kun den ene Dreng, og han faaer Gods og Gaard efter mig. Jeg stoler saa fast paa din Hjælp. Jeg har ladet Tømmermanden danne fire lange Stiger nede i Borre Skov, dem stille vi op mod Muren, naar det skal gaa for sig. Vi komme bag paa dem, mens de sidde deroppe i den lange Nat og drikke Nytaar ind, de mærke til Ingenting, før vi har dem Allesammen.“

„Jeg kan ikke hjælpe Dig dennegang,“ sagde Peder Gyldenstjern, „jeg ligger for en Reise over til Fyen. Kongelig Majestæt har skikket Bud efter mig, det maa lystres. Var det ikke Nytaarsaften, Du mente at tage ham?“

„Jo, før kan det ikke ske. Jeg sidder kun med elleve Mand i Gaarde, vi maa være nogle flere.“

„Var det ikke i Borre Skov, Du havde dannet Stigerne til?“

„Jo, de ligge dækkede med Løv ude i Grøften, bag den gamle Brønd. Men hvad kommer det Dig ved, siden Du ikke vil hjælpe os? Farvel, Peder, og Tak for denne Gang. — Hører I ikke, Abbed Gregers! jeg troer min Sjæl, I er falden i Søvn.“

„Skal Du ikke have Dig en Drik Vin endnu til Afsked?“

„Ellers Tak, den smager mig noget stram, og saa er den syrlig.“

„En Drik Øl da?“

„Dit Øl er ikke rigtig stærkt, Du skulde gjøre, som vi gjør hjemme, putte en Tyvefinger i hver Brygning, saa bliver hun brav. — Farvel!“ Dermed red Hr. Podebusk og hans Ven Abbeden bort fra Gaarden.

Juleaften drog en Skare Mænd ud fra Avnsbjerg og fulgte Veien østerpaa gennem Skoven mod Borre og Væderslev. Alle vare de væbnede med Spyd, Øxer og Sværd, og

hver Mand bar en Skjorte over sin Kofte, saa at de i nogen Afstand ikke kunde skjælnes fra Sneen, de gik hen over. To Ryttere red i Spidsen af Toget, en yngre og en ældre, begge indhyllede i lange Kapper, under hvilke det klirrede, som naar Pladerne i en Jernrustning bevæges.

Det havde sneet den hele Dag. Vei og Sti var skjult, man maatte være vel kjendt med Skoven for ikke at fare vild derinde. Henimod Aften ophørte Sneveieret, en streng og bidende Kulde fulgte efter. Folkene bevægede sig hurtigt og forsigtigt fremad i en lang Række. Ingen af dem talte synderligt til hinanden, skete det, var det saa dæmpet og hviskende, som om de frygtede for at blive hørte. Af og til red den ældste af de to Ryttere hen paa Siden af dem, skyndede lidt paa dem og sagde nogle dæmpede Ord.

„Det er et hart Veir inat,“ hviskede en af Folkene til ham og bankede sig i Siden, „hun bider svært i Næse og i Fingre.“

„Værre vil hun bide der, hvor vi stunde til,“ sagde Føreren.

„Saa faaer man at bruge sig desto flinkere,“ sagde Svenden, „det pleier at hjælpe.“

Føreren red atter forud og gav sig i Tale med den Yngre. „Har Du nu rustet Dig vel, min Søn Jakob?“ sagde han. „Jeg fik ikke rigtig Leilighed til at se derefter, da vi droge hjemmefra.“

„Jeg bærer den Brynje fra Mailand af Staal og loddede Ringe under Kappen.“

„Og den nye Pigkolbe hænger ved Sadelbommen, det er bravt. Husk at drage Remmen fra Skaftet ret op om Haandleddet, naar Du skal til at bruge den, det styrker Slaget. — Nytaarsaften var det jo, min gode Ven, Predbjørn Podebusk, vilde aflægge sit Besøg paa I lensborg. Jeg mener, vi skal spare ham den Reise. Der bliver ingen Fred i Herredet, saalænge Jens Padebjerg sidder deroppe.“

„Nylig peb Uglen inde i Skoven,“ sagde Jakob, „saa tænkte jeg paa, naar den nu vilde pibe tre Gange, en for Gudfader, en for Guds Søn, og en for Gud den Helligaand, skulde det gaa os godt inat, og saa peb den tre Gange.“

„Det var et rart Varsel. — Bare jeg

kunde blive rigtig klog paa det Bud, der kom til mig imorges i Hestehaven. Mens jeg gaar derinde, hører jeg det skrabe paa Laagen, og udenfor staaer en pjaltet Pøik, der kalder mig afsides og siger: Inat drikke de sig fulde paa Ilensborg, saa er det ikke svært at komme til Gjæst der. Jeg spørger Knægten ud, men han vidste ikke mere at fortælle, end at han havde faaet et Stykke graat Vadmæl til en Kofte, for at bringe mig den Besked fra Fru Martha fra Sigersvold, og saa gjentog han Ordene som en lært Lektie.“

„Hvem er hun egentlig, den Fru Martha? — Jeg hørte Tale om hende nede ved Væderslev Kirkestævne forgangen, men Ingen vidste noget Bestemt at sige.“

„Det er en barsk og alvorlig Kvinde, som fører Regimente over Køkken og Fadebur oppe paa Ilensborg, og som de sige, Jens Padebjerg engang skal have havt et godt Øie til. Nu er hun noget tilaars og begynder at faae graa Haar i Nakken. Forresten holder hun paa den gamle Tro, gaaer flittig i Kirke og skal være kommen af godt Folk. Hun veed at te sig i Lader og Væsen som en

adelbaaren Kvinde. Vist er det, mig skikkede hun Bud, som om hun kjendte vor Plan og længtes efter, at vi skulde komme.“

Blæsten tog til og rystede Sneen fra Træerne. Maanen stod bag Sky, men Skyerne lyste store og blaalige ned fra Himlen. Hist og her skinnede et lille Lys ud fra Bønderhusene, og de hørte Hundene gø nede i Landsbyen. Da Folkene kom ind i Borre Skov, laa der en gammel Brønd tæt ved Veikanten. Den var næsten skjult af Sne, men Gyldenstjern vidste dog at finde den, og Skaren standsede.

„Her var det nok, vor gode Ven, Predbjørn havde forvaret sine Stiger; han kommer til at laane os dem inat, som billigt er, siden vi gaa i hans Ærinde. Se efter nede i Grøften, om I kan finde dem.“

Stigerne laa der, dækkede til med Løv, som Predbjørn havde sagt. Folkene toge dem paa deres Skuldre og vandrede derefter videre mod Hlensborg.

Da de kom til Borre Aa, stod der en Mand ved Broen og lod til at vente paa dem. Han gik hen til Gyldenstjern og sagde: „Nu

er Borre Vand tilfrossen, men jeg veed Vei over det.“

„Hvem skikker Dig med den Besked?“ spurgte Gyldenstjern.

„Den, som bad Jer være Gjæst paa Ilensborg inat,“ svarede Manden.

„Saa gaa foran og lad os se, hvad Du duer til.“

Manden adlød, fra nu af var det ham, der førte Toget.

Efterhaanden som de nærmede sig Veirsløv By, blev Skoven tyndere og gav tilsidst Plads for den opdyrkede Mark. Her forlod deres Fører Alfarveien og tog Retning langs med Aaen, saaledes at de gik i Skjul af en Rad gamle Piletræer, der groede paa Bredden.

„Om nu de gode Herre vilde stige af deres Heste, saa trække vi dem hen bag Smedens Hytte,“ hviskede den Ubekjendte. „Maanen kommer frem og skinner hen over Sneen, Himlen er bleven blank og klar, og oppe paa Ilensborg Taarn sidder der en Kure og glaner ud til alle Sider, den Mand har gode Øine, kan I tro. Vi drage nu ad en anden Sti end Alfarveien. Jens Padebjerg

har indbudt mange, gode Venner til at holde Jul med sig iaften. Kan hælde, I ikke synes om, de melde ham Eders Komme.“

Gyldenstjern smilede, den Mand lod til at gjætte hans Tanker.

Efter det begrændsede Rum at dømme, som Ruinerne indtage, har Ilensborg kun været en lille Gaard. Den laa paa Veirslev Mark, nordvest for Kirken, indkredset af Borre- og Gudenaas, som Manden nylig havde ført dem over. En Ringmur omgav den, et firkantet Taarn af røde Munkesten, med et lille, aflangt Glamlul paa hver Side, ragede op over Ringmuren. Et tæt Krat af Slaaen, Hyld og Berberis skjulte Bredden. Midt igjennem dette Krat var der gravet en Rende ned til Vandet, deri laa en gammel, fladbundet Baad, hvori man færgede over Aaen.

Hovedbygningen bestod af to Stokværk. Det nederste var en høi og hvælvet Kjælder, som fik Luft fra to smaa Huller i Muren. Der fandtes ingen Vinduer for disse Huller, Glas var saa dyrt i de Tider og maatte forskrives langveisfra. Langsmed Væggene løb en Række brede Bænke, som om Natten

brugtes til Sovesteder og som vare sønder-skaarne med dybe Indsnit, der skulde forestille Kors, brændende Hjerter, Ryttere og Bomærker. En stor Kamin indtog næsten en hel Side af denne Leilighed, som fik sit bedste Lys fra to rustne Jernlamper, der hang ned i en Kjæde under Loftet.

Fra denne Hvælving, hvor Gaardens Tjenere og væbnede Mænd boede, gik der en steil Trappe igjennem et Hul i Loftet til Leiligheden ovenover. Denne bestod af Borgstuen og tre smaa Kamre. I den første var Gulvet dannet af røde Mursten, i Kamrene af stampet Ler, som om Helligdagene blev bestroet med Gyveltoppe og Enebærris. Dørene bestode af tykke Egeplanker, forsynede med store, snirklede Jernhængsler og istedetfor Laas en Klinke, hvormed man aabnede fra begge Sider. Midt paa Døren sad to Jernbøiler, gjennem hvilke der kunde stikkes en Egebjælke ind i Karmen, og Døren afstænges, saaledes at den ikke lod sig aabne udvendig fra, naar det gjaldt om at forsvare sig.

Kamrenes Vægge viste den kalkede Mur, overmalet med røde og gule Okkerfarver i

Tavl eller Snikler, hvorimellem der hist og her saaes et sletlykket Forsøg paa at efterligne en Rose, en Pintselillie, en bevinget Drage eller en flyvende Fugl. Ventes der Gjæster til Gaarden, blev der hængt Tæpper af Uld- eller Hørgarnsvæv op paa Væggene, helst gule, brune eller rødstribede, thi disse Farver forstod man selv at frembringe, den gule af Gurkemeie, den brune af Træspaan, den røde af Kraprod eller, hvad der var kostbarere og sjeldnere, af Kochenille. I de Riges Huse, kunde disse Tæpper være af Silke eller Cendal (Sindal), Fløil fra Provence, som der allerede var kjendt fra det ottende Aarhundrede. Sædvanligt benyttedes dog Tæpper, udsyede med Landskaber, Figurer og Jagtoptrin, efter enhver Kunstnerindes Smag og Fantasi. Senere blev trykket og forgyldt Læder anvendt, og disse Tapeter bleve da fastslaaede i Rammer. Nærmest Kaminen, hvor Væggene altsaa vare mindst fugtige, hang Eierens Vaaben: Rustningen, Stridsøxer, Pigkolber, Korssværd og Armbrysten. Det sidste Vaaben blev dog sjeldnere, siden man allerede fra Kristian

den Andens Tid havde begyndt at betjene sig af Luntebøssen.

Sæderne vare lange Bænke, belagte med Fjerhynder. For Enden af det store, fastrammede Egebord, og ved Kaminaabningen i Borgstuen fandtes ogsaa nogle høiryggede Stole, hvortil Æresgjæsterne bleve førte. Foran disse Stole blev der sat en Skammel, og under denne udbredt et vævet Tæppe, eller naar Herskabet drog hjemmefra til Tings eller omkring paa Gjæsterering, hvortil en stor Del af Aaret medgik, toges Tæpperne ned og forvaredes tilligemed Bænkehynderne i store Kister.

Loftet i Borgstuen bestod af tykke Egebjælker, slethøvlede, mørke og brunede af Tid og Røg. Bjælkerne, der laa hverandre saa nær, at man, som Tilfældet, f. Ex. var paa Avnsbjerg, næppe kunde stikke en Arm ned imellem dem, dækkedes igjen af et Lag sammenføiede Brædder. Ovenover gjemtes Kornforraad for Vinteren. Nogle store Aabninger i dette Loft tillod Røgen at trække bort og frisk Luft at strømme ind i Stuen.

For Køkken og Kjælder paa I lensborg

raadede en ældre Kone, som de kaldte Martha fra Sigersvold. Hvem hun var, og hvorfra hun stammede, vidste Ingen. Hun var kommen til Gaarden med Jens Padebjerg, havde været hyldet af ham og alle hans Venner, hun deltog i alle deres Jagter og Fester og red til Veirsløv Kirke om Helligdagene i et stort Optog af Gaardens Tjenere og Svende. Efterhaanden foregik der en Forandring i alt dette. Martha syntes at drage sig tilbage fra Verden, hun tog sjelden ud og lod sig ikke se mere end nødvendigt, naar der kom Besøg paa Gaarden.

Martha fra Sigersvold var en høi, alvorlig Dame, med mørke Haar og skarpe Træk. Hun bar altid sorte Klæder, og meget fint og hvidt Linned. I sin Adfærd viste hun sig streng og bydende, hendes Øine røbede en fast og urokkelig Villie og udøvede en vis Indflydelse paa Enhver, hun talte med. Ligeoverfor Jens Padebjerg forstod hun bestandig at sætte sin Villie igjennem paa en saa rolig og fordringsløs Maade, at det fik Skin af, det kun var hans Ønske, hun bøiede sig for.

Denne Aften beredte hun Alt til Festen. Nede i Køkkenet blussede et vældigt Baal

paa Skorstenen. Nogle dreiede Spiddet. Andre bagte. Gamle Sølvkander og Bægere, mærkede med de forskjelligste Navne og Vaaben, hvoraf ikke et eneste var Jens Padebjergs, bleve polerede og bragte op i Borgstuen. Der laa Jens, pyntelig klædt, udstrakt paa en Bænk foran Kaminen. Han sang af fuld Hals og gjorde Løier med en stor Bulldog, som han fik til at springe hen over Bænken. Hvergang der blev en ny Bagning færdig nede i Køkkenet, fik Jens et Stykke op for at smage det. Bestandig udbrod han i Lovtaler derover:

„Sikke Pebernødder! sikke Tærter med Mandel i, sikken en Fest, vi skal faae os iaften! I kan tro, den skal spørges!“

Jens fik Ret. Den Julefest paa Ilensborg spurgtes længe efter.

Oppe i Enden af Borgstuen var der stillet to Ankere, deraf skulde Gjæsterne selv tappe i deres Kander, naar Drikkegildet begyndte. Det store Egebord midt i Stuen var dækket med Fade, Bægere og Skueretter, hvilke sidste bestode af nogle høie og maledede Efterligninger af Tærter og Kager, omgivne med

Blomster og Figurer. Store Tællelys vare fæstede i Lysepladerne i Væggen. Det duftede stærkt af Stegen nede fra Køkkenet og af Enebær, hvormed Jens nylig havde røget omkring i Værelserne. Alt havde et straalende og festligt Udseende.

Jens Padebjerg var en høi og stærktbygget Mand med et muntært og sorgløst Aasyn. Han lo gjerne, og lod Tingene gaa, som de vilde, havde aldrig Penge, sørgede heller ikke derover, men begyndte nu i de sidste Aar at tage fra dem, der vare rigere end han selv.

Da han denne Aften var ked af at ligge paa Bænken, gik han omkring med en stor Pande Enebær og røgede inde i Stuerne.

„Det er allerede langt hen i Tiden,“ ytrede han til Martha, „bare det Sneveir vilde lægge sig, saa maa de snart være her. — Karen Brok fra Holting kommer ogsaa iaften.“

„Det kunde jeg tænke,“ svarede hun.

„Ja, hvorfor var det saa afgjort?“

„Hun har længe været ventet. Forgangen drog I paa Jagt sammen med hendes to rødhaarede Brødre, i Fredags dansede I sammen nede paa Faurslund, og Sankte Knuds Aften

kyssede I hende paa begge Hænder, dengang de hodt Barnedaab paa Hinge.“

„Hvor Fanden veed I det fra? Man skulde tro, I holdt Bog derover.“

„Det spørges,“ svarede Martha og saae paa Jens med et Blik, som bragte ham til at slaa sit mod Jorden.

„Hun bliver her vist inat,“ svarede Jens. „Veiret er saa bidsk ved Juletid, og de har lang Vei hjem. Vi maa pynte lidt bedre op derinde.“

„Ja, den Historie kjender vi, lille Jens! Der var engang, I pyntede op for en Anden end Karen Brok.“

„Aa, lad nu fare at tænke paa gamle Dage, det er jo ikke Noget at se tvær ud for. — Hvor har I gjort af den store Ulvepels? den skal ligge her foran Sengen. Saa lugter der stærkt af Løg eller Kommen herinde, og det fremmer kun lidt, Alt hvad jeg gaaer og ryger.“

Marthas Øine lynede, men Jens lagde ikke Mærke dertil, hun tav stille og gik og hjalp ham, som han vilde have det.

Kuren blæste ovre i Taarnet, og nu

red de første Fremmede ind over Broen. Martha gik ned i Stalden. Her traf hun en gammel Mand, arret og forhugget i sit Ansigt, han havde gjort Krigen med i Tydskland, ladet sig hverve og oplevet mange forunderlige Hændelser i sine Dage. Martha kaldte ham afsides og paalagde ham at sørge vel for at Folkene og de fremmede Svende, som kom med deres Herskaber denne Aften.

„Du er den ældste og den, man mest kan lide paa,“ sagde hun, „jeg har lagt et Anker Most og et Anker gammelt Øl ved Ovnens til Jer. Skænk bravt i for dem, jeg vil ikke, de skal have Noget at klage over. Om I blive lidt rusende, hvad skader det? Vi have kun engang Jul i Aaret.“

„Paa den Vis plejer Madmoder sjældent at tale,“ sagde Soldaten.

„Man skifter Sind, som man skifter Klæder, det er saa Verdens Gang. — Hvad var det ellers for dum Snak, Du kom med forgangen derinde? Du fortalte dem om Troldkunster, og at Du kunde gjøre Dig fast for Hug og Stik.“

„Jeg var fuld den Aften og vidste ikke hvad jeg sagde.“

„Aa nei! Du sad og kartede Uldtøier den Aften og havde ikke drukket en Draabe. Du bliver aldrig fuld, Du! — Du paastod ogsaa, Du var Mand for at lave Dvaledrik, jeg drømte derom inat, — hvad veed Du om den Ting?“

„I husker feil, det var ikke Dvaledrik, jeg sagde, men en Drik, man aldrig vaagner efter.“

„Det er den bedste Dvaledrik, den, der varer længst,“ svarede Martha.

„Er det værd, at tale mer om Sligt i Aften! Det har ringet nede i Veirslev Kirke, og hellige Jul er begyndt.“

„Jeg vil vide Besked derom“, sagde Martha. „Blot for Løiers Skyld, som Du vel kan tænke; fortæl mig hvad Du veed, det skal ikke blive til din Skade.“

„Jeg har glemt, hvordan den Dvaledrik laves. Det er noget ugudeligt Tøieri, jeg ikke gider tænke paa, men nede under Kolden i Østervelling boer en Kvind, som giver sig af med sligt Væsen. Hun veed mere end jeg.“

„Det varer mig forlænge,“ hviskede Martha

og gik. „Skjænk bravt i for de fremmede Svende.“

Karen Brok meldte sit Komme med Latter og høirøstet Tale. Hun var en smuk Pige, og det vidste der Ingen bedre end hun selv. Hendes to Brødre fulgte hende, de bragte en Fremmed med sig, det var Hr. Bjørn Andersen, en gammel Mand med skaldet Isse og klædt i en falmet, grøn Kofte, der saae ud, som den havde været syet til en Anden. Han var nylig kommen til Egnen, og der gik megen Tale om hans Mod og Manddom. Jens Padebjerg ventede ude i Gaarden paa dem. Han løftede Karen ned af Hesten og beholdt hende i sine Arme længere end det gjordes nødvendigt, hvilket Karen lo over og villig fandt sig i. Oppe i Borgstuen hjalp han hende Kaaben af, bød hende den bedste Plads ved Kaminen og satte en Skammel under hendes Fødder, medens Martha gik hen efter Velkomstdrikken, varmet Vin med Ingefær i.

„Der er rart lyst herinde“, sagde Karen og holdt sine Hænder hen til Jens, for at han

skulde trække hendes Handsker af. „Alting seer saa festligt ud paa Ilensborg.“

„Vi vidste nok, hvem vi pyntede for,“ svarede Jens.

Karen nikkede og smilede. „Hvem er den gamle Kone?“ spurgte hun saa høit, at Martha hørte det.

Marthas Læber skælvede, hendes Kinder bleve blegere, men hun svarede ikke. „Gamle Kone!“ gjentog hun for sig selv, — „gamle Kone!“ og det Ord vedblev at lyde for hende den hele Aften.

Der kom nu flere og flere Gjæster. Vin-
kanderne bleve fyldte og flittigt tømte, imid-
lertid var Bjørn Andersen og hans Bedrifter
Gjenstand for Samtalen. Forgangen blev han
antastet udenfor Aalborg af fem Stimænd,
der vilde have hans Penge, Bjørn dræbte de
tre og klyngede den fjerde op i en gammel
Røn ved Veien. Den femte løb sin Vei. I
Gjelbo Mose havde han været paa Jagt med
Eiler Tange, der kom en Ulv springende ud
af Rørene imod ham. Bjørn dræbte den med
sin Kniv, og den Bedrift kunde der ikke

være nogen Tvivl om, begge Karen Broks Brødre stode og saae derpaa.

„Er det Noget at gjøre Væsen af?“ sagde Bjørn. „Det har vel føie at sige, at en Herre-
mand, der er øvet i at føre Vaaben kan staa sig imod en Bondeflok, som kun er vant til Pleil og Greb, eller at en Jæger, der har en lang Kniv, vinder over en Ulv, som kun har sine Tænder?“

„Det var ogsaa ham, der i Søndags slog til Veds med Bugge, at han alene turde gaa op til Veirsø Kirke, naar Midnat var slagen, pibe tre Gange ind ad Kirkedørens Nøglehul og kalde paa Djævelen.“

„Og han gjorde det,“ forsikrede Brødrene Brok.

„Men Djævelen vilde ikke komme,“ føiede Bjørn til og lo deraf.

„Jeres Kniv har nok forresten smagt bedre Blod end Ulvens,“ sagde Jens Padebjerg. Hvis det ellers er sandt, hvad de fortalte nede i Sværdfeigerens Bod paa Viborg Marked.“

„Det har den,“ svarede Bjørn med et Hovednik; „hvad kan jeg gjøre ved det? Folk faaer at lade mig i Fred, jeg er ikke den,

som søger Splid med Nogen, men kommer de mig fornær, skal de min Sjæl tappes.“

„Hvad var det, Jens mente med Kniven? Var det En, I tappede?“ spurgte Karen.

„Naturligvis. Jeg blev krænket af en fornem Mand, jeg og en hæderlig Kammerat, salig Hr. Ebbe Strangesøn, han ligger nu, stukket igjennem fra Bryst til Ryg, ude i en Lergrav ved Kolding. Samme fornemme Mand var Rigets Hovmester. havde Retten i sine Lommer, var anset af de Store og gik ud og ind hos Kongen; men det fik Altsammen ikke at hjælpe, jeg mødte ham en Dag paa Hoibro, alt som han drog til Slottet, jeg rendte ham min Daggert i Livet og kylede ham ud i Kanalen. -- Han hed ellers Povl Laxmand, om I vil vide det.“

„Ja vist!“ raabte Jens Padebjerg ivrig, „og nu kommer det bedste af Historien, efter hvad jeg har hørt sige, for da I kylede ham ud, raabte I efter ham: „Svøm nu Lax, mens din Natur er Vandet!“

„Han blev tappet tilgavns“, svarede Bjørn og lo selv derover.

Vinkanderne gik flittigt om, og Bjørn var

Gjenstand for alles Opmærksomhed. Jens Padebjerg sad ligeoverfor Karen, han talte kun med hende, udsøgte de bedste Pebernødder til hende og trillede et stort rødt Æble over i hendes Skjød, efterat have ridset et gjenemboret Hjerte deri. Karen lo og dannede omkring Hjertet fem smaa Prikker, det skulde betyde hendes Navn.

Martha stod ved Vinduet med Hænderne under sit hvide Forklæde. Hun dannede sig et lille Hul paa Isen i Blyruden og vedblev at aande derpaa; af og til gjentog hun for sig selv: „den gamle Kone!“ og hvergang det skete, saae hun truende overpaa Jens og Karen, hvilket Ingen af dem lagde Mærke til.

„Hvad staaer I der og seer ud efter?“, spurgte Jens, da deres Øine tilfældigt mødtes.

„Efter dem, som skulle komme.“

„Der kommer ikke Flere iaften.“

„Hvem kan vide det,“ svarede hun.

Lidt efter blæste Kuren oppe i Taarnet. „Hvad betyder det?“ spurgte Jens.

„Det er de to Svogre, Jakob og Sten Mule,“ meldte en Svend, som kom fra Kjælderen.

„Der er dem, jeg holder mere af,“ ytrede

Karens Broder. „Mules ere nogle slemme og studsige Folk, vi kom i Klammeri sammen over en brun Hest paa forrige Herredstthing.“

„Ja, jeg har hørt det,“ sagde Jens, „men iaften vil vi have Fred og god Villie? Der skal ingen Strid og Kære spørges om Juletid. Siig Mules, at de ere velkomne.“

De Omtalte traadte nu ind og hilste. „Vi bringe en Fremmed med, om det tilstedes,“ sagde Sten, „han er vor sær gode Ven og ligger paa Gjæsteri under vort Tag, alt fjorten Dage tilende.“

„Enhver skal være velkommen paa Ilensborg, som I siger god for,“ svarede Jens. „Lad ham træde ind.“

Da denne Tilladelse var given, gik Sten hen til Døren og førte den Fremmede ind, som imedens stod og ventede udenfor.

Det var en høi og mager Mand i en Klædes Køllert, der oprindelig havde været farvet grøn efter den Tids Mode, men som nu saa noget medtaget ud, ved jevnlig Brug af Rustning og Vaaben. Han var væbnet med en Dolk og en lang Kaarde, der stod ud efter ham som en Hale. Hans Navn var

Eige von Trotorlov. Sten sagde, han stammede fra en gammel Slægt nede i Tydskland, og han havde nylig tjent i Rantzaus Hær, hvor han havde gjort sig bekjendt som en dygtig Fægtemester; forresten gjaldt han for en god Kammerat og en lystig Broder ved et Gilde.

Bjørn Andersen blev mærkelig tavs, da Eige kom ind, han drog sig tilbage fra Bordet, saa han næsten sad i Skyggen, det lod slet ikke til, at han brød sig om at blive bemærket af de nye Gjæster.

Martha bragte ham Velkomstbægeret, Eige hilste med et dybt Buk og roste Vinen; han syntes ogsaa at være henrykt over Karens Skjønhed og gav sig strax i Tale med hende, men da han mærkede, Jens Padebjerg ikke holdt af hans Opmærksomhed, satte han sig hen mellem de Andre og tømte Bæger efter Bæger med dem. Paa engang tav han stille og stirrede forbavset hen over Bordet, som om han ikke troede sine egne Øine. Det var Bjørn Andersen, han saae paa. Bjørn vendte sig til Siden og gav sig til at rode op i

Kaminilden. Eige gik hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder.

„Skal vi træffes her?“ sagde han.

„Kjender I Bjørn Andersen?“ spurgte Kasper Brok.

Bjørn smilede og nikkede. „Det skulde jeg mene. Hr. Eige von Trotorlov og jeg ere gamle Venner.“

„Gamle Bekjendte,“ svarede Eige, og Nogle fandt, at Tonen i disse Ord lød som Spot. „I var kommen mig af Syne,“ føiede han til, „jeg ventede mindst at træffe Jer her.“

„I har da ikke spurgt Hr. Bjørns Bedrifter i Lysgaard Herred?“ sagde Jens Padebjerg. „Skade, I ikke kom lidt før! Der var nylig Tale om dem.“

„Hvem taler om Bjørn Andersen Bedrifter?“ spurgte Eige.

„Det gjorde han selv.“

„Hvem Andre?“

„Behøves der Andre? Hans Ord maa vel staa til troende.“

„Der fortælles saameget,“ svarede Eige. „Jeg er en gammel Mand og troer ikke Alt, hvad Folk finder paa at sige.“

„Dette her gaaer aldrig godt,“ hviskede Karen, „den Gamle kjender ikke Bjørn Andersen. Se, nu reiser han sig, jeg er saa bange for, han gaaer hen og tapper ham.“

Bjørn fyldte sit Bæger. „Det er ikke værd, vi tale om mine Bedrifter til Hr. Eige,“ sagde han yderst sagtmodig, „han har udført dem, der ere nok saa store; jeg holder af Fred og godt Kammeratskab i fremmed Mands Hus. Kom og lad os klinge sammen.“

„Siden?“ sagde Eige og satte sit Bæger fra sig uden at drikke.

Det var en stor Fornærmelse. Alles Øine rettedes paa Bjørn, Enhver ventede, han vilde tage Eiges Adfærd ilde op.

„Gudfader fri os!“ hviskede Karen „hvordan skal dette ende?“

Bjørn blev staaende med sit Bæger i Haanden, han sagde Intet og saae ind i Ilden. Men en af Karens Brødre sprang op over Bordet, saa Bægere og Kander rystede, han gik hen til Eige og raabte: „Dette kalder jeg en daarlig Adfærd ved et muntert Gilde. Forresten fatter jeg ret vel det Hele. De to Svogre Mule kunne ikke glemme, de fik Uret

med den Hest paa Thinge, søa bringe de nu Jer med til Ilensborg for at krænke os, idet I krænke vor Gjæstevæn. — Ikke kjender jeg Grunden til Bjørn Andersens Langmodighed, men her staaer en Mand i hans Sted, jeg siger god for ham og hans Bedrifter, dem vi nylig talte om. Hvad har I dertil at svare?“

Eige von Trotorlov gjorde en dyb Hilsen for Brok, smilede og tog sit Bæger. „Kom herhen og lad os klynke, Bjørn Andersen, dette gjør jeg Hr. Kasper Brok til Ære, siden han forlover sig for Eder. Jeg har levet i godt Selskab og veed, hvad en hæderlig Adelsmands Ord har at sige.“

Saa klynkede han med Bjørn, og Bjørn smilede og tømte sit Bæger, men de Andre lagde mærke til, at Eige kun drak sit halvt ud.

„Det er ret!“ raabte Jens Padebjerg. „Saadan skal det være. Har I noget Udenstaaende med Bjørn, kan det altid bringes tilende, men ved et Julebord skal man drikke og ikke slaaes.“

„Om jeg havde noget Udenstaaende med den Mand, skulde jeg lægge ham ligesaa lavt, som vi lagde hans Kammerat, den Kanaille

Ebbe Strangesen, men han har aldrig gjort mig Fortræd — og agter vist heller ikke at gjøre det,” føiede han spottende til.

„Vorherre bevares! hvorfor skulde jeg det,” skyndte Bjørn sig med at svare, „jeg veed ogsaa, hvad en hæderlig Edelmand har at sige. Forresten gjør I Ebbe Uret, kjære Hr. von Trotorlov! Der var alligevel Noget ved ham, han havde en aaben Pung, jeg har ikke kjendt hans Mage i Tærning og i Brædtspil.“

„Mener I, fordi han spillede falsk?”

„Det gjorde han, men kun for Løier og Tidskort, — Og som han kunde fortælle Historier, den Karl!”

„Ja, prale og lyve.“

„Det gjorde han ogsaa, men det var morsomt alligevel. — Da I sloge ham ihjel, blev jeg meget bedrøvet, og siden gaaer jeg og sparer sammen*) for at faae ham sat et Minde, bare en lille Sten, der hvor han ligger begravet.“

„Det var nok i en Grøft, vi kylede ham, skal hans Ligsten staa der?”

*) I „Tranens Varsel,” fortælles Bjørn Andersens og Ebbe Strangesens tidligere Bedrifter.

„Nei, oppe paa Diget.“

Eige sad og stak i Bordet med sin Kniv, nu og da saae han iveiret og kastede et Blik omkring paa Gjæsterne. De Andre tav. Der var ikke mere til den Sag at sige.

„Nu en Skaal for alle gode Frænder og kjære Venner!“ raabte Jens og saae hen paa Karen Brok. „Hr. Eige og Bjørn skal forliges iaften. Gud veed ogsaa, hvordan I vilde bære Jer ad med at komme i Totterne paa hinanden herinde, Pladsen er saa eng.“

„For den Sag skulde det have gode Veie,“ svarede Eige. Til Osnabrück sloges jeg Sankt Mauriti Aften med en flandersk Kavaller, som paastod, at Knapperne sad skævt i min Trøie. Vi stod op paa Bordet og bandt vore venstre Hænder sammen ved Haandlede, saa figtede vi med Dolken i den høire Haand, det gik meget behageligt.“ Og nu begyndte han en vidtløftig Fortælling om, hvordan den Strid endte. Bjørn var glempt, han sad i Kaminkrogen og ragede med Jernpinden op i Gløderne, men hvergang de Andre lo, lo han med.

Lidt efter bare Svendene Maden op fra

Kjælderen, Vinkander og Bægere flyttedes tilside, en lille Træbakke, en Kniv og et Lærreds Haandklæde med røde Fryndser om blev lagt for hver Gjest. Man skar for med Kniven, hjalp sig med Fingrene istedetfor Gaffel og tørrede Hænderne i Haandklædet.

Det fornemste Sæde var oppe ved Bordenden, der sad Jens Padebjerg som Husherre, Karen Brok havde faaet Plads ved hans Side. Første Ret var saltet Fisk, derefter kom en vældig Oxesteg, som Tjenerne bare ind paa en Træbakke og stillede foran Jens. Han skar for, udsøgte først det Bedste til Karen og lod Fadet gaa videre, saa enhver fik sit Stykke. Efter Stegen kom en lang, fladpresset Sylte Tilsyne, paa hvis Overflade der var indstukne mørke Kryderier: Nelliker eller Peberkorn, som dannede Figurer, der skulde forestille en Rytter med fældet Landse, et Hus, en galende Hane og to Mænd, der fægtede sammen. Det var et Mesterstykke af Fru Martha, som vakte stort Bifald. Stegen med Sylten og et følgende Fad med Vildt spistes i Forening med Bønner, Kaal og Rødder.

Til Slutning blev der fremsat Frugter og Bagværk. Mellem hver ny Ret gik Tjenerne om med store Kander og skjænkede sød Vin, Prysing eller Brunsvigermumme, ligesom de ogsaa efter den sidste Ret bragte Vandfade af drevet Messing eller Sølv til at tvætte Hænderne i.

Naar Jens vilde vise en Tilstedeværende Opmærksomhed, og det skete temmelig hyppigt, bankede han med Knivskaftet i Bordet, fyldte sit Bæger, stod op og raabte: „Nu drikker jeg et Bæger til Ære for min kjære Broder og Gjæsteveren, den, og den.“ Alle de øvrige skyndte sig med at svare: „Gud lade ham leve vel og længe.“ Først blev de Ældstes og Fornemstes Skaal drukken, til Slutning de Yngres. Om man ogsaa brugte dengang at drikke Damernes Skaal, uden ved Jaord og Trolovelser, det veed jeg ikke, men som her fortalt, gik det til i Selskaber, da vi skreve 1534.

Da Maaltidet var endt, kom Kander og Bægere atter frem, Lystigheden blev vildere, Ordene og Sproget friere.

„Det er nok bleven silde i Tiden,“ sagde Karen, „nu vil jeg gaa til Ro.“

Jens bad hende tøve lidt. „For mig gaaer Sol i Bjerger, naaer I forlader os,“ føiede han hviskende til, men Karen lod sig ikke overtale.

„Saa vil vi Alle som En tømme et Bæger den yndige Jomfru til Ære,“ raabte Eige. „Til Krakau und Hernischgretcken var jeg i Gilde, hvor Herren drak den sidste Skaal af Jomfruens Sko, og alle Gjæster maatte gjøre det samme.“

„Det kan ogsaa ske her,“ sagde Jens, og før Karen kunde hindre det, knælede han ned, drog hendes ene Sko af kyssede hendes Fod. Han fyldte Skoen med Vin og tømte den, medens hans Øine med Velbehag dvælede paa hende. Karen lo, og alle de Øvrige gave deres Bifald tilkjende. Derefter bød han Karen sin Haand og førte hende til det lille Kammer, som var beredt for hende, Udenfor Døren standsede han og greb begge hendes Hænder.

„Guds Fred over Jeres Hvile,“ hviskede han. „Vorherre maa beskære mig et langt

Liv og glade Dage, for at jeg skal kunne forgjette Eder og denne Aften.“

„Aa hvad!“ svarede Karen. „Jeg troer ikke paa Alt, hvad I siger. I kjender vist Ordsproget: Den, som lider paa Mandfolks Tale, er som den, der griber en Aal ved Hale. — Godnat, tusind Godnat!“

„Lad mig bo i din Drøm, mit søde lille Hjerte! som Du alene boer i min hedeste Forlængsel,“ hviskede han og slap hendes Hænder.

Fru Martha var fulgt med til Døren og hørte Alt, hvad de hviskede sammen, hun stod med Lyset i Haanden og bed Tænderne fast i Læben. Det hede Vox dryppede ned og brændte hendes Fingre, uden at hun mærkede det. Lidt efter kom hun tilbage fra Kammeret og gik hen til Vinduet igjen.

„Nu maa det snart være fuldbragt,“ mumlede hun, „for dette holder jeg ikke ud.“ Saa aandede hun paa Ruden og stirrede hen i den maanelyse Nat, hvor Træerne ragede mørke frem over den hvide Sne og syntes at strække deres nøgne Arme mod hendes. Martha bøiede sit Hoved, Taarerne løb ned over hendes Kinder. Men Jens saae det ikke,

han sad og sang og drak med de Andre, og trommede paa Bordet med sin Kniv. Støien blev stedse vildere, Skrigene og Latteren høiere, den Ene talte i Munden paa den Anden, og naar de tav, hørte de Sang og Larm nede fra Kjælderen, hvor Svendene bare sig ad som Herskabet.

Da lød der paa engang et gennemtrængende Skrig udenfor Salen. En Mand kom ilende ind i Borgstuen med Skræk og Rædsel i alle Miner.

„Gudfader fri os!“ raabte han, „der er Ondt paaferde. Gaarden er fuld af fremmede Krigsfolk. Østerfra komme de krybende over Muren, nordfra ogsaa, de slaa ihjel med skarpe Sværd og dræbe for Fode.“

Jens sprang hen til Vinduet og slog Ruden ud. Han saa Porten blive aabnet og en Skare Mænd i hvide Skjorter strømme ind over Broen. Midt i Gaarden stod en Dreng og slog paa Tromme, og oppe paa Trappen to jernklædte Mænd, som ledede Angrebet. Fakkelskin lyste hen over den blaalige Sne, og nede fra Kjælderen, hvor de allerede vare i fuld Kamp, lød Bønner og

Skrig og de Seirendes Jubelraab. Inde i Salen var der stille og tyst, Gjæsterne saae raadvilde paa hverandre, Jens var den Eneste, der blev sig selv lig.

„Nu vil de nok gjøre Skjemt til Alvor heroppe,“ raabte han og tog en Stormhue og en Stridsøxe ned fra Væggen. Derefter ilede han hen for at spærre Døren, men Bjælken som skulde stænge den, var taget bort. Martha stod i Krogen og smilede dertil. Da Jens ikke kunde finde Bjælken, væltede han det lange Bord med Bægere og Kander hen foran Døren. I det Samme kom en høi Mand klædt i Jernrustning frem i den, og udenfor saae de Fakkellys, og Gangen fyldt med fremmede Stridsfolk. Skrig og Jammer-raab lode endnu nede fra Kjælderen, og ude i Gaarden vedblev Drengen at slaa paa sin Tromme.

Den Fremmede i Jernrustningen traadte ind i Salen, hævede Haanden og raabte: „Hver Mand lægge sine Vaaben og give sig i Kongens Vold paa Naade og Unaade.“

„Hvem taler saa?“ raabte Jens trodsigt, og traadte frem foran den Jernklædte støttet

til sin Øxe. „Paa I lensborg pleier kun jeg at byde.

„Dit Herskab er forbi, lille Jens! det har alt varet forlænge. Du er fredløs Mand til Thinge, og her kommer jeg Peder Gyldenstjerner fra Avnsbjerg at lægge Dig i Baand og Bast, til hans Naade Kongen bestemmer dine Vilkaar siden.“

„Det var et godt Navn i en skidt Sag,“ raabte Jens, „men mit Liv har Du ikke endda, Hr. Peder, hvis hver Mand herinde ellers vil som jeg, og værges sig, som han kan bedst.“

„Den Snak holder jeg af,“ raabte Eige og sprang hen til Jens Padebjerg, idet han drog sin lange Stødkaarde. „Hvad ligner det, at luske ind i fremmed Mands Stue, bryde Legen og spille Marven? — I hele mit lange Liv har jeg været vant til at give Pardon, men ikke at tage mod den. Kom an, ihr Hallunken! jeg skal ret strax sætte Jer en rød Plet paa Jeres hvide Skjorter. Jeg kan lægge min Krop her, men ikke mine Vaaben.“ Under disse Ord trykkede han Hatten ned over sit Hoved, og foer ind paa Gyldenstjerne.

Ridderen afværgede Fægtemesterens rasende

Udfald ved at træde tilside. Salen fyldtes i det Samme af fremmede Krigsmænd. Nogle af Jens Padebjergs Gjæster havde væbnet sig med de Vaaben, der hang omkring Kaminen, Andre droge sig ørkesløse tilbage i en Krog bag det væltede Bord.

Hvad der nu fulgte paa, var en vild og rædsom Kamp, næsten Bryst mod Bryst. Blodet flød. Lysene flagrede og viftede paa Væggen, Vaaben og Rustninger klirrede, naar et Slag ramte eller blev afbødet, derimellem lød de Trufnes Jammerskrig, Jens Padebjergs opmuntrende Raab, men fremfor Alt den gamle Fægtemesters Latter og Haansord, medens han hug og stak omkring sig til alle Sider og beundrede sig selv i et dristigt Udfald eller en vel udført Parade.

„Skade, at vi To ikke kjendte hinanden før,“ raabte han til Jens. „Jeg kunde have bragt Noget ud af Jer. — I har Anlæg — prægtig i Udfald, men I forstaaer ikke at dække Jer.“

Karen var halvpaaklædt kommen frem i den aabne Kammerdør, hun græd og støttede sig med begge Hænder op til Karmen.

Under dette Optrin blev Martha staaende ved Vinduet. Da Larmen begyndte nede i Kjælderen, smilede hun, et Udtryk af Triumf foer over hendes Aasyn, hun lagde Haanden paa sit Bryst, som for at tvinge dets Slag tilbage, bøiede sig frem og lyttede. Det var Hævnen, det var Forløsningen, hun saa længe havde paakaldt og ventet. Efterhaanden forandredes hendes Udtryk, hun saae Jens kæmpe for at værgе sit Liv; han havde seet hen til hende, smilet og nikket til hende som i gamle Dage, han ragede op over alle de Andre, hans lange Haar flagrede omkring ham, han søgte bestandig derhen, hvor Faren og Nøden var størst, og hvor han kom frem, heldede Seiren til hans Side. Af og til kastede han et hurtigt Blik over mod Karens Kammerdør, som om han derfra vilde hente Mod og Styrke. Marthas Øine fyldtes med Taarer, pludseligt udstødte hun et gjennemtrængende Skrig, strakte sine Arme iveiret og knugede Hænderne sammen over Hovedet.

„Herre Jesus!“ raabte hun, „hvad har jeg gjort?“

I det Samme blev Jens trængt tilbage af

Peder Gyldenstjern og han Søn. Eige sprang ind paa dem, han havde hidtil bestandig holdt sig ved Jens Padebjergs Side og udført Vidundere af Tapperhed. Hans lange Kaarde var brækket midt paa Klingen, Stykket, han beholdt tilbage, dryppede af Blod. To Gange afbødede han et dræbende Slag, som blev rettet mod Jens; hvergang det skete, smilede han og nikkede.

„I gav mig Jeres gode Vin at drikke, jeg skal give de Hundsfotter det kolde Jern til Gjengjeld.“

Under denne Forsikring foer Jakob Gyldenstjern ind paa ham og gjorde et Hug efter hans Hoved. Eige parerede, sprang derefter ind paa Siden af Jakob, slyngede sine Arme om hans Hals og tvang hans Hoved tilbage, medens han søgte at bore Dolken igjennem Ringskjortens Ringe.

„Du skal faae det, min Jung!“ raabte han, „Du skal faae det, bi bare lidt!“

Peder Gyldenstjern saae sin Søns Nød, hævede Øxen og rettede et Hug mod Eige.

„Tag først dette,“ raabte han og kløvede den ene Side af Fægtemesterens Hoved. Eige

udstødte et dybt Suk, skar Tænder, fægtede med Armene i Luften og faldt tilbage over Bordet.

„Slog det til!“ raabte Peder, da han saa sin drabeligste Modstander vakle og synke sammen.

„Det slog til?“ svarede Eige. „I bruger Jeres Vaaben som en Slagter, men lad gaa, der behøves ikke mere for denne Gang. — Se nu, Du kommer snart afsted,“ hviskede han til Jens, „naar jeg melder mig fra Tjeneste, er Du forloren. — Endnu en lille En til Afsked!“ føiede han rasende til og reiste sig i sin fulde Høide. Han knugede den ene Haand sammen om det gabende Saar, hvorfra Blodet løb ned over Ansigtet og næsten blindede ham, med den anden Haand stødte han sin Dolk lige til Hæftet i den nærmeste Fjendes Bryst.

„Til Wolfenbüttel børstede jeg saadan en lang Gaudieb!“ — — mere fik han ikke sagt, en Blodstrøm styrted ud af hans Mund, han kastede et tilfreds Blik henover Valpladsen, hvor han kun saa Døende og Dræbte om sig, derefter lukkedes hans Øine, han sank tungt

og livløs tilbage, og slog Hovedet imod Stenfliserne. Saaledes endte den gamle Fægtemester.

Medens dette skete, sprang Jens Padebjerg hen til Karen. „Vi maa afsted,“ hviskede han, „her er Overmagten imod os.“

Martha stod ved hans Side. „Kom,“ sagde hun, „op i Taarnet, der kan vi spærre Veien for dem.“

Hun aabnede en Dør til Gangen. Jens flygtede med Karen i sine Arme. I det næste Kammer fandt de Bjørn Andersen krøben sammen i en Krog.

„Jeg sidder her og søger om en Rustning,“ sagde han, da Marthas Lys faldt hen over ham. „Jeg har ikke andet paa Kroppen end min Vams, og en gammel, tyndslidt Skjorte.“

Jens gav ham et vældigt Fodspark, idet han aabnede Døren til Taarnet og forsvandt bag denne med Martha og Karen.

„Vi maa stænge efter os,“ sagde han og saae sig om efter Bjælken, men ligesom nede i Borgstuen var den borte. „Hvor er de Spærbjælker blevne af iaften?“ raabte han.

„Jeg har forvaret dem,“ svarede Martha.

„I?“

„Ja det er nu bedst, Du faaer det at vide. — Jeg er den, som volder, hvad der skeer paa Ilensborg inat. jeg gjemte Bjælkerne, jeg skikkede Bud efter Peder Gyldenstjern og hans Mænd, jeg kaldte Døden over dit Hus.“

„Hvorfor gjorde Du det?“ spurgte Jens sørgmodig.

Martha trak paa Skuldrene. „Den Tosse!“ svarede hun, „han spørger derom, mens der ligger en fremmed Kvinde ved hans Bryst.“

„Det vil vist gjælde mit Liv,“ sagde Jens.

„Hvad gjælder da det, Du gjorde mod mig?“ spurgte hun. — — „Jens! Jens! I tre Aar har Du pint mig, Dag for Dag, Time for Time, nu kan jeg ikke holde det ud mere. — Tys! gaa herfra, tag kun hende med Dig. Jeg hører dem komme histinde.“

„Hvad bliver der saa af Dig?“

„Hvem tænker paa mig? — Jeg tjente Dig i elleve Aar, jeg vil blive ved hermed til

det Sidste. Gaa blot og luk Dig ind i Taarnet. Her skilles vore Veie.“

Jens adlød nølende og gik opad Trappen; da han vendte tilbage saae han Martha lukke, og stikke sin høire Arm igjennem de to Jernbøiler, som tjente til at afspærre Døren. I det Samme bankede det paa udenfor.

Luk op, luk op!“ raabte Jakob Gyldenstjern og slog med Øxen i Plankerne. Martha holdt imod, Jernbøilerne trængte sig ind i hendes Arm, hun blev staaende og stemte sit Legeme imod Døren, for at hindre Jakob og hans Mænd fra at trænge ind. Flere Gange gav Døren efter og bevægede sig i Karmen under deres Anstrengelser for at bryde den op; Martha var ligbleg, Sveden perlede paa hendes Pande. Pludselig udstødte hun et hvinende Skrig og sank tilbage. Døren blev stødt op, Martha laa indenfor, hendes Arm var sønderbrudt paa to Steder.

Jens havde været Vidne til Alt, han stod paa Trappen, Karen Brok laa ovenfor i Taarnet, bevidstløs udstrakt paa Gulvet.

„Kast dine Vaaben ned,“ raabte Jakob

til ham, „saa skal jeg se, jeg kan bjerge dit Liv.“

„Paa mit Liv sætter jeg kun ringe Pris,“ svarede Jens, „men der ligger en sandseløs Jomfru heroppe. Vil I skaane hende?“

„Det lover jeg. Folk af vor Æt slaaes ikke med Kvinder.“

„Kald Gud til Vidne derpaa, Jakob Gyldestjern,“

„I Guds Navn! hun skal være fri og frelst.“

„Kald Jesus Christ til Vidne herpaa.“

„I Jesu Christi Navn! Vi gjøre hende Intet til Skade.“

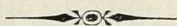
„Saa maa det gaa med mig som det kan,“ raabte Jens. Han bøiede sig ned mod Karen og greb hendes Haand. „Min søde, lille Due, Godnat! — Iaftes kyssede jeg din Fod, idag dør jeg foran den, Gud veed i Grunden hvad der er det Bedste!“

Med disse Ord sprang han fra det Øverste af Trappen midt ned imellem sine Fjender, og nu begyndte en Kamp, vildere, heftigere, og mere rasende end før. Jakob og hans Mænd bleve drevne tilbage, Jens var uimodstaaelig, han banede sig Vei imellem dem,

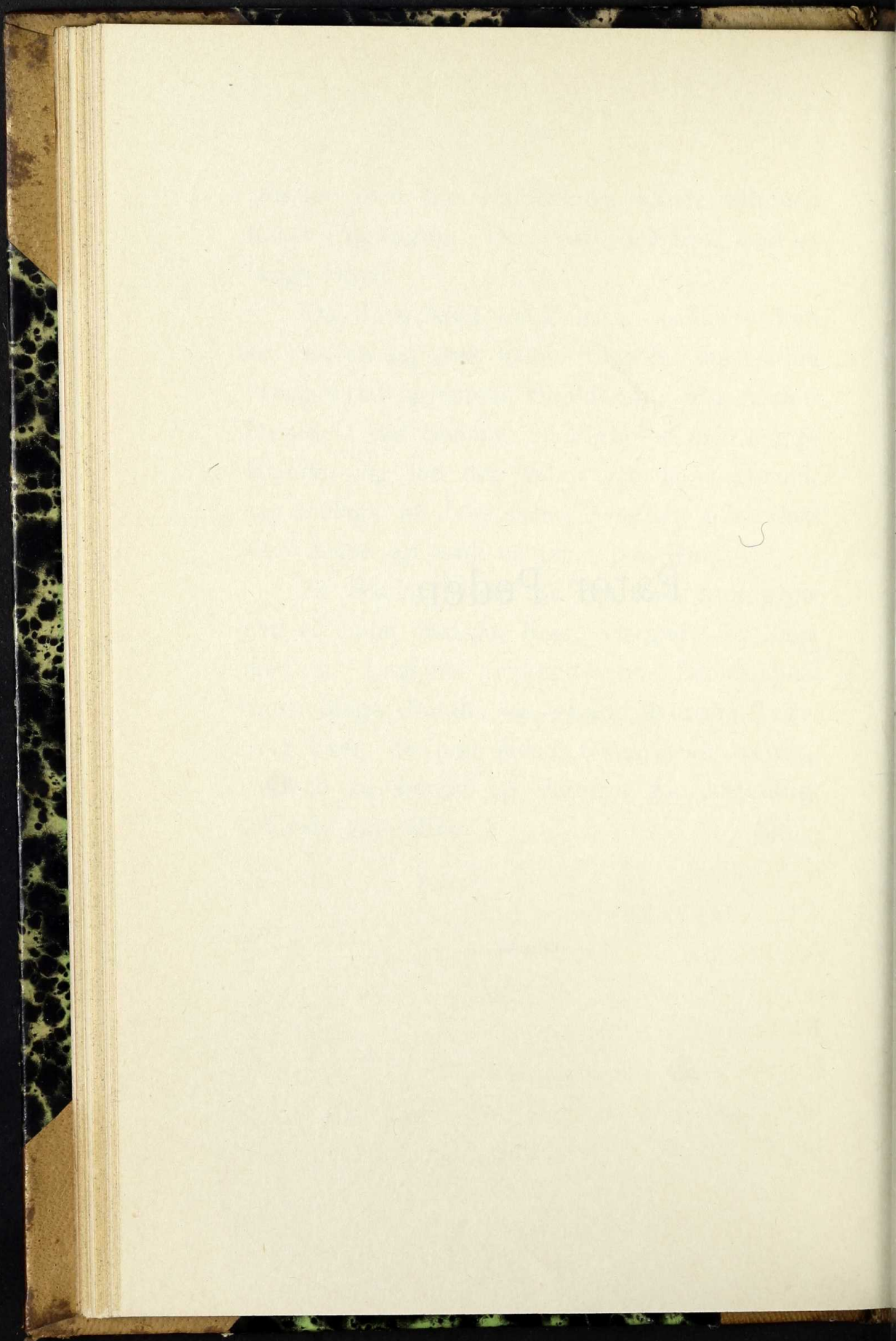
traadte over de Faldne og havde allerede naaet Udgangen. Der stod en Mand, med et langt Spyd.

Da Jens kom imod ham, sænkede han sit Vaaben og stak ham i Brystet. saa Odden trængte ud igjennem Skulderen. En Anden hævede i det Samme sin Pigkolbe med begge Hænder og lod den falde paa hans Hoved, saa heftigt, at Jens tabte Sværdet, udstrakte sine Arme og sank sammen paa Gulvet.

Et Skridt borte laa Martha, hun krøb hen til ham, bad for ham, værgede for ham med sit Legeme, trykkede sine Læber paa hans blege Pande og gjorde Korsets Tegn over ham, da han sidste Gang saa iveiret, smilede til hende og derefter for bestandig lukkede sine Øine.

Pater Peder.

Bim, bam! bim, bam! det var den Lyd, der hørtes fra alle Riberbyes Kirker og Klosterklokker, anden Uge efter Paaske, i Naadens Aar 1465. Folk stod i Klynger paa Gaden og talte og spurgte om Et og det Samme. Ved Bispegaarden var der strøet et tykt Lag Lyng hen over den toppede Steenbro, for at ikke Lyden af de Gaaende skulde høres. Jernkjæderne, hvormed Byvægterne pleiede at spærre Gaden om Natten, vare ikke tagne bort i de sidste to Døgn, og Enhver, som vilde forbi Bispens Hus, blev spurgt om sit Ærinde.

Hvad er der paafærde, hvorfor blive Klokkerne ved at ringe, hvorfor synge de Messer og brænde Røgelse foran Helgenbillederne i Kirkerne, hvorfor gaa alle disse blege Prælater og Munke med Hænderne

stukne ind i Ærmerne, med langsomme Skridt og grædefærdig Mine fra Kloster til Kirke og hjem igjen? — Byens Biskop, den ærværdige og lærde Herre, Henrik Stangeberg til Beierholm, ligger for Døden. I Mandags stiftede han sin Aartid, ifølge hvilken der fra nu af og til Verdens Ende, hver 29de April, skulde læses Sjælemesse for ham i vor Frue Kirke, i det gule Kapel, der tilhørte Sanct Lambert, Byens Patron og Skytshelgen, hvis forgylde Billede Præsterne i Stormveir bare i Procession ned til Stranden, for at han skulde skjænde paa Søen, naar den gik for høit op over Engene. For Henrik Stangebergs Vedkommende havde Helgenen fra nu af faaet den Bestilling at bede Vorherre tilgive Bispens hans Skyld i Live og korte hans Pine efter Døden. Denne Uleilighed betalte nylig en Adelsmand med 40 Mark lybsk, Henrik Stangeberg var resolut, han gav 62 Mark, men saa skulde Messen for ham tillige gjentages i Korsbrødrekirken, ved Kristi Legems Alter. Menigmand slap billigere til de kjære Helgeners Hjælp, men betales maatte der dog. For Enhver, som døde i Sognet, holdt Præsten

en Sjølemesse, derfor gav Familien en fed Oxe eller en Malkeko; to gode Kalve kunde ogsaa gjøre det, og disse fik da Lov til paa Begravelsesdagen at spadserere med ind paa Kirkegaarden, og bleve førte foran Følget, medens Liget, efter den Tids Skik, bares rundt om Kirken, før det sænkedes i Graven.

Igaar blev Henrik Stangeberg berettet, en stor Procession drog syngende ud fra Domkirken med Røgelsekar og tændte Voxlys, for at bringe ham de to Sakramenter: Hostien og den hellige Olie. Idag skulde der gaaes Korsgang gjennem Byen og rundtom Liliebjerget, saadan hed den Banke, hvorpaa Domkirken var bygget; det var endnu en større Fest, altsaa ogsaa større Aarsag til at ringe og kime med Klokkerne.

Korsgang var ellers en gammel, katholsk Skik, som gjentoges hver Palmesøndag, Paaske-dag og Onsdag før Kristi Himmelfart, og bestod i, at alle Geistlige fra Byen og det nærmeste Land samledes til en stor Procession foran Domkirken, hver Munkeorden med sin Kirkefane og sin Kirkes Relikvarier, eller de smaa Æsker, Krukker, Kokosnødder, Strudsæg

og forgylde Monstranser, hvori Helgenlevningerne forvaredes. Naar Alle vare samlede, begyndte Processionen at gaa rundt om Kirken fra Øst til Vest, og derpaa videre ud paa Landet, for at signe Mark og Korn, eller ned til Slottet, naar Festen fandt Sted til Ære for Kongen, eller hist og her hen, naar det gjaldt om at samle milde Gaver til Kirken. Foran Toget bar en Munk et uhyre Kar, fyldt med Vievand, som han med et Riis stænkede ud over Mængden. Derefter fulgte Kannikerne i deres Røklin, men foran Relikvarierne bare de Lys, hvormed der blev iagttaget en vis Rangfølge, saaledes at de smaa Helgener, som ikke kunde rose sig af videre Søgning, beskedent maatte nøies med et lille Lys eller en Lampe, medens der foran de store gik en Dekan med en trearmet Sølvstage, hvori der brændte tre dryppende Voxlys, af dem til sex paa Pundet.

Efterhaanden som Toget skred frem igjennem Gaderne, sluttede Mængden sig til det, Store og Smaa, Fornemme og Ringe, To og To, alle bedende, alle syngende, saa højt og saa godt, Enhver formaaede.

Idag var der paa syv forskjellige Steder, eller Stationer, i en vis Afstand omkring Domkirken opreist Kors, foran hvilke Processionen standsede og læste Messe, før den drog videre. Relikvarierne bleve førte frem under smaa Baldakiner, baarne paa fire Stænger og omgivne af Kordreng, der ringede med deres Klokke og svingede Røgelsekarrene.

En af Munkeordenerne bar et Træbillede af Sankte Gertrud, Karl den Stores Søster, som havde sit Kapel i Domkirken; hun blev viist frem paa Enden af en høi Stang, klædt i rød Atlaskes Robe, som endte i brede, udtungende Guldborter, en lang, hvid Lilie i Haanden, og omkring Ansigtet, der var sminket snehvidt med yndige, lyserøde Kinder, en Glorie af Guldblik, som flimrede og straaled i Sollyset. Naar Munken, der bar hende, havde gaaet en Stund, saae han iveiret og dreiede paa Stangen, for at den hellige Dame skulde have den Fornøielse ogsaa at se lidt over til den anden Side.

Solen skinnede, Sangen lød smukt og høitideligt gjennem den klare Luft, og Vinden bar Duften af Røgelsekarrene omkring i

Gaderne. Den Deel af Folket, som ikke sluttede sig til Processionen, laa knælende langs med Murene, nogle næsegrus, med udstrakte Arme. Fra alle Døre hilste Kvinder og Børn og viftede med deres Tørklæder; Glughullerne, som tjente istedetfor Vinduer, vare fyldte med Tilskuere. Hundene gøede og hylede.

Hvad der idag gav Processionen noget særdeles tiltrækkende, og mere end ellers fængslende den almindelige Opmærksomhed, var en Mand, som gik alene i Rækken, nærmest efter Helgenlevningerne. Han bar en spids, sort Hue og var blottet til Hoften. I Haanden havde han et lille, tykt Træskaft, hvortil der var bundet tre flettede Snore, hver med en pigget Kugle i Enden. Naar Toget undervejs standsede foran de omtalte Kors, eller ved en af Kirkerne, begyndte Manden at piske sig ubarmhjertigt med Svøben, stønnede og sukkede, men piskede igjen, og de ophovnede og blodige Striber, Slagene efterlode paa hans nøgne Ryg og Skulder, vidnede om, at han slog til med Kraft.

Denne Mand hed Povl Teiste, og havde

„af Iver og Nidkjærhed“ stukket sin Morbroder ihjel med en Uldsax, hans Dom blev paa Bispens Bøn forandret dertil, at han skulde piske sig selv fra Domkirken igjennem Byen og derefter gjøre en Pilgrimsfart ned til Sankt Jakob i Spanien. Paa denne lange Reise maatte han ikke medtage Penge til sit Underhold, heller ikke bede Godtfolk om Noget, men nok modtage, hvad de frivillig vilde give ham. Der var endnu det formildende ved Dommen, at Bispen lovede fyrretyve Dages Aflad til Enhver, som tog sig af Synderen.

Saadanne Bodsøvelser havde tidligere været meget almindelige. Ved de store Kirkeprocessioner i Tydskland og Frankrig gik der, medens Flagellanterne og Begharderne endnu nøde nogen Kredit, en Skare Pøniterende i Spidsen for Toget, blottede til Bæltestedet, og piskede sig selv af Hjertenslyst. Man fandt, at Processionen vandt ved at forene det Højtidelige med det Interessante.

Idag havde Povl paa sin Bøn faaet Lov til at fuldbyrde den første Deel af Straffen, derefter skulde han gjemmes til imorgen, og saa skikkes bort paa den lange Reise.

Fra Liliebjergget drog Mængden til Bispegaarden for at læse Messe der. Relikvarierne bleve holdte iveiret, efterat deres Fløiels Overtræk var taget af dem. Vinduerne stode aabne, Henrik Strangeberg viste sig, ligbleg, forfærdelig mager, understøttet af to Klerke, hans Øine syntes at være lukkede, hans Hoved var sunket ned paa Brystet; gjentagne Gange søgte han under Bønnen at gjøre Korsets Tegn, men Haanden gled mat og kraftesløs ned igjen. Munkene sang, Folket stirrede, Folket tav, de følte, at de stod foran Døden. Endnu inden Messen var endt, blev Bispen ført tilbage fra Vinduet, han mægtede ikke at holde sig opreist længer. Processionen drog bort til det hellige Korsets Kapel udenfor Byen, og det blev atter stille i Gaden.

Der var forskrevet en Munk fra Leyden, Blasius hed han, berømt og kyndig som Læge, han havde tilbragt hele den sidste Maaned i Bispens Hus, kom og gik og prøvede alle sine Urtedrikke paa den Syge, men uden Virkning. Strax efter Middag kaldte Blasius Kannerne, som laa og bad omkring Krucifixet i Forværelset, ind i den Syges Kammer, de skulde

holde Bøn derinde, Døden nærmede sig, der var ingen Frist længer.

Henrik Stangeberg laa paaklædt i en høirygget Træstol med lukkede Øien og foldede Hænder, han vilde ikke gaa tilsengs. Den krogede Næse syntes at være bleven længer under Sygdommen, Øinene vare omgivne med en sortebrun Skygge, Læberne blaalige og sammentrukne, Alt var visnet, henfalden og tilintetgjort i denne Skikkelse, kun hans brede og høie Pande vidnede om Mandens tidligere Bestemthed og Kraft.

Henimod Aften kom en Munk ovre fra Sortebrødreklostret og bad om at faa Bispen itale. Henrik var alene og lod ham komme.

Munken traadte tøvende og ængstelig ind, hans nøgne Fødder bevægede sig listende og lydløse over Steengulvet. Han bøiede sig over mod den Syge, og hviskede:

„Høiærværdige Fader har nu prøvet Alt, hvad vi vidste at finde paa, Læg og Helgen blev kaldt tilhjælp, ligemeget hjalp det, der er kun eet Raad tilbage. — Jeg har inat havt en underlig Drøm. Nede i Gyden ved Horstorg Port boer en Kvinde, Lene Kryk

er hendes Navn; det forekom mig, hun stod for Eders Seng og læste og gav Jer noget Pilleri, som gjorde Eder karsk igjen. Om I nu skikkede Bud og prøvede hende, siden al anden menneskelig Kunst ikke forslaaer.“

Henrik Standeberg saae iveiret og rystede med Hovedet:

„Hvad siger I der?“ hviskede han, „den Malene skal være en slem Kvind, som omgaaes med Kogleri og ugudeligt Væsen, jeg er i Naadens Stad nu, det være langt fra mig at prøve hendes Kunster. — Gaa! I mener mig det godt, jeg veed det, lad mig være alene.“

Munken bøiede og korsede sig, kyssede Tæppet, som laa over Bispens Fødder og forlod Kammeret.

Der gik atter en Tid bort, hvori Alt var stille. Udefra lød den dæmpede Lyd af Klokkerne, og lidt af den synkende Sol faldt ind i Kammeret. Bispen bankede paa Bordet, en gammel Mand kom tilsyne:

„Er der Nogen derude?“ — „De ere gaaede Allesammen!“ — „Saa før *hende* ind, som venter i Kammeret, og pas vel paa, at Ingen kommer,

mens hun er her; naar hun gaaer, skal Du vise hende ud af den lille Laade og give Agt paa, at Ingen seer det.“

Manden bøiede sig og kom tilbage med en Kvinde, støttet til en tyk Hasselstok og indhyllet i en brun Halvkaabe, som skjulte det Øverste af hendes pjaltede Dragt. Omkring Hovedet havde hun et sribet Klæde, som dog ikke hindrede enkelte Totter af et graaligt og stridt Haar fra at falde ned over Panden. Ansigtet var barskt og gjennemfuret af dybe Rynker. Der dvælede et Udtryk af Ondskab og Skadefryd omkring hendes indfaldne Mund, da hun traadte hen til Biskoppen og stirrede stift og ufravendt paa ham.

„Jeg mindes hende ikke, Moer Malene, Hun kom saa sjeldent til Kirke,“ sagde Henrik Stangeberg, „men jeg har hørt Tale om hende og ladet hende kalde, fordi Folk sige, hun er en klog og erfaren Kvinde. Kan hun hjælpe mig til min Helsen igjen, skal hun blive vel forskyldt og faae gode Dage herefter.“

Malenes spottende Smil tog til i den Grad, at hendes brune og afbrukne Tænder

kom tilsyne; hun vedblev at stirre paa Henrik Stangeberg, men svarede ikke.

„Naa, tal?“ sagde Bispen utaalmodig.
„Hvorfor svarer hun ikke?“

„Jeg staaer og undres over, at det er kommen saa vidt med Jer, at I maa søge Raad hos mig, I, som dog har den kloge Doktor fra fremmede Lande, I, som har Vorherre og alle Hellige at ty til. — Vil Ingen af dem hjælpe Jer? — nei, de vil ikke, naadige Herre! — — jeg ikke heller. — Om jeg kunde læse og kogle over Jer, min Tunge skulde raadne, før jeg mælede et Ord, om jeg vidste et Raad, en Lægedom, min Haand skulde visne, før jeg flyede Jer det. Mens de holdt Messe og Bøn dernede idag, stod jeg henne bag Hjørnet og kradsede paa Muren med en Krageklo, og bad Djævelen pine og slide i Jeres Hjerte, som Kragebenet sled paa Stenene, for al den Ulykke, I har bragt over mine. — I veed ikke af mig at sige, — I mindes ikke min bævrende Røst, I har dog hørt den før; det var min Moder, Sidsel Kryk, som sad og solgte Honning den Markedsdag til vor Frues Fødsel. Det blev bevist, at

hendes Honning var forfalsket; det kan gjerne være, men hun solgte den som hun havde kjøbt den, det svoer hun paa inden fire Stokke, og I sagde, hun svoer sig Meen; saa var hun leveret. — Hun bad om Naade, hun slæbte sig hen ad Stenene for at naae Eders Knæ, I sparkede hende bort og rystede paa Hovedet. Hun blev dømt efter Riber Ret, jeg veed det nok, men I var dog Mand for at kunne frelse hende, om I havde villet, det havde blot kostet Jer et Ord, da de gravede hende levende ned under Galgen med en Ballie over Hovedet. — Vort Smule Gods gik til Kirken, den Mund gaber høit og kan sluge Alt; vi vankede om og tiggede og sang til Julehelligdag for Godtfolks Døre og sov tiere paa den vildene Mark, end under Kristentag. — Fanden foer i mig den Dag, de slæbte min stakkels Moder afsted til Banken, mit Sind blev hart og ondt, og hvergang jeg siden tænkte paa Jer, ønskede jeg Jer alle Djæвле i Livet, og hvergang jeg saa Jer ride forbi i Fløiels Sattel og den røde Hue, stod jeg og tænkte paa, om der dog aldrig skulde komme en Stund, hvor jeg kunde

lægge Steen ivejen for Jer. — Saa skikker I nu selv Bud efter mig, — jeg kunde læse Jer til Helsen og Førlighed igjen, jeg ringe Kvind kjender de stærke Ord, som stiller Blod og døver Sværd og binder Ild, jeg har ikke givet mig Fanden ivold omsonst, men jeg gjør det ikke. — I har ladet Tjeneren skyde Slaa for Døren, der kan Ingen komme herind, det forbød I jo, jeg er alene hos Jer, jeg skal ret strax se Jer dø, jeg skal hviske Jer Djævelen i Øret, naar I er paa det Sidste. — Krads, Krageklo, krads! jeg skal mane Jer Helvede til, jeg! — Sidst jeg var til Altergang gjemte jeg Hostien paa min Tunge og spyttede den ud over min venstre Skulder, da jeg kom forbi Steilebakken, saa hører man *ham* til med Hestefoden. — Hvorfor ryster I og spiler Øinene op, høiærværdige Herre? — I vil gjerne banke paa Bordet og kalde paa dem, aa nei, aa nei! vi To ville blive her alene. — Krads Krageklo, krads! pin ham, gjengjeld ham hver dryppende Taare, vi har fældet. Slaa Ring om ham, stik ham Kynde, Lucifer, Basse med den spaltede Tunge! — —“ Hun foer omkring paa Gulvet,

bredte Hænderne ud over den Døende med forunderlige vilde Fagter, talte sig selv i et stigende Raseri, stønnede, pustede, brast i Latter og drog Bordet tilbage, hvergang Henrik gjorde Tegn til at kalde paa Hjælp, en Time senere bankede hun paa Døren, da var Skumringen begyndt og Sygeværelset næsten mørkt.

„Nu troer jeg nok, den naadige Herre er falden i et lille Blund,“ hviskede hun ydmyg og sagtmodig til den gamle Tjener. „Lad mig komme hjem og hente en Urtedrik til han vaagner igjen.“

Malene Kryk blev lukket ud, men kom ikke tilbage, og Bisp Henrik behøvede heller ingen Urtedrikke mere, han var død. Tjeneren fandt ham udstrakt i Stolen, med Ansigtstræk, der syntes at være fortrukne og stivnede under Indtrykket af en eller anden Hændelse.

Otte Dage efter ringede Kirkeklokkerne atter, og der gik paany en stor Prrocession igjenem Gaderne, da blev Henrik Strangers Lig ført fra Bispegaarden til Kapellet Bethlehem, og bisat med al den høitidelige

Pragt, som tilkom en mægtig Adelsmand og Kirkens første Tjener.

Dermed var han glemt, og Kannikkerne mødte strax efter Jordefærden i Kapitlet for at vælge en ny Biskop. Hver Dag kom de sammen, talte og forhandlede, uden at blive enige; det var ikke blot Dygtigheden de saae hen til, der var Slægtskabs- og Venskabsforhold, der var fremfor Alt personlige Interesser, som skulde varetages ved dette Valg. Mange og frugtesløse Forhandlinger ledede til, at Domherrerne delte sig i tre Partier, som hver især kæmpede for at opnaae Valg for sin Kandidat. I Spidsen for det ene stod Hartvig Juel, Søn af Væbner Niels Juel, Stiftsbefalingsmand i Viborg; han havde Frænder og Slægt ved Hoffet og nød megen Indflydelse der; det andet Parti stemte paa Decanen, den hæderlige Thomas Lange, som ogsaa tilhørte en bekjendt adelig Familie. Det tredie sluttete sig derimod om Kordegnen Jep Mundelstrup, en gammel, mild og fredssommelig Mand, som ikke holdt strengt paa at sætte sin egen Mening igjennem, og derfor ogsaa kunde antages at være saameget

villigere til at give efter for andres. Der blev talt for og imod, virket hemmeligt og aabenbart, intet af Partierne var istand til at skaffe sig den fornødne Overvægt.

En Dag, efter en lang og frugtesløs Strid i Kapitlet, reiste Jep Mundelstrup sig og slog til Lyd i Bordet. Det var første Gang, han forlangte Ordet; han sad ellers gjerne og saae ned for sig og lyttede til de Andre, medens han dreiede Tømmelfingrene omkring hinanden.

„Nu skal jeg sige Jer min Hjertens Mening,“ udbrød den gamle Mand, og saae smilende omkring sig, „hvis I vil høre mig og følge mit Raad, saa veed jeg det, som kan gjøre Ende paa Striden. Der er nogle gode Venner og lærde Mænd her, som have ladet deres Valg falde paa mig, Gud veed hvorfor, jeg selv har aldrig attraaet en saa stor Ære og Værdighed. Jeg tvivler ogsaa om, at jeg er den voxen, derfor gjør jeg bedst i at sige mig fra den; jeg vil ikke være Bisp, saa er der En mindre at kævles om. Skik saa I Andre Bud ned ad Tøndervei til Roager, der boer

en ærlig og uvillig Mand, Sognepræsten Peder Nielsen; han har, saavidt jeg veed, ingen Slægt, ingen Venner eller Bekjendte blandt os, lad ham derfor vælge, og den han siger ja til skal være vor Biskop.“

Da Jep Mundelstrup havde sagt dette, satte han sig ned igjen og tørrede Panden med Ærmet af sin Kutte; han havde ikke længe holdt saa lang en Tale.

Hans Forslag vakte megen Opsigt, der var noget Nyt og Uventet i det, Noget, der gav Spillerum for Planer og Intriger kortsagt Noget, der aldeles forandrede Situationen. — Hvem er Hr. Peder? — Kjender I noget til hans Slægt, hans Fortid? — — En vidste, at han sad i smaa og knappe Kaar, en Anden, at han førte adeligt Skjold, hvori der saaes et Mandshoved med en Hjälm paa, en Tredie kunde huske, at han havde været indskreven ved Universitetet i Leipzig. Det var Alt.

Inden Mødet endte, bleve de tilstedeværende enige i at hente den fattige Præst ude fra Roager Lynghede, og at den, han valgte, skulde være Biskop i Ribe. Samme

Middag steg en af Kannikkerne tilhest og red ned til Hr. Peder.

Roager var dengang kun en ringe Landsby, nogle Smaahuse, klinede op af Leer og Lyngtørv, og samlede i en Kreds omkring en lille, uanseelig Kirke, uden Taarn og Klokke. Præstens Hjem laa for Enden af et Steendige, som indesluttede Kirkegaarden. Da Hr. Peder fik Kaldet, byggede han en ny Længe til Gaarden, og havde nu levet der mange Aar i en tryk og fredelig Ensomhed, uden at bekymre sig om, hvad der foregik i Verden omkring ham.

Der var en ældre Kone i hans Hus, fed og rødhusset, med mørke Øine, sort Haar, tykke, fremstaaende Læber og et Udtryk, som betegnede List og Snildhed. Hr. Peder selv kaldte hende for sin Husholderske, der var rigtignok Andre, af hvem hun fik et endnu intimere Navn, men Folk talte ikke gjerne herom, og lod sig nøie med at vide, at den, der vilde have noget udrettet hos Pateren, blot behøvede at henvende sig til Maren Spield, hun var Kone for at sætte det igjennem, det vil da sige imod en Paaskjønnelse: en

Ost, en Krukke Smør, et lille bitte Lam; det beroede paa Enhvers Forgodtbefindende. Der var endnu en tredie Person i Hr. Peders Hus, en halvvoxen Pige, med buget, fremadstaaende Mave, kuglerundt Ansigt, smaa, gnistrende Øine og en altid fugtig Næse. Hun tilbragte det meste af sin Tid i Lediggang, sloges med Bønderbørnene, stjal Frugt fra Haverne, stenede Ænder og Gjæs og jog Faarene ud i Dammen. Hun kaldte Husholdersken for Moder, og indtog en endnu mere tvetydig Stilling i Præstens Hus end Maren Spield.

Da Søren Kannik henimod Aften red ind i Hr. Peders Gaard, fandt han alle Døre aabne. Maren stod i Køkkenet med opkiltrede Ærmer og blodrødt Ansigt, ifærd med at ælte Knapost. Kanniken bandt Hesten og traadte ind i Stuen, hvor lille Sidsel laa paa Gulvet og pinte en Hundehvalp, som hun kjørte rundt i Halen, uden at agte paa dens klynkende Skrig.

„Motter! Motter!“ skreg hun ved Synet af den fremmede Mand.

Maren kom ind, tørrede Hænderne paa

Siden af sin Kjole og glattede sit Haar, medens hun bøiede sig for den Geistlige.

„Jeg kommer med Bud og Ærinde til Hr. Peder; er han hjemme?“

„Pater Peder!“ rettede Sidsel, som var bleven liggende paa Gulvet i den graciøse Stilling med Benene i Veiret. „Pater Peder!“

„Pater sidder og læser sit Breviar,“ svarede Maren, „han vil nødig forstyrres under Bønnen. Hvem skal jeg hilse fra?“

„Jeg er skikket fra Domherreerne i Ribe, i en sær vigtig Sag til Hr. Peder.“

„Pater Peder!“ gjentog Sidsel paa det ivrigste, og fægtede med Benene i Luften. Derefter fortsatte hun skraalende: „Peder Pater! Pater Peder! Fader Pater! Pater Fader!“

Søren Kannik smilede velvillig til den lille Uskyldighed. Det mildnede hendes Sind og vakte Fortrolighed; hun stod op og gik hen til ham.

„Pater er ikke i sit Kammer, som Motter siger, yttrede hun og jog de to Fingre dybt ind i Munden, som det gjalt et Forsøg paa at faae fat i Tungen. „Han er ude i Grise-stien og sætter for Rotter. Kom og se!“

Efter denne Forklaring førte hun Kanniken hen til et af Glughullerne. Herfra saae han Peder Nielsen i Skjorteærmer, Knæbuxer, nedfaldne Klædesstrømper og store Træsko, bevæge sig omkring i en aflukket Sti, hvis Beboere imidlertid havde faaet deres Frihed og galopperede omkring i Gaarden. Søren lo, Maren Spield gav Barnet et Par morderiske Øienkast, som Sidsel besvarede ligesaa udtryksfuldt ved at sætte begge Hænder op foran Næsen. Moderen greb efter hende, men lille Sidsel sprang i Skjul bag Kanniken, snurrede sig rundt om ham og vedblev imidlertid med skingrende Røst at skraale:

„Pater Peder! Peder Pater! Pater Fader! Fader Pater!“

Da Maren endelig fik fat i hende drog hun hende med ud af Stuen, strax efter hørtes nogle vældige Klask, fulgt af en arrig og hvinende Hysten, der endte i en langvarig Hulken.

Søren Kannik havde ventet en Stund, da Sidsel atter viste sig; dennegang kom hun kravlende op ad Muren udenfor, og kigede ind ad Glughullet. Den nylig udgydte Taare-

flod havde dannet to rene Striber ned over Kinderne; hun smilede og borede sin ene Tommelfinger ind i et Æble. Først sugede hun lidt af Saften, og strakte derefter Æblet hen mod Søren med Tommelfingeren.

„Mutter er ved at vadske Pater reen i i Ansigtet,“ forklarede hun imidlertid. „de staa henne ved Vandtruget Kom og se, hvordan han griner, fordi hun tager for hart paa ham. — Imorgen skal vi til at slagte Gjæs, saa faaer jeg Skralden, men jeg har Blyringe i mine Øren.“

Lidt senere traadte Præsten ind i Stuen med sænket Hoved, Hænderne korslagte over Brystet og under gjentagne dybe Buk. Medens Hr. Søren berettede ham sit Ærinde, blev Hr. Peders krogede Skikkelse ligesom lidt rankere, det Ydmyge i hans Mine forsvandt, han indtog en værdigere Stillig, og satte Fingeren op for Næsen, som for at overveie, hvad der var at gjøre.

„Det har ikke været Domherrerne muligt, at blive enige i Valget,“ føiede Søren til, med en mere fortrolig og dæmpet Røst. „Der staaer to Partier skarpt mod hinanden, det

ene holder paa Hartvig Juel en mild og mægtig Herre, i stor Anseelse ved hans Naade, Kongens Hof.“

Hr. Peder blev endnu staaende lidt med Fingeren paa Næsen. Da han forandrede Stilling var det for at stikke Haanden ned i Buxelommen og drage den tilbage, fuld af Kommen, som han puttede i Munden og gav sig til at tygge. Hele Stuen lugtede strax efter af dette skarpe Kryderi. Søren Aasyn udtrykte dyb Forbavselse, men Præsten smilede og sagde:

„Jeg holder saameget af Kommen det gjør godt for Maven og hjælper paa Hukommelsen. — Det var nu Hartvig Juel.“ vedblev han, „hvem stemmer saa de Andre paa.“

„De holde sig til Erkedegnen, Hr. Thomas Lange, en Mand uden synderlig Fortjeneste, men med en svær Lyst til at komme tilveirs og krybe op i Ørnereden. Jeg er blot bange for, han ikke kan holde sig fast der.“

„I stemmer vist paa Hartvig Juel,“ ytrede Hr. Peder, som Resultatet af en dybsindig Overveielse.

„Det gjør jeg tilvisse. Hvor kunde I

gjætte det, ærværdige Herre? Juel er en Mand, som har Hjertelag til at gjøre Noget for sine Venner, naar han kommer til Magten, det lover jeg Jer.“

„Ja, Løfter har vi nok af,“ sagde Peder og kastede en ny Haandfuld Kommen ind i Munden. „Hvad har de ikke lovet, mens jeg sidder herude. En af Kannikerne svoer mig en Klokke til, en Anden skulde skaffe mig en lille Aflad til vor Kirke. Hvor blev den af? Her lod de mig sukke og savne Aar ud, Aar ind, i et ringe Kald, jeg har knapt det Korn, jeg skal lægge i Jorden til Vinter.“

„Det er der da Raad for; jeg vil tale med Hartvig Juel derom endnu i denne Aften.“

„Ja, det er da ikke af den Grund, jeg siger det, jeg er ikke den Mand, som gaaer efter Gunst og Gave, det maa I nødig tro.“

„Ikke Saakorn!“ gjentog Søren Kannik, „hvor er det muligt, at man har kunnet tage saa lidt Hensyn til en Herrens Tjener, som Eder.“

„Hvis det endda var det Værste, men der er ikke et Fjerdingspund Kjød i vort Salttrug, ikke en Side Flæsk i vor Skorsten; hvor skal

det komme fra? Bonden her omkring er fattig, han sidder paa skarp Jord og har ilde Raad til Offer og Messe.“

„Hartvig Juel bliver inderlig rørt, naar han hører den Skildring, han har en aaben Pung og bruger kun den store Velstand, Himlen har begavet ham med, til at gjøre vel mod dem, der trænge. Skulde han være saa heldig at blive valgt, tør jeg vist love, hans første Tanke vil gaa ud paa at forhjælpe Folk som Eder til bedre Vilkaar.“

„Det kan gjerne være, men hvis jeg havde Hjerte til at hjælpe, og var mægtig og rig, vilde jeg ikke vente, til jeg blev Biskop. — Skal I saa smage en Haandfuld Kommen?“ tilføiede han og tog en Portion. „Prøv paa det, det liver Herren evig op.“

Søren rystede paa Hovedet, medens han vedblev: „I har ret gjort mig en stor Glæde, ærværdige Fader. Jeg maa da nok meddele Hartvig, hvordan det staaer her? Inden imorgen Aften skal Eders Trang være afhjulpen. Det er netop hans kjæreste Ønske, at virke for de fattige Klostre og Kirker herude paa Landet.“

„En god Tønde Øl vil jeg slet ikke tale

om," ytrede Hr. Peder, som forfulgte sin egen Tankegang og ikke lod til at høre, hvad Søren sagde, „den har ikke været i mit Hus siden Palmesøndag for et Aar siden. — Aa nei! Fattigfolk som vi maa nøies med det klare Vand eller sur Most. Jeg har næsten glemt, hvordan det rare gamle Riberøl smager," forsikrede han og smækkede med Tungen.

„Det skal I ikke kunne sige imorgen Aften," svarede Søren i en stedse ivrigere Tone. „Men Hesten skroner, Mørket falder paa, jeg maa se at vinde de halvanden Mil hjem igjen til Ribe. Stol blot paa, at jeg har mærket mig Eders Ord, ærværdige Fader, jeg skal handle derefter. *Qui pacem habet, se primum pacat!* I forstaaer mig vel?"

„Ja, vist forstaaer jeg Jer, skjøndt jeg har glemt endeel af mit Latin i de sidste Aar."

Søren bøiede sig ned over Præsten, smilede og hviskede: „Den, der haver Korset, signer sig selv først." Dermed hilste han og forlod Stuen.

Paa Trappen stod Sidsel med sit Æble, som hun igjen præsenterede paa sin Tommel-

finger. Søren afslog hendes Gave, steg tilhest og red bort fra Præstegaarden. Hr. Peder saae efter ham og smilede veltilfreds til Maren Spield, som udenfor Døren havde lyttet til hele Samtalen.

„Faae mig Skam, om jeg ikke troer, han skikker os Huset fuldt af Fødemidler imorgen,“ ytrede Præsten. „Det gik godt, hvad?“

„Det gik godt, men I kunde vist have klemmt mere af ham endnu: lidt Vadmél eller Lærred til mig og Tøsen, — nogle rede Penge ikke at forglemme. Man maa smede mens Jernet er varmt. Naa! nu faae vi at se. — Hvad meente han ellers med sit Latin, hvad vil *pacem* sige?“

„Det er saa vidtløftigt at forklare hende.“

„Jeg spørger ikke, om det er vidtløftigt, men hvad det skal sige,“ ytrede Maren heftigt.

„Det er et Ordsprog, vi Lærde bruge, og har sin Oprindelse fra Fredskysset, de første Kristne gav hverandre, naar de kom sammen. Siden blev det misbrugt, og hellige Fader indførte da Osculatorier ved alle gudelige Forsamlinger. Følger hun med? Osculatoriet er den liden Metaltavle, ogsaa

kaldet *pacem*, som hun har seet Præsten bære frem under Gudstjenesten for at kysses af Menigheden. Den forestiller *cristus crucifixus*, Madonna, eller en af de kjære Hellige; somme Kirker nøies med at kysse det udsirede Bind af Messebogen, men Præsten kysser altid selv først, som den, der fremmest ønsker at deelagtiggjøres under Fredens Samkvem: kan hun følge med? deraf kommer Ordsproget: Den der haver *pacem*, pacerer sig selv først.“

Maren sad og gabede under Peders langtrukne Forklaring, der gik imidlertid ganske andre Tanker igjennem hendes Hoved.

„Nu faae vi vist ogsaa Bud fra den anden Kannik, Thomas Lange,“ sagde hun, „lad mig nu se, I bærer Jer fornuftigt ad. Der er endda en heel Del mere at snakke om, samme Sag angaaende, men vi gjør bedst i at vente til iaften, Tøsen staaer og lurser ved Døren.“

Næste Morgen tidlig kom en vellæstet Vogn kjørende ind i Gaarden. Den bragte fersk Kjød, en røget Flæskeside, et stort Anker Riberøl og to Tøndesække, fyldte med Saakorn. Hr. Peder slog Hænderne sammen

i Henrykkelse, Maren Spield smilede, Sidsel hvinede.

Op ad Formiddagen standsede en Rytter i Porten og spurgte, om Hr. Peder var tilstede. Præsten kom strax ned, klædt i sin bedste Pynt, som om han havde ventet den Fremmede.

„Kan I se, hvad jeg sagde,“ hviskede Maren. „Klem ham nu dygtigt, jeg staaer og lurur bag Dørsprækken.“

Hr. Peder førte den Fremmede ind i Stuen, og bad ham tage Plads paa Bænken. Det var en af Kannikkerne fra Ribe. Han red just igjennem Roager By i et Ærinde for Kapitlet, saa kunde han ikke modstaa Lysten, til at hilse paa sin kjære gamle Ven, Hr. Peder Nielsen.

„Ja, I kjender mig da, jeg er Oluf Krummedige fra Almind, vi har saamænd studeret sammen, vi To, i vor Ungdom, nede i Leipzig. Jeg længes saameget efter at snakke lidt om gamle Dage.“

„I har ellers været mange Aar om at længes,“ svarede Hr. Peder tørt. Det er vist ogsaa et andet Ærinde, som fører Jer til mig,“ bemærkede han forskende.

„Jeg vil ikke nægte det,“ svarede Kan-
niken, og saae sig om. Vi tale jo her i Earum,
der er Ingen, som kan høre, hvad jeg siger?“

„Tal I kun,“ sagde Peder med et Blik
hen mod den lille Sprække, hvor Maren stod
paa Lur. „Der er sandfærdig Ingen, som
hører os.“

„Jeg skal da fatte mig kort, min kjæreste
Ven og Broder i Kristus. I har vist travlt
og meget at tænke paa i disse Dage, foraar-
saget ved den store Ære, Domherrerne i Ribe
har viist Eder, og som de rigtignok ikke
heller kunde have bevist nogen Værdigere.
— I skal jo vælge os en Bisp, siden vi ikke
kunne blive enige indbyrdes.

„Ja, jeg skal saa, igaar var Hr. Søren
Vind her med Bud derom.“

„Jeg maa da tage storlig feil, hvis han
ikke søgte at lægge et godt Ord ind for
Hartvig Juel.“

„Hartvig Juel! jeg kjender ham ikke,
men Folk mene, han skal være en rigtig rar
og gavmild Herre. I maa endelig ikke sige
mig Noget til hans Roes, jeg beder Jer derom,
det kunde let virke ind paa mit Valg; jeg

vil helst have en frelst Samvittighed, og helst gaa frem som den ærlige og upartiske Mand, de holde mig for.“

„I misforstaaer mig, kjære Hr. Peder det er sletikke om Hartvig Juel, jeg agter at tale, han kan være brav og skikkelig, maaske! Vorherre bevare min Mund! men —“ Kanniken trak paa Skulderen og viiste med Fingeren op mod Panden, til at klæde Riber Bispestol troer jeg rigtignok ikke han skikker sig.“

„Hvem er det da, I vil tale om? spurgte Hr. Peder.

Der var noget saa ligefremt og uforbeholdent i hans Spørgsmaal, og noget saa Undvigende i alle hans Svar, at Oluf Krummedige blev nødt til at gaa lige ind paa Sagen.

„Skal jeg sige Sandheden, saa kunde det aldrig falde mig ind at vælge Hartvig Juel, men derimod er det min Mening at —“

„Ak nei, kjære Broder, det er ikke Jeres Mening, men Jeres Ærinde jeg forlanger at vide, I maa helst fatte Jer noget kort, der er En, som venter paa mig ovre i Skriftestolen.“

„Naada! jeg har en Bekjendt, hvis Sag

jeg gjerne vil tale for Eder, det er den brave Thomas Lange, en Mand med et hæderligt Navn og vidt kjendt for Lærdom, Guds frygt og strenge Sæder.“

Hr. Peder rystede misbilligende paa Hovedet, og satte et betænkeligt Ansigt op. „Vi tale jo her i Fortrolighed, vi To,“ sagde han og lagde Haanden paa Olufs Knæ. „Hvad jeg siger bliver mellem os. — Jeg synes ikke ret om den Thomas, han er vist en grundskikkelig Mand, lærd, — lad gaa, det Ry kan faaes for godt Kjøb, men han har en stor Mund til at gjøre Løfter, og en klein Haand til at fuldbyrde dem. Nu veed I det. — I Vaar kom han herud til Kirkevisitation, og jeg viste ham om overalt. — Stormen havde blæst den ene Side af vort Tag ned, Regnen dryppede ind i Stuen til mig, jeg forklarede ham mine trange Vilkaar: Sygdom havde taget vore Faar, Køerne vare golde, det ere de da endnu, kan jeg tro, saa jeg ikke er Mand for at byde Jer et Sæt Tykmælk — Han hørte, han skrev op og forsikrede med Haand og Mund, at det skulde blive bedre herefter, han vilde skaffe en Jern-

pande til at varme mig ved i Vinter, han lovede mig en Offerdag til Voldermisse, en Tækkemand til Taget, en Tømmermand til Loftet; hvor blev det af altsammen? — hvor blev den Sne, som faldt ifjor? — Nei, nei, Oluf Krummedige, min gamle Ven til Leipzig! den der leger saa letfærdig, med Ord og Løfter, kan gjerne bære hæderlig Navn og frygte Gud og have strenge Sæder, og Venner til at synge Lovsang for sig, men han bliver ikke *min* Mand og duer ikke til at sidde paa Bispestol.“

„Det maa vist bero paa en reen Forglemmelse,“ forsikrede Oluf, men saadan ere de fromme og lærde Mænd nu engang, de gaa paa Jorden og tænke kun paa Himlen!“

„Maaske, men naar Hr. Thomas ikke kan huske det Lidet, han har at tænke paa som Kannik, hvordan vil det saa gaa, naar han faaer det med, som hører til for at være Bisp?“

„Jeg skal udtrykkelig minde ham om hans Ord, I kan stole derpaa, og hvert et Løfte, han har givet, skal blive indfriet, før vi naae Søndag igjen.“

„Ja, nu maa I bare ikke tro, jeg er den Mand, som benytter Leiligheden til at gjøre mig Fordel eller verdslig Vinding. Det være langt fra. I har spurgt, og jeg har svaret, min kjære Broder og Medstuderende fra Leipzig, se, det er Alt. — Jeg bliver vist ellers nødt til at gaa over i Kirken, hvor mit Skriftebarn sidder og venter. Jeg vilde gjerne kalde paa Husholdersken, at hun kunde byde Jer lidt af hvad vort ringe og fattige Hus formaaer, men hun løb sandfærdig sin Vei, da I kom, hun har ikke engang en ordenlig Hvergarns Klædning at vise sig i. Vi ville nu slet ikke tale om hendes Barn, den lille, rare Pige, som staaer og skriger derude midt i Vandhullet, og som maa passe Ænder og Gæs fra tidlig Morgen til sildig Aften.“

Kanniken saae ud i den Retning, Hr. Peder pegede. Han studsede. Det var ogsaa en eiendommelig Maade at vogte Gæs paa. Lille Sidsel stod og stampede i Vandet, dreiede sig om, hoppede og sprang med al den Ynde, der var hende egen. Mudder og Andemad fløi op til Siderne, hun skreg og hylede, hvad der hos hende tjente som et Udtryk for en

lykkelig og overgiven Stemning. Hun slog desuden Takt til sin Musik med en Træsko i hver Haand.

„Guds Fred, min kjære Broder!“ føiede Præsten til, „den hellige Jomfru tage Eder i sin Varetægt.“ Dermed aabnede han Døren, som om han ventede, at Kanniken skulde gaa.

„I tager mig det da ikke ilde op, at jeg vovede at tale Thomas Langes Sag? Det lover jeg Eder, han skal faae Lov til at gjøre sin Glemsomhed god igjen. Jeg holder af ham som af ingen Anden, og da jeg nu er Eders Bekjendt og gamle Ven, og just kom forbi, troede jeg at kunne lægge et godt Ord ind for ham.“ — Hr. Oluf strakte begge Hænder ud, omfavnede Præsten og hviskede: „For Husholdersken og hendes stakkels, flittige Barn derude bliver der vist ogsaa et Stykke Hvergarn at faae. Vent blot. I skal snart høre fra mig!“

„Hvor I dog har et verdsligt Sind, Hr. Broder! at I kan lægge Vind paa slige Smaating,“ svarede Peder med Salvelse.

„De hører med!“ paastod Oluf. „De

hører med. — Hvad er Smaat og hvad er Stort i denne Verden. Hvem der haver Korset, signer sig selv først, som Ordsproget siger.“ Han steg til Hest og red hjem til Ribe med Overbevisningen om et vel udført Ærinde.

Nu fik de travlt i den lille Præstegaard, medens Bispevalget stod paa. Hver Dag kom nye Besøg, som alle havde vigtige Forhandlinger med Hr. Peder. Hver Dag kom der ogsaa nye Gaver, som med stor Redeborhed bleve modtagne af Maren Spield. Den gode Kone var næsten ikke til at kjende igjen i sin nye Hvergarns Kjole, Silkebaand, forlorne Smykker, og et Ansigt, der straaledede i endnu livligere Rosenfarver end ellers. Sidsel blev heller ikke glemt; det var blot uheldigt, at hendes smukke Dragt saa lidt passede til det unge Hjertes Tilbøieligheder; Vandhullets Andemad, Tørvegravens Mudder og Veienes Støv forvandlede snart hendes Kjoles skinnende røde Farve til mørkegraa.

Dagen efter at hun havde faaet sine nye Sko, sad hun og sang ude paa Trappen og filede imidlertid Spidsen af den ene med en stor Brødkniv.

„Den er altfor eng! den er altfor eng og kniber om den lille Taa,“ forsikrede hun hylende, da Maren kom til og gavmildt uddelte de sædvanlige korrigerende Klask.

Enhver Foræring, som blev bragt ind i Præstegaarden, modtog Hr. Peder med Tak, men tilføiede dog forklarende, at de endelig ikke maatte tro om ham, at han var den Mand, der lod sig bestikke med Gunst eller Gave. Han saa i det, der sendtes, kun en Opreisning, som Skjæbnen skyldte ham, fordi den saalænge havde ladet ham savne og undvære.

Mellem Præsten og Husholdersken fandt der ogsaa hyppige og langvarige Forhandlinger Sted, altid bag lukkede Døre. Ingen fik nogensinde at vide, hvad de talte om. Udenfor Glughullerne, hvor Sidsel trolig stod og lyttede, kunde hun dog høre, at det næsten bestandig var Maren Spield, som talte i en bydende og belærende Tone.

Saa kom da den vigtige Dag, efterat Hr. Peder havde havt en Maaned til at forberede sig paa Valget. Han blev hentet ind

til Ribe med et stort Følge af Prælater og Domherrer, som hver især ydede ham sit Smil og sin forekommende Opmærksomhed. Over Præstens Aasyn hvilede den Morgen en dyb og høitidelig Værdighed; han lod til at være mægtig greben af sit betydningsfulde Kald. For et Øieblik kunde der rigtignok komme et lille, satirisk Smil frem, medens han saa sig om i den hyldende og bukkende Kreds; det trak og sitrede i hans Mundviger, men Smilet forsvandt strax efter igjen, og den dybe Alvor vendte tilbage.

Paa Ribe Gader stod Folk og ventede, og stillede sig i Rækker langs med Husene, medens Toget red forbi; alle betragtede den lille, tykke Mand, som red i Spidsen af Toget, med krumbøiede Knæ, kroget Ryg og klædt i en sort Præstedragt, der var bleven lidt brunlig af Ælde, og med store, rødlige Sko, af en Form som den tiltagende Halvmaane. Enhver var bekjendt med Aarsagen til hans Komme. Enhver vidste, hvormange Interesser han idag var Herre over.

Ved Indgangen til Domkirken gjorde

Toget Holdt, der var strøet Blomster og Enebærkviste opad Trappen. Hr. Peder modtoges af en ny Skare Kanniker, som førte ham ind i Koret, hvor den bedste og fornemste Plads blev indrømmet ham. Først holdtes der Messe, under hvilken Hr. Peder sad med nedslagne Øine og foldede Hænder; hans Person havde sikkert aldrig før viist dette ophøiede Udtryk af Majestæt og Værdighed. Da Messen var endt, reiste han sig fra sit Sæde, gjorde Korsets Tegn og kyssede det Breviar, han havde siddet med i Haanden. Derefter skred han frem paa Gulvet, og standsede midt imellem de to Stolerækker, hvor Kannikerne sade.

„Jeg er bleven kaldt hid,“ sagde han langsomt og lydeligt, „blandt alle disse hæderlige Mænd og værdige Fædre, for at vælge Stiftet en Biskop, men det Vigtigste har I glemt: at give mig Navnene paa dem, jeg skal vælge imellem. Jeg spørger nu, og forlanger Svar af Alle, som her ere tilstede, om I uvægerlig ere tilsinds at godkjende den, jeg betegner og giver min Stemme?“

Medens han talte gled hans Blik ligesom prøvende ned over de to Rækker. Hartvig Juel troede saa vist, at han betegnede ham, men Thomas Lange nærede rigtignok den samme Overbevisning for sit Vedkommende.

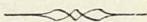
En almindelig Bekræftelse svarede paa det fremsatte Spørgsmaal.

Da hævede Hr. Peder sin Røst og sin lille Person og raabte: „Ved det hellige Kors og ved vor Frue! vælger jeg da saadan, at Hr. Peder fra Roager skal være Biskop i Ribe, thi jeg har altid lært og ofte hørt gjentaget i disse Dage, at hvo, som haver Korset, signer sig selv først.“

Den dybeste Overraskelse fulgte efter hans Ord. Kannikerne saae paa hverandre, om de ogsaa havde hørt ret, den Ene lod til at vente den Andens Protest, de betragtede Hr. Peder, han blev staaende, rolig, freidig og med en Mine i det runde Ansigt, som tilkjendegav, at han havde talt af fuld Overbevisning. Hans Mundviger sitrede atter i disse smaa Trækninger, der kunde tydes som en Anstrengelse efter at skjule et spottende

Smil. Endelig brød Stormen løs, der blev mumlet, talt, raabt, indvendt og modsagt, Hr. Peder stod med Hænderne foldede over Bønnebogen, tavs, urokkelig og fast som en Klippe, der trodser Havets Bølgegang omkring sig.

Da Kirkeklokkerne ringede til Middag og Domherrerne skiltes, var han valgt til Biskop i Ribe.

Utro.

Familien Skeel er en gammel Slægt, en af de faa, som tilhører den oprindelige, danske Adel og har givet den Værd og Betydning. Hvem der først bar Navnet, det veed Ingen. Paa en gammel Stamtavle i Aulum Kirke staaer der skrevet:

„Hvem den Førstes Fader har vaaren,
Og Hvo Skeelers Nafn først haver baaren,
Det kan ikke vides tilfuld,
Det er for mange Aar lagt i Muld.“

1396 findes Navnet Skeel i Skjøder og mellem jyske Retsvidner, siden er det bleven baaret gennem Krigen, over Søen, i Raadet, kort sagt overalt hvor Kløgt og Ære og Manddon hører hjemme. Det optager just ikke synderlig Plads i vor Histories farvede Blade, og dog findes der blandt Alt, hvad der har været stort og berømmeligt i Danmark,

ikke nogen ridderligere eller mere hæderlig Skikkelse end gamle Kristen Skeel til Fusingø, han der ønskede, ikke at kunne skrive, da han skulde undertegne Fredsbetingelserne i Roeskilde 1658. Hvad jeg her fortæller er forresten ikke noget Nyt, Enhver veed det, det er kun en Hilsen, jeg bringer en Slægt, hvoraf jeg ikke har kjendt Nogen personlig, men hvis Færd og Bedrifter bestandig i høi Grad har tiltalt mig.

En Sommermorgen i Aaret 1632 kom Manderup Due til Halkjær ridende ind i sin Farbroders Gaard, for at besøge ham. Manderup var endnu en ung Mand, med et kjækt og dristigt Ansigt, som vidnede om, at han havde seet og oplevet meget. To Aar iforveien var han bleven gift med Frøken Ane Skeel, en Datter af Albert Skeel og Birthe Friis, og to Dage før sit Bryllup havde han staaet aabenbar Skrifte i St. Knuds Kirke i Odense og blev absolveret af Biskoppen, paa Grund af et Drab, han begik i Malmø. —

Det er om Manderup Due og hans unge Hustru her skal fortælles.

Manderup traf sin Farbroder i Gaarden. Det var en gammel lang og mager Mand, med graalige tætafklippede Haar, som tidligere havde været rødt, et graat, tilspidset Mundskæg og et uhyre fregnet Ansigt. Han sad oppe paa det øverste Trappetrin med et Krus Spanskvin ved Siden af sig og en stor Kjørepisk i Haanden. Nede i Gaarden var Skytten og Hundevogteren ifærd med at afrette nogle unge Jagthunde. Skytten gik og trak en udstoppet Hjort hen over Gaarden, den skulde Hundene gribe i Halsen paa et bestemt Sted, der var betegnet ved en Plet af frisk overstrøget Blod, naar det lykkedes dem, bleve de kjærtegnede og fik et Stykke kogt Kjød til Belønning, lykkedes det ikke, knaldede Laust Pallesen Due med sin Pisk og rev sig i Haaret; Jægeren bandede, Vogteren pryglede, Hundene skreg og under et af disse Optrin lod Hr. Manderup sig tilsyne i Porten.

Da Laust Pallesen saae ham, kastede han Pisken og raabte til Skytten, at nu var det

vist bedst, de opsatte Forretningen for den Dag. „Luk Hundene ind og sy os Hjortens pjaltede Skind sammen, til vi skal skole dem imorgen, men Sultan er et Asen, han har gjort sine Sager daarligt og skal Intet have at æde.“ Derefter tømte han den sidste Rest i Vinkanden, gik ned og bød sin Brodersøn velkommen.

„Hvor lille Manderup seer fortrædelig og muggen ud,“ sagde han. „Hvad er der iveien med Dig?“

„Jeg er ilde tilmode,“ svarede Manderup Due, „og har stor Sorg i disse Dage, men det er bedst, vi gaa indenfor, Farbroder, saa kan vi tales ved om det.“

„Aa nei, aa nei! lad os heller sætte os i Skyggen, deroppe paa Trappen. Sidsel har hængt Hyldeblomster tiltørre i begge Stuer, jeg kan ikke lide den Lugt, den minder mig om min svære Sot forgangen Vinter. — Naa saa Du har Sorg? — Hun er vel bleven syg, den brune Følhoppe, vi kjøbte paa Kolding Marked? — Jeg sagde det nok, den gik og vrikkede saadan med Hovedet, men lille Manderup var saa selvklog.“

„Aa, nei endda,“ svarede Manderup.
„Det er ikke Følhoppen, hvorom her er Tale.“

„Er der da falden Skade paa dit Kvæg?
Jeg kjender en Kvind, som kan læse over
det.“

Manderup rystede paa Hovedet. Laust Pallesen betragtede ham forbavset, hans Forstand stod stille; naar det hverken var Følhoppen eller Kvæget, kunde han ikke tænke sig en rimelig Grund til Sorg.

„Der er noget fælt iveien med min Hustru,“ sagde Manderup. „Jeg har givet Agt paa hende i mange Dage, jeg troer ikke, hun er mig tro.“

„Ikke det,“ ytrede Laust ligegyldig.
„Ja jeg sagde det nok.“

„Aa, hvad har I sagt, Farbroder? Der har jo aldrig været Tale om den Sag før, ikke heller skulde jeg nævne det nu, uden for at faae Eders Raad og Mening at vide.“

„Har jeg ikke sagt det, saa har jeg min Sjæl tænkt det,“ forsikrede Laust, „baade om hende og alle andre Kvindfolk tilsammen, de due ikke stort. Derfor er jeg bleven ved at være ugift, skjøndt jeg har en god Gaard og

svær Bedrift tillige. Kom og sid ned. Bring os saa to Kander Vin!“ raabte han til en af Folkene, „jeg maa have en rigtig Forklaring, før jeg kan raade Dig. Maaske Sagen ikke er saa farlig.“

Manderup tømte Halvparten af Kanden, sukkede dybt og vedblev:

„Jeg har været Ane Albertsdatter en trofast Husbond, det hver Mand maa bekjende, jeg har søgt at gjette alle hendes Ønsker, reist til Gilderne paa Viborg Snapsting med hende, saa ofte hun begjærte, ogsaa betalt mange Penge for hendes Reiser til Kjøbenhavn. Hun boer i en næsten kongelig Pragt, der er ikke den Adelsfrue i hele Landet, som sidder i bedre Vilkaar.“

„Du har kostet svært paa hende,“ indrømmede Laust. „Det er vist. — Videre.“

„Ikke heller har jeg havt nogen anden Tanke end hende, fra den Dag Præsten lagde vore Hænder sammen.“

Laust Pallesen strøg sig med Haanden om Munden, rømmede sig og smilede.

„Jeg har ikke havt anden Tanke end hende,“ gjentog Manderup Due bestemt. „Gud

almægtigste er mit Vidne! Ligemeget hjælper det Altsammen. Hun er aldrig glad, siger Intet og bryder sig om Intet, naar jeg kommer ind i hendes Stue sidder hun i dybe Tanker.“

„Sidder hun i dybe Tanker,“ gjentog Laust, og støttede Hagen i Haanden med en betænksom Mine. — „Føi! det er ikke gode Tegn.“

„Forleden Aften, mens hun var ovre i Barselvisit hos Tante Birgittes paa Tranholm, kom jeg ind i hendes Kammer. Paa Bunden af hendes Syæske fandt jeg en brun, sammenlagt Handske, indeni den laa en Stedmoderblomst, indsvøbt i Papir.“

„Det var værre!“ udbrød Laust dybsindig, „en Blomst i et Stykke Papir. — Sikke noget! Er Du ogsaa vis paa, det var en brun Hanske?“

„Hvad Fanden gjør det til Sagen, enten den var hvid eller graa eller brun? Hvem har hun faaet den Blomst fra? Jeg har ingen givet hende.“

Laust rystede paa Hovedet. „Det er en slem Historie,“ sagde han hen i Veiret, og tømte Vinkanden. Derefter bankede han med

Laaget paa Kanten til Tegn paa, at de skulde fylde den paany.

„Det Værste er tilbage,“ sagde Manderup, „for da jeg søgte videre, fandt jeg en lille Silketaske, dem Du veed de bruge til at forvare deres Lommeklæder i, den var kantet med Kniplinger og duftede stærkt af Lavendler og Fiolrod. Indeni laa en Dagbog og blandt en hel Deel smaat Skrift, som jeg ikke kunde finde ud af, stod der det, jeg har afskrevet her.“ Manderup tog et Papir frem af sin Tegnebog.

„Der kommer det Slemme,“ sagde Laust, „lad os nu høre!“

Den Anden læste: „Jeg veed ikke mere, hvorhen jeg skal vende mig i min Hjertenød og Sorgmodighed, for at forgjette min første og eneste Attachement. Han kommer til mig om Dagen, fast i hver en Tanke og i de lange Nætter, i alle mine Drømme. Skal jeg fly for ham, maa jeg fly for mig selv. Jeg gjentager forgæves min kjære og salige Fru Moders sidste Raad, og beder daglig, at der ikke maa skikkes min Ungdom større Fristelse,

end Gudfader under mig Formue til at blive Herre over.“

Manderup Due foldede Papiret sammen igjen. „Hvad siger Du Farbroder! synes Du det er tydeligt?“

Laust Pallesen havde lagt sit Ansigt i dybe Folder, han sad lidt og betænkte sig uden at svare. „Det er en høist alvorlig Sag,“ bemærkede han endelig, „hun gjør Nar ad Dig op i dine aabne Øine. — Der er En, hun holder af. — Du veed ikke hvem det er, Du har ingen Anelse derom! — Nu skal jeg sige Dig, hvad jeg vil, jeg gaaer ind og trækker mine Støvler paa og en anden Kofte, saa ride vi sammen i den svale Aften over til Halkjær. Inden otte Dage skaffer jeg Dig Lys i Sagen. De skal staa tidlig op, hvis de vil narre mig.“

Lidt efter sad Manderup Due og hans Farbroder tilhest og red over til Halkjær. Som fortalt bar Alt paa Herresædet Præg af Overflod og Pragt. En Fløi af den store Gaard var nylig bleven ombygget til den unge Frue. Hun havde sine egne Væresler, sine egne Tjenere, sine egne Heste, Manderup

havde forskrevet en Urtegaardsmand fra Holland til at anlægge Haven. Han medbragte en Samling af sjeldne Træer og Buske, det vakte Opsigt paa den Tid. — Altjænge duftede og straaledede omkring hende.

Solen gik ned og Lærken sang over Marken, da de to Herremænd rede ind paa Gaarden. Ane sad ude paa Svalen og stirrede hen over Engen og lyttede efter Klokkerne, som ringede Solnedgang. Da hun hørte sin Husbonds Stemme, gik hun ned paa Trappen for at tage imod ham. Hun var ung, lille og spinkel, havde lysebrunt Haar og et ovalt Ansigt, hvis nederste Halvdel var temmelig fyldigt. Sædvanligt syntes dette Ansigts Udtryk roligt, koldt, endog tilbagevisende, det fortalte og røbede Intet. Under en Samtale derimod, naar Noget greb og bevægede hende, naar hendes dæmpede og tilbagestrængte Røst fik større Klang, forsvandt lidt efter lidt denne Kulde, hendes tilslørede Øine hævede sig, og disse store mørkegraa Øine, blide og sørgmodige Øine, forenede da deres Udtryk med et mildt og indtagende Smil, som gav det hele Aasyn et eiendommeligt

aandeligt Præg og, vidnede om en Rigdom af dulgte Tanker og friske Følelser, der syntes at maatte blive til Velsignelse for Enhver, som forstod at tiltale dem.

Da hun saae Laust Pallesen stige af Hesten, strakte hun ham begge Hænder imøde og bød ham velkommen. Den gamle Herremand beholdt disse smaa hvide og bløde Hænder et Øieblik mellem sine, imidlertid betragtede han hende forskende og sagde: „Ret nu skal det vise sig, hvor velkommen jeg er, for jeg tænker paa, at slaa min Bo op her, vel en Uge tilende. Vi har Murmestere hjemme paa Gaarden, de kalke. Men lad mig see ret paa Jer, lille Ane! — hvor I er bleven bleg siden sidst. — Ja, see nu bliver I rød,“ vedblev han med et betydningsfuldt Sideblik til Manderup, „men forandret Jer har I alligevel, — og saa, sikken en Dragt! Fløil Silke og Corduan og gyldne Smykker! — hvis min salige Broderkone havde klædt sig paa den Vis, kan det nok være, lille Manderup ikke kavde bragt slet saa tung en Pengekiste ind paa Halkjær, som han gjorde.“

Næste Morgen var Laust Pallesen oppe

med Solen. „Nu skal du Du bare lade mig gaa min egen Gang,“ svarede han til Manderup Due. „Vil Du ud, saa tag Dig en Hest, vil Du blive hjemme, saa faae Dig et Spil Dam, jeg gaaer saadan og lusker omkring, med et Øie paa hver Finger.“ Han vendte sin Brodersøn Ryggen og gik ned i Stalden.

„Det er nogle retskaffens Dyr, I har faaet Jer,“ sagde han til Staldkarlen, „til Stads at sige, for hvorvel de se hevingjerrige og adrætte ud, er de dog lovlig kleine til at forrette noget Nyttigt.“

„De ere ogsaa kun til Stads,“ var Svaret. „Den hvide Blommede der er hendes Naades Livhest.“

„Rører hun den dygtig?“ spurgte Laust. ligesom tilfærdig.

„Engang imellem.“

„Saa følger Du vel med, — ja det kan jeg tænke. Rider Du og hendes Naade alene? — altid? Det maa være lovligt kjedsomt for den unge Frue. Men hvad forstaaer jeg mig vel paa det? Der har Du en Skilling, fordi Du passer Stalden saa godt.“

„Før red gjerne Hr. Lunge med,“ ytrede Staldkarlen.

„Naa, og saa red Du bagefter? — Hvad er Tønne Lunge for En?“

„Den unge Junker, som Naadigherren har givet Ophold her paa Gaarden. Men nu er hendes Naade nok bleven kjed af ham, de tager aldrig mere ud sammen.“

„Hun foretrækker altsaa dit Selksab for Tønne Lunges,“ sagde Laust. „Det er rime-
ligt nok!“ Efter disse Ord slentrede han ud af Stalden med Hænderne paa Ryggen. —
„Tønne Lunge!“ gjentog han smilende. „Nu troer jeg, vi har ham, men man maa bære sig polisk ad og forske videre.“

Fra Stalden gik han ud i Haven. Her var alt forandret. Gangene fandt han trukne i lange snorlige Linier, indfattede af Lavendler og hvide og røde Tusindfryd. Foran Vinduerne af Anes Dagligværelse havde den fremmede Urtegaardsmand været saa sindrig at lægge et Bed, hvori en fin Slyngnig af klippede Buxbom dannede Begyndelsesbogstaverne til den unge Frues Navn. Mesteren selv gik i dette Øieblik og rev Gange, et tilsyneladende

overflødigt Arbeide, siden der ikke var et Blad at se i dem, og kun hist og her et enkelt blødt og smalt Fodspor af en lille kvindelig Fod.

„Han har gjort grumme store Forbedringer,“ sagde Laust Pallesen og slog ud med Haanden, „man kan jo næsten ikke kjende den Have igjen.“

Urtegaardsmanden smilede tilfreds, han havde endnu ikke lært synderlig dansk, men man forstaaer altid det Sprog hvori der siges En en Kompliment. Han ytrede nogle Ord og pegede hen paa et stort Blomsterbed indenfor Gangene.

„Ja jeg forstaaer ham godt,“ sagde Laust og gik hen til Bedet. „Det var da nogle gebommerlige Roser der, næsten saa store som et lille Barnehoved.“

„Tulipaner!“ svarede den Anden.

„Naa det skal være Tulipaner, ja, det gjør dem da ikke mindre.“

Urtegaardsmanden kom med en lang Forklaring, som Laust vexelvis sagde ja og nei til, skjøndt han ikke forstod et Ord deraf.

„Jeg har kunnet ret godt hollandsk,“ forsikrede han, „jeg lærte det af den fremmede Minister, en Dag, vi holdt Kongejagt herude. Nu er jeg ude af Øvelse med at tale, jeg husker kun to Ord: „tusind Dyvel!“ men dem glemmer jeg heller aldrig. Det er vist bedst, vi snakke tydsk sammen.“

Nu begyndte en Samtale, hvori han vexelvis roste og udfrittede den Fremmede:

„Det er Skade, at kun saa Faa kan see hans store Kunstfærdighed, Mester. — Haven er jo stænget af for alle Andre end den unge Frue, og hun kommer her vel kun sjældent. — Hvem spadserer hun med? — alene, altid alene? Jeg troede, den smaa Tønne Lunge ogsaa kom her imellemstunder.“

Hollænderen rystede paa Hovedet, det lod ikke til han vidste, hvem Tønne Lunge var.

Der kom en Kammerpige ned fra Have-trappen med en Vase, som skulde fyldes. Medens Urtegaardsmanden gik hen og skar Blomster af, indlod Laust sig i Samtale med hende.

„Naa hvordan har Du det saa, lille Lene

Peders? Godt? Ja man kan se det paa dine tykke, røde Kinder. Jeg har tænkt mere paa Dig end Du troer i den sidste Maaned. Ser Du Lene: 'jeg begynder at blive aflægs nu og sidder en enlig Mand paa den store Gaard, jeg kunde have Lyst til at tage et rask og dygtigt Tyende til at bestyre mit Husvæsen."

"Jeg har det godt, hvor jeg er," svarede Lene.

"Her er dog saa stille og ensomt for Dig, der kommer jo Ingen til Jer; hjemme hos mig er der større Glam og Lystighed. — Det er Synd for den unge Frue, tænker jeg saa tidt. — Brodersøn Manderup han rider ud, han drager til Marked og paa Jagt. Hun bliver siddende hjemme. Hvordan faaer I den lange Sommerdag til at gaa? Naa! se kjønt op og staa ikke og pil paa dit Korsklæde, der har Du en Skilling min Tøs, til en Alen Baand til din Hue. Hvad tager I Jer for? fortæl mig det Du!"

"Fruen læser lidt, saa spadserer hun lidt og rider lidt, som det kan falde sig."

"Alene, — altid alene? Nei det er sandt, I har jo den unge Lunge her paa Gaarden,

hvad lille Lene! det er et kjønt Menneske, han spadserer nok med Jer?"

Lene slog med Hovedet. „Han!“ gjentog hun spottende og vedblev hviskende efter at have seet tilbage mod Vinduerne: „Fruen kan ikke udstaa ham, hun taler aldrig til ham.“

„Men han da? mig kan Du saa godt betro det. Han har vel Øine i Hovedet, den Knægt! Hvad kan din Frue gjøre ved, at hun er ung og frisk og deilig?"

Lene smilte: „I tager rent Feil, naadige Herre! Naar Hr. Lunge blot kan faae sig et Slag Dam med Herren, saa er han glad; han seer saamænd ikke til den Side, jeg eller Fruen gaaer.“

Urtegaardsmanden kom tilbage med den fyldte Blomstervase. Samtalen var endt. Lene neiede dybt og forsvandt oppe i Havestuen, — Laust Pallesen gik bort uden at sige Farvel.

„Jeg kan ikke faae fat paa den Fyr, hvem Djævelen det saa er,“ sagde han til sig selv, „men vi maa blive ved at luske og støve videre.“

Der gik to Dage bort saaledes. Paa den tredie Dag, henimod Aften, kom der en Fremmed ud af Havelaagen, standsede lidt medens han saae sig om, derefter gik han forsigtig og tøvende opad den mørkeste Gang til Gaarden. Det var en ung Mand, saavidt man paa Grund af Skumringen kunde skjønne.

Farbroder Laust havde seet ham komme. „Der har vi Klørknægt,“ mumlede han tilfreds, „sort langt Haar, brun Kofte, kantet med Pelsværk, og det midt om Sommeren! der forstaa vi nok, han er sortklædt. Det er Fanden ingen Borgerlig. Sikken Holdning! en rigtig Adelsmand fornægter sig dog aldrig, det fornemme Væsen stikker igjennem.“

Oppe ved Hovedbygningen forsvandt den hemmelighedsfulde Fremmede. Laust gik paa Vagt i Haven og ventede til den mørke Nat, men den Anden kom ikke tilbage.

„Det er saameget værre,“ sagde han trøstende til sig selv. — „Vidste jeg ikke nok, jeg skulde finde ham! — Du maa Intet spørge om,“ ytrede han næste Morgen til Manderup Due, „for jeg siger Ingenting, jeg vil bare underrette Dig om, at nu veed jeg

Alt. — Hun gjør Nar ad Dig, lille Manderup Due. Imorgenaften skal Du faae Syn for Sagen.“

Manderup Due smilede vantro, han fæstede mærkværdig nok ikke fuldkommen Tillid til sin Farbroders Forsikringer. Han havde desuden meget travlt i de sidste Dage. Det var Ufreds Tider, Krigen rasede i Tyskland og truede Danmark. Den gamle Konge bestemte sig til at skikke Krigsfolk ned til Holsten for at bevogte Grændsen, Lehnsmændene lode gaa Opbud til de store Gaarde om Rostjeneste. Ifølge dette Bud var enhver Herremand pligtig at sende et Antal væbnede Ryttere til Kongens og Landets Tjeneste. Fra Halkjær Gods skulde der afgaa ni Mand, det gjaldt nu for Manderup at faae dem væbnede og vel udrustede i den korte Frist, der var givet ham. Manderup drog til Marked for at købe Heste, han drog til Byen for at købe Vaaben. Laust blev tilbage for at speide.

Ane red ud om Formiddagen. Tønne Lunge ventede hende udenfor Trappen og holdt hendes mælkehvide Hest. Hun bar en

sort Fløils Ridekjole den Dag, en lang blaa og hvid Fjer, der faldt tilbage over den runde, lidt spidspullede Hat. I nogle Skridts Afstand blev hun fulgt af en Rideknægt i lyseblaa Kofte. Laust stod og lurede ved Vinduet, han gav Agt paa Alt. Hun og Tønne havde ikke vexlet et Ord sammen, han saae paa hendes Korduans Støvle, da han hjalp hende op paa Hesten, som om han frygtede for at møde hendes Blik; medens hun red bort, blev han staaende med sænket Hoved, uden at se efter hende, derpaa gik han sin Vei, alvorlig og tankefuld.

„Saa smuk som idag har hun aldrig været,“ forsikrede Laust sig selv, „heller aldrig saa bleg, det er rimeligt nok! — hun har vist vaaget mere end hun sov inat.“

Det var en Sommerdag i al sin Pragt. Nede i Gaarden havde Pigerne bragt Sengeklæder ud for at soles. Storken stod paa Taget paa et Been i drømmende eller i dybsindige Betragtninger over to store Unger, den havde bragt til Verden henne i Reden. Bierne summede inde mellem Blomsterne af de gamle Lindetræer. Der hvilede en dyb

og fredelig Ro over Alt. Laust Pallesen sad paa Vagt oppe i sit Vindue, han saae umaadelid søvnig og fortrædelig ud, støttede sit Hoved i begge sine Hænder og nikkede af og til, som om han skulde slumre ind, men paa Post var han, og holdt trofast ud med at lure og speide.

Stilheden blev afbrudt, idet Lænkehunden hævede sit Hoved og begyndte at knurre. Hanen galede, en Flok Duer fløi op fra Gaarden, en Kat, der havde lagt sig tilleie paa Sengedynerne, foer iveiret, krummede Ryg og løb sin Vei. Hele denne Forstyrrelse foraarsagedes af en Person, som kom tilsyne ved den lille Port. Han standsede og saae op til Vinduerne. Da han fik Øie paa Lene, som sad og strikkede ude paa Svalen, hilste han og vilde stige op ad Trappen, men Lene var saa forekommende at gaa ham imøde. Idet den Fremmede hilste, fik Laust Leilighed til at iagttage ham nøiere. Det var et velklædt ungt Menneske, en prægtig Figur, et Ansigt med store, udtryksfulde Øine, men vansiret af et Hareskaar, der kløftede hans Overlæbe i den Grad, at Tænderne kom tilsyne.

„Det kan da aldrig være muligt,“ sagde Laust, som pludselig var bleven lysvaagen. — „Hun! saa let, saa graciøs og nydelig, og han — u — uh! sikken En! — men hvem Fanden kan forlade sig paa de Pigebørn, naar Troldom først farer i dem! Vi maa give noie Agt og se efter tillige.“ Han aabnede Vinduet paa Klem, bøiede sig forsigtig ud, lod som om han stirrede op i Luften paa Svalerne, men lyttede paa samme Tid kun efter, hvad der foregik paa Jorden.

Lene var kommen ned, den Fremmede rakte hende Haanden, som om de vare gamle Bekjendte. Nu stode de og talte sammen, han smilede, hun hviskede, han leverede hende en lille Pakke, der havde en mistænkelig Lighed med et tykt Brev, hun skjulte den hurtigt under sit Forklæde.

„Som jeg siger,“ vedblev hun med et troværdigt Smil, „Naadigfruen længes efter Dem, hun har gaaet og ventet Dem i den sidste Uge, hun taler om Dem hver evige Dag, — De kan godt komme naar De vil, jeg skal nok lukke Dem ind, i Eftermiddag,

iaften, helst imorgen, saa reiser Herren sin Vei, tilbyes med Gaardens Rosfolk.“

Den Fremmede nikkede og kneb Lene i Kinderne, idet han sagde: „Altsaa imorgen min Glut, jeg vil se jeg kan vente saalænge. Hils din unge Frue. — Du kan lide paa, jeg kommer.“ Dermed forlod han Gaarden.

Laust Pallesen var næsten ikke istand til at dølge sin Glæde. „Nu er han det,“ mumlede han, „dengang slipper han ikke.“ Han tog sin Kappe paa og ilede saa hurtig han kunde ned paa Engen, hvor Manderup var ifærd med at øve Folkene, der skulde sendes til Byen næste Morgen. „Jeg har Noget at tale med Dig om,“ raabte han, da de mødtes, „noget Vigtigt! — Du maa komme hjem med, det er Liv og Død om at gjøre.“

„Det haster vel ikke saa stærkt?“ svarede den vantro Manderup. „Gaa foran, Farbroder, jeg kommer om lidt.“ Derefter begyndte han atter at øve sine Ryttere. Laust maatte vente en hel Time, før hans Brodersøn kom tilbage.

„Hvad er det saa, I har at sige?“ spurgte han.

„Ikke Andet end at jeg nu veed Alt; —

det forholder sig som jeg troede, hun griner ad Dig, min Dreng!“

„Det har jeg hørt to Gange,“ sagde Manderup fortrædelig, „hvad har Farbroder faaet at vide?“

Laust stillede sig med korslagte Arme og en høitidelig Mine overfor den Tvivlende: „Igaar Aftes, da Mørket faldt paa, listede en Mand sig ind gjemmeme Haven. Hvad siger Du til det?“

„Saae Farbroder ham tydelig?“ spurgte Manderup.

„Saa tydelig som jeg seer Dig, en kjø Karl med sort Haar og brun Kofte. Jeg ventede ham til den mørke Nat, men han kom ikke tilbage.“

„Jeg lukkede ham selv ud,“ svarede Manderup ubevæget, „det var en Jøde, som bragte mig to hundrede Sølvdalere, jeg havde tabt i Dobbelt til Claus Rud. Det er ikke værd vi tale til Ane om det. Hun veed af Intet at sige.“

Laust Pallesens Ansigt blev et godt Stykke længere under denne fyndige Forklaring, men han fattede sig og vedblev

smilende: „Saa det var en Jøde! maaske var han Broder til ham, der var her før og leverede Lene et Brev, ham, Fruen havde ventet paa i otte Dage, ham, hun lovede at lukke ind imorgen, naar Du var taget afsted med Rosfolkene.“

„Var det en Mand med et Hareskaar?“ spurgte den koldsindige Manderup.

„Det kan nok være.“

Manderup brast i Latter. „Det er jo Bissekræmmer Jes Helmers fra Kristiansfeld. Ane har ventet ham vel fjorten Dage tilende, han skulde bringe hende to Guldtænder fra Mester Palle i Kolding og Baand og Fjer, — Gud veed, hvad det var. Farbroder er ikke rigtig heldig med af forske.“

Laust Pallesen sprang rasende op af Stolen, rev sig i Haarene og foer omkring i Stuen. „Naa saa Du leer ad mig og gjør Nar ovenikjøbet, Farvel lille Manderup! og tak for den Gang, nu er vist Murmesteren hjemme bleven færdig med at kalke.“ — En halv Time senere red han bort fra Gaarden, uden at se eller hilse til nogen af Siderne.

Medens denne Samtale fandt Sted var

Ane kommen hjem fra Rideturen. Idet hun traadte ind i sit Dagligværelse blev den modsatte Dør hurtig lukket i

„Hvem er der?“ spurgte hun. Ingen svarede; da hun selv aabnede Døren, stod Tønne Lunge for hende. Ane lod til at blive i høi Grad overrasket: „Hvad gjør De her i mine Værelser?“

„Jeg søgte Dem,“ svarede han, med en Røst, som skælvede, og et Blik, der ydmygt og bønligt bad om Tilgivelse.

„De søgte mig,“ gjentog hun heftig, „skjøndt De vidst, jeg ikke var hjemme, hvorledes forstaaer jeg det?“

„Jeg kom for at sige Farvel,“ ytrede han og saae omkring sig, som om han i denne Hilsen vilde indbefatte hver en Gjenstand, hans Øine mødte. „Imorgen reiser jeg med Rosfolkene ned til Holsten.“

Ane stod foran ham, bleg, men streng og bydende, hendes Pande hævede sig. Udtrykket i hendes blaa Øine var gjennemtrængende, roligt, næsten koldt, der var heller intet i hendes Stemme, som lod formode nogen Bevægelse, idet hun svarede:

„De reiser, ja! De har jo selv ønsket det.“

„Og De har forlangt det, bedet Manderup Due derom, saalænge til han sagde ja.“

„Saa er det jo som det skal være,“ svarede hun. „Farvel da — — farvel!“

Med dette sidste Ord lod hun Ridepysken og sine Handsker falde og rakte ham Haanden, først den ene, dernæst den anden, og hendes Stemme blev mild og inderlig som et Kjærtegn, og hendes Øine straaledede ham imøde. „Farvel!“ gjentog hun næsten hviskende, „og kom lykkelig tilbage.“ — Hendes Ro og Kulde var forsvunden, den Sjælekraft, med hvilken hun hidtil havde behersket enhver Mine, ethvert Udbrud, var ogsaa forsvunden, hendes Bryst arbejdede heftigt, det lød som en undertrykt Graad derinde fra, hun skjulte sine Øine med Haanden og vinkede til ham, at han skulde gaa.

Men Tønne blev staaende, hans Læber dirrede, han ledte efter Ord og udbrod dæmpet: „Naar jeg nu er borte, — jeg mener, at jeg vil sende alle mine Tanker hertil, — hver Dag, hver Time,“ tilføiede han

med større Frimodighed, — „bliver De vred, er det altfor dristigt at bede Dem om et lille Minde til Afsked — —“

„Behøves der noget Minde?“ spurgte hun hviskende.

„Det allermindste,“ vedblev han bønligt, „jeg skal gjemme det troligt, slutte det ind i min bedste Tanke, — De skal blive velsignet derfor.“

Ane betænkte sig et Øieblik, hun gik hen til Bordet og tog ud af Syæsken den lille blaa og hvide Taske, som Manderup havde omtalt til sin Farbroder. „Der!“ sagde hun, „gjem den — hvis den har Værd for Dem. — Gaa saa!“

Tønnes Aasyn lyste af en ubeskrivelig Lykke, men Ane saae det ikke, hun var gaaet ind i det næste Værelse.

Næste Morgen drog Rosfolkene bort fra Halkjær, Tønne Lunge red i Spidsen for dem. Hestene vrinskede, Hundene larmede i Indelukket, de mente, der skulde være Jagt idag. Manderup Due og Ane kom ud paa Svalen og hilste paa de bortdragende Ryttere. Ane bar en lys Morgendragt, hun støttede sig med

begge Hænder til Rækværket og saae ned for sig, hendes lille fine Ansigt var idag næsten lige saa blegt som hendes hvide Kjole.

„Se saa!“ sagde Manderup, da Hornets Toner hendøde paa den anden Side af Vindebroen og en Støvskey skjulte Rytterskaren. „Nu er de borte og jeg alene tilbage.“

„Alene?“ gjentog Ane.

„Saa godt som. Tønne Lunge var den, jeg holdt mest af blandt alle Mennesker, han forstod mig, han vidste Besked om Alt, og havde Raad for Alt. Hvad brød Du Dig om det? Du sagde, det var bedst, han reiste i mit Sted, bad og tiggede derom, til jeg gav mit Minde. Jeg veed godt, Du har aldrig kunnet lide ham. Hvad agtede Du vel paa mine Ønsker, Du har kun dine Kjoler og dine Hatte og din Pynt i Tanken.“

Manderup talte sig efterhaanden varm, Ane blev ved at være rolig, hun saae op paa ham med sine klare, uskyldige Øine og spurgte: „For hvem pynter jeg mig da?“

„Ja, det gad jeg vide; thi det er ikke for mig, og jeg vil sige Dig det, nu da vi tale derom, Du kan ikke blive ved paa den

Viis. — Jeg er din Husbond, og har været Dig ærlig og tro alle Dage, omgivet Dig med Luxus og Overflod, saa ikke den rigeste Adelsfrue i Kongens Riger og Lande har det bedre. — Hvad nytter det? Du bryder Dig føie om mig, og hvis *det* endda var det værste, men der er en Anden, Du sætter høiere. Du gaaer omkring som i Drømme, det er ham, Du tænker paa, Du ligger vaagen i de lange Nætter, det er ham, atter ham, — nægt det, om Du kan.“

En glødende Rødme foer hen over Anes blege Ansigt og forsvandt igjen. „Jeg skulde græde over dine Ord,“ sagde hun, „men Du bringer mig næsten til at le; — se ret paa mig, Du troer jo ikke, hvad Du siger.“

„Jeg tvivler paa Dig,“ vedblev han, „hører Du, jeg har længe tvivlet. Jeg kjender dit Hjertes hemmeligste Tanke.“

„Du!“ udbrød hun med et sørgmodigt Smil.

„Jeg har læst i din Dagbog derinde.“

„Det var ikke ret,“ sagde hun koldt.

„Nei, jeg tilstaaer det, men nu er det sket. Hvem er den Mand, som kommer til

Dig i dine Drømme? Hvad var det for en Advarsel, din salige Fru Moder gav Dig, tal Ane, hvis Du ellers har Mod dertil.“

„Aa min Moder! min kjærlige og gode Moder,“ udbrød hun og skjulte sine Øine med Haanden, men hun fattede sig, saa op, gik ham nærmere og sagde: „Nu skal Du faae det at vide Altsammen. — Da min Moder laa paa Sotteseng og var stædt i Dødens Vaande, kaldte hun mig hen til sig, lagde sin Haand paa mit Hoved og hviskede: „Din Sti vil vist blive eng og trang, mit eget lille Barn, for Du er født med heftige og stærke Følelser, men naar det knuger og bøier Dig værst, saa glem ikke, hvad Slægt Du stammer fra, det har altid været brave og hæderlige Folk, Du vil hverken gjøre de Døde eller de Levende Skam. Husk ogsaa paa, at *en Kvinde kan sommetider ikke være He.re over sine Følelser, men over sine Handlinger maa hun bestandig være Herre.*“ Det var min Moders Raad, da Døden laa paa hendes Læber, jeg har husket det og fulgt det. Lad os kun komme til Forklaring, siden Du selv forlanger det. Hvad har Du gjort for mig, min Hus-

bond, og hvad har Du været for mig? — Du omgav mig med Pynt og Pragt og mente, at dermed var det nok, saa tog Du Mandens Ret uden nogensinde at bryde Dig om Hjertets. — Jeg var alene, jeg græd, jeg led, mærkede Du det? — Jeg længtes efter at trykke din Haand, faldt det Dig ind? — Du drog omkring paa Marked og Thing, Du delte mit Selskab med dine Hestes, dine Hundes, dine Drikkekammeraters.“

„Det har Du jo aldrig talt om før,“ sagde Manderup.

„Det er Ulykken, at jeg behøver at tale om det.“

„Hvem er han, som tog min Plads i dit Hjerte?“

„Den har Ingen taget,“ svarede hun klangløst og med Læber, som skjælvede. „Jeg har kæmpet mod ham og mod mig selv og seiret.“

„Hvem var han?“

„Min Barndoms eneste og bedste Ven.“

„Hans Navn, hans Navn?“

Ane pegede ud mod Bakkerne, hvor de bortdragne Rosfolk endnu engang kom tilsyne.

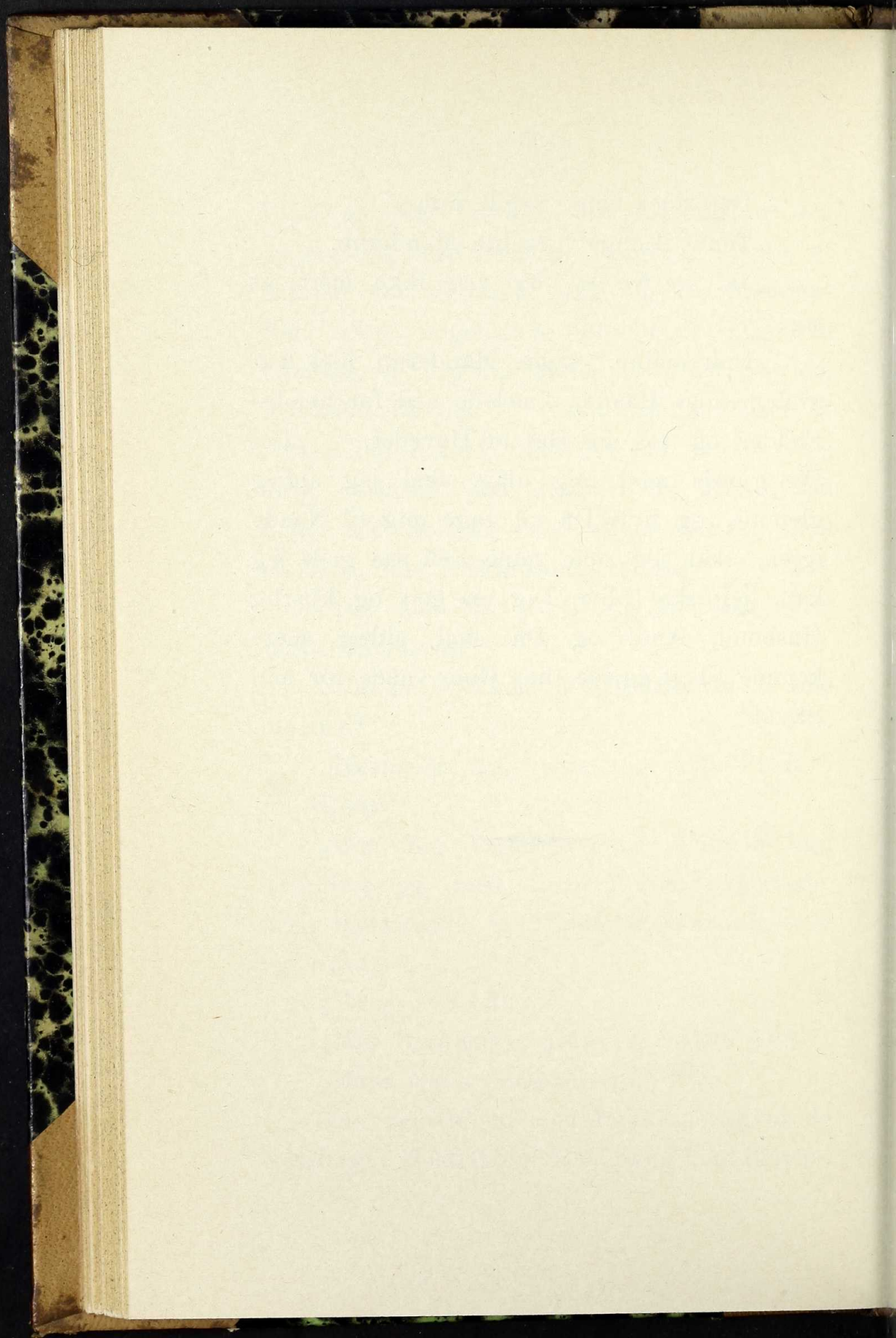
„Der rider han,“ sagde hun.

„Tønne Lunge!“ raabte Manderup.

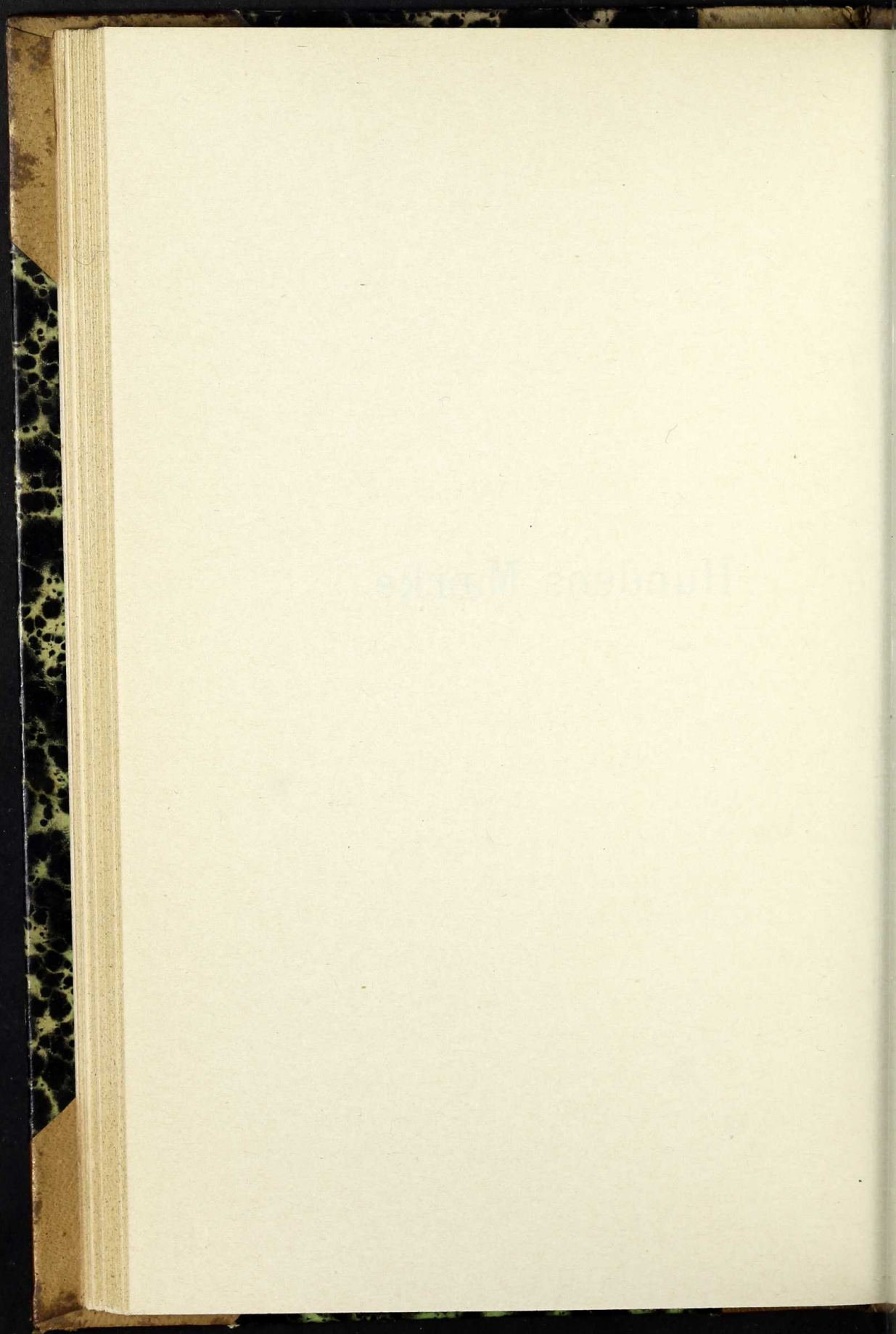
„Ja! — Nu er der vist ikke mere at sige.“

„Lidt endnu,“ sagde Manderup, idet han greb hendes Haand, knælede ned for hendes Fødder og tog sin Hat af Hovedet. — „Det Du gjorde mod mig idag, skal jeg aldrig glemme, og hvis Du vil tage mig til Naade igjen, skal jeg sone mine Feil saa godt jeg kan, jeg skal blive Dig en god og kjærlig Husbond, Ane! og Du skal aldrig mere komme til at græde dine Øine vaade for min Skyld.“

Hundens Mærke.

I Naadens Aar 1534 var der stor Nød i Landet, da stredes Adel mod Borger, Læg mod Præst, Broder mod Broder. Loven laa i den Stærkeres Haand og Ingen var sikker paa Liv og Formue. Den kaarede Konge Christiern den Anden, sad i Taarnet paa Sønderborg Slot, Lybækkerne skikkede hans Fætter, Grev Christoffer af Oldenburg, til Sjælland med Flaade og Kriksfolk. Nogle holdt med de Fremmede, Andre imod dem. Tjeneren idag blev til Herre imorgen.

Da Kornet var høstet kom der en Vendelbo over til Jylland, han hed Skipper Clement og hvervede Almue og Bønder til Gunst for den fangne Konge, som det hed sig. Ellers gjorde han ikke mange Omstændigheder, samme Mand, og hvad han sagde var kort og fyndigt: „Hvem der vil følge mig,

skal faa Posen fuld, Gods og Midler. Den der ikke gaaer med, skal jeg hænge op i en Galge.“ — Saa fulgte de ham, Menigmand og Fattigfolk, som nu vilde dele med de Rige.

Først toge de Aalborg By og jøge Hr. Peder Lykke ud af Slottet, derefter droge de østerpaa om i Landet, plyndrede og brændte Herremændenes Gaarde. Da de kom ned til Klarupgaard var Manden ikke hjemme, men det var ingen Grund til at vende om igjen. De satte Stiger op til Muren, for Porten var lukket, saa plyndrede de, trak Herskabets Klæder paa, kastede Kister og Skabe ud af Vinduerne, dansede og drak i Salen, saalænge der var en Kande Vin i Kjælderen. Derefter byltede de sammen, hvad Enhver kunde bære og stak Ild paa Resten. Da Bagge Griis kom hjem fra Marked var hans Gaard brændt ned til Grunden. Han red strax op til Aalborg efter Skipper Clement og vilde stikke ham ihjel med sin Kaarde, men Clement bar et Pantser under sin Kofte og kom ikke til Skade. Derimod stod der en Skomager i en Kvist og saae ud paa Gaden, han slog en Tagsten ned i Hovedet paa Adelsmanden og

ramte ham saavel, at Bagge Griis faldt af sin Hest og døde, da han kom ned til Hasselriis Enge. Der fandt de ham siden.

Saadan bar de sig ad ved Klarup, Hjermslev og Nørlund; med Kokkedal, Birkelse og Spøtterup gik det ikke bedre, Bonden førte et lystigt Liv, det Herremanden maatte betale. Mens Clement selv huserede i Vendsyssel skikkede han en anden Skare til Thy, den stod under Ole Duus, en tredie Flok gik vesterpaa, over til Salling, den førte Claus Hund, og han, meente de, var værre end de Andre.

Der boede dengang en Smed nedenfor Rosborg Mose, hans Navn var Veland, og han var kjendt som en dygtig Mand i Egnen. Hans Søster havde i sin Tid tjent hos gamle Fru Søltoft paa Voldborg, der fattede den ene af Sønnerne Godhed for hende og giftede sig med hende, til stor Sorg for Familien. Han brød med sin Slægt og blev nægtet Adgang til Hove og i Hæren. Hun var ellers en god og trofast Hustru, den unge Bondepige, og de sad længe i en lille Gaard i Salling skjøttede sig selv og lod Verden gaa som den

vilde. Men hans Frænder kunde alligevel ikke glemme den Tort, der var dem vederfaret. Engang mødte hans Broder Jens ham paa Viborg Thing og gav sig til at spotte over Smedens Søster. Knud var en fredssommelig Mand og hørte en Stund paa det, den Anden sagde. Da det blev værre og Jens ikke vilde tie, tog han ham i sine Arme og satte ham op at ride paa Kromandens Plankeværk. En anden Gang kom Jens Søltoft med to drukne Kammerater hjem til Knud og sagde, at nu skulde han fægte med dem for den Tort, han havde gjort Familien. Knud smed de tre Mænd ud af Gaarden og lukkede Porten for dem. Tilsidst traf de sammen med ham paa Ribe Marked, og sloge ham ihjel inde i Sværdfegeberens Bod. Folk lagde til, at Jens var udenfor og holdt paa Døren imedens. Hans unge Kvinde stod og skar Brød, da de kom med Mandens Lig i Gaarden, hun faldt ned paa sine Knæ, slyngede begge sine Arme om den dræbte Husbonds Hals og gav et dybt Suk. Saa brast hendes Hjerter.

Deres Søn hed Palle, ham satte Jens

Søltoft i Kost hos Munkene i Tvisel, for at de skulde drage ham op i Tugt og Herrens Formaning, men Palle løb fra dem, da han blev større, siden boede han hos sin Morbroder, Smed Veland, som heller ikke kunde holde Styr paa ham, men lod ham gjøre hvad han vilde.

En Lørdag Aften, da Veland havde slukket Ilden paa Essen, stod han udenfor sin Smedie og saae over mod Øst, hvor det blinkede og lysnede paa Himlen som en svær Ildebrand. Samme Formiddag var der kommen en Skare af Ole Dus's Folk forbi skraalende og berusede.

„Det er vist dem, som har øvet deres Gjerning der,“ tænkte Veland. — „Det brænder rart,“ sagde han til sig selv. „Der gaaer nu een Herremands Mod og Almægtighed op i Funken, men hvad kommer det mig ved? De har bundet det Ris, de selv faaer at smage.“

Mens han talte kom der nogle Folk i skarp Trav ridende hen over Lyngen. Da de naaede Smedien, steg de af Hestene og den Ene rakte Veland sin Haand. Smeden nikkede.

og smilte dertil, men han tog ikke mod Haanden, som om det var for stor en Ære.

„Gudsfred og Godaften, naadig Herskab,“ sagde han. „Hvorfor kommer Hr. Søltoft saa silde?“

„Du maa skjule os, til det bliver mørkt og saa skaffe os Følge med hjem til Rosborg. Fruen er Søster Gyldenstjerne til Estrup. I Eftermiddag kom Bønderne til hendes Gaard, plyndrede og stak Ild paa den. Nu brænder det lige ned i Grunden.“

„Saae jeg ikke nok, det blev saa rødt ovre mod Sydøst,“ sagde Veland. „Det var ellers Skade for den kjønne Gaard. Naa, saa det er Fru Gyldenstjerne til Estrup — nei see! — og den Unge der er nok Frøken Ellen Kaas, jeres kjønne Pleiebarn. I kommer nu her, klædt i ringe Bondedragt, for at søge Hjælp. Hvem skulde have tænkt det?“

Dermed lukkede Veland Døren op for dem.

„Det er kun en lav Indgang, Du har paa dit Hus,“ sagde Jens Søltoft.

„Det er vel saa,“ svarede Smeden. „I

faaer at bukke Jer. Det er ikke godt at være høiere end den Dør, man vil ind af.“

„Her er lavt til Loft i den Bondestue,“ sagde Fru Gyldenstjerne, idet de kom ind.

„Naadigfruen vil faa det lavere endnu, naar I kommer der, hvor I har lagt min Søster,“ svarede Veland.

„Det er sandt,“ sagde Jens Søltoft. „Vi er jo lidt i Svogerskab, vi To, og Du har taget Palle i dit Hus, hvordan arter han sig?“

„Han æder og drikker for To, og synger og galer saa lang Dagen er. Forresten er han en doven Knægt.“

„Forresten er han min Brodersøn,“ sagde Jens.

„Det har Hr. Søltoft været længe om at regne ud,“ svarede Smeden.

Ellen havde ikke taget Del i Samtalen, hun stod ved Vinduet og saae paa en Gyldenlak. Der kom en ung Mand slentrende ind ad Døren. Han bar en rusten Brystplade over sin Kofte og havde en lang Fjer i Spidsen af sin Stormhue.

„Er Du der din Dagdriver,“ sagde Smeden. „Hvor har Du været henne saalænge?“

„Ovre hos Munken og hørt Krønniken tilende om den fortryllende Prinsesse. Nu fik han hende tilsidst, han, men hvor de pinte ham, og hvor han maatte kæmpe med dem forinden. — Det var Ret, Fatter! kæmpes maa der for at vinde, — og som han fortalte hende, da de mødtes, det skulde Du have hørt, det lød som en Sang i Kirken, milde og bløde Ord, Ord som klinge og blomstre i mit Hjerte.“

Smed Veland stod med begge Hænder i Lommen og saae paa Jens Søltøft. „Om jeg ikke vidste bedre, skulde jeg tro, at Drengen er gaaet fra Sands og Samling. Hvad er det foren Prins og tosset Prinsesse, Du snakker om?“

„Bryd Dig bare ikke om mig,“ svarede Palle. „Der kom de kjørende ovre fra Herregaarden med Vogne fulde af Franskvin og Spanskvin og Rostokkerøl. Drik med, sagde de og saa drak vi og sang og jublede, saa det gav Gjenlyd i de mørke Skove. Sikken en Rustning jeg har faaet, den toge de fra Herremandens Gravsted inde i Kirken. Nu maa jeg lave mig nogle Benskiner, men jeg mangler Læder dertil. Naar det er bestilt,

saa farvel Smed! saa ud i Verden og fægte og slaaes, til jeg vinder Hæder og Magt, og hende, som den gamle Munk fortalte om i Eventyret.“

„Ja, det er der da Mening i,“ sagde Smeden, „saa gaaer Du med Clement eller med Claus Hund og hjælper Bønderne mod dem, der ville os ilde.“

Palle brast i Latter. „Hjælpe Bønderne!“ gjentog han, „liste om i Mulm og Nat og stikke min Fjende Kniven i Ryggen, for medelst jeg er ræd for at see ham i Ansigtet, plyndre, røve og tømre paa min egen Galge? Nei tak! jeg er for god til Jer, I Kæltringer tilhobe.“

„Det er en fornuftig Mands Ord,“ sagde Herremanden. „Kom til mig Du, til Jens Søltoft, din salig Faders Broder. Hos Herremændene har Du hjemme.“

„Det troer jeg ogsaa,“ sagde Palle spottende. „Staa bag Herremandens Stol, eller strigle hans Hest og løbe hans Ærinde! — jo vist! — Herremændene ere nogle store Æsler tilhobe. De sloge min Fader ihjel og lagde min Moder i Jord. De har leet ad

mig men jeg skal faae dem til at græde igjen, kan I tro. — Bi kun lidt.“

Med disse Ord trak han en Kiste frem paa Gulvet, satte sig ned foran den og gav sig til at hamre paa et Stykke af en Rustning. Jens Søltoft og Smeden gik ud for at see om Veien var sikker, Fru Gyldenstjerne og Ellen sad paa Bænken i Krogen. Palle lod ikke til at give Agt paa dem. Han sang og hamrede paa sin Rustning, han var kjøn og stor og frisk, som han der sad, belyst af Ilden fra Skorstenen og en lang Lyspind, som han havde gjort fast foran sig paa Laaget af Kisten.

„Er der Ingenting, vi kunne gjøre for Dig?“ spurgte Ellen og gik hen til ham.

Palle saae op og lo. „Jeg mangler et Stykke Læder til min ene Beenskinne, forær mig det. — Hvem er Du ellers?“

„Kjender Du mig ikke?“

„Nei, men der er En, Du ligner, En som kommer til mig i mine Drømme. I Klostret har jeg læst i en Legende, alt hvad der stod skrevet om hende. Naar jeg bad til den hellige Jomfru ovre i

Kirken, saae Billedet ned paa mig med hendes Øine. Jeg længtes efter hende, jeg tænkte paa hende, tidligt og silde. Jeg vilde finde hende, derfor løb jeg min Vei fra den Graa-brødre Munk. Lad fare de Tanker, sagde han, bliv hos os, her kan Du have dine magelige Dage, at sige naar din Slægt vil betale for Dig, kommer Du ud i Verden koster det først Suk, saa Taarer, saa Blod at vinde den Jomfru. — Den Tosse! han meente, hun kunde betales med Suk og Taarer!“

„Hun er altsaa meget smuk, din Dame?“

„Deilig!“ raabte Palle, „deilig som Englen deroppe paa Alteret. Det lysner og groer, hvad hun seer paa, Alt bliver fromt og godt ved Tanken om hende.“

„Det vil vist ikke blive nemt at finde hende,“ meente Ellen.

„Troer Du? — Jeg skal sige Dig Noget, hun er funden, jeg har seet hende. Forrige Sommer, da jeg faldt ned fra Klostertaarnet, kom hun hen til min Seng, lagde sin Haand paa min Pande og hviskede Ord til mig, — Ord Du! — dem glemmer jeg aldrig.“

„Hvad hviskede hun?“

„Det vil jeg ikke sige. Hvad forstaaer Du Dig ogsaa derpaa, Du stakkels Bondepige? — Hvorfor staaer Du og seer saadan paa mig? Du har stjaalet hendes Øine, — Nu er min Rustning strax færdig, saa afsted, ud i Verden, fremad, det er Riddersæd, op ad Stigen til Himmerig. — Gaa hen og sæt Dig, nu vil jeg ikke fortælle mere.“

„Jo, bliv kun ved at snakke. — Du drager altsaa ud i Verden og finder hende, hvad saa?“

„Saa tager jeg hende.“

„Man tager ikke en Dame med Magt.“

„Det er ogsaa sandt, ydmygt og fromt maa der beiles. — Jeg vinder hende nok, kan Du tro, uden hende er der ingen Lykke til for mig.“

„Ja, det Du her har fortalt gjælder jo kun din egen Lykke. Tænk Du slet ikke paa, hvad Du vil gjøre for hendes?“

„Alt hvad en Anden kan gjøre.“

„Det er ikke nok, Du maa gjøre mere.“

„Mit Liv og mit Blod vil jeg give hende.“

„Hvad skal hun med dit Blod? — Ofre Dig maa Du i hver en Lyst og Tanke, vaage

maa Du frede og kæmpe for hendes Lykke. Det er mere.“

Palle sad lidt og grundede paa dette. Derpaa kastede han Beenskinnen, reiste sig op og sagde: „Veed Du, hvad jeg vil, Bondepige! Jeg vil gjøre det dobbelte af det, alle Andre kunne gjøre, det tredobbelte, troer Du saa, hun vilde holde af mig?“

Ellen lo. „Jeg troer, at der ikke er et fornuftigt Ord i alt, hvad Du her staaer og snakker. — Hvad var det saa din smukke Dame hviskede til Dig, da Du laa syg i Klosteret?“

„Det siger jeg ikke.“

Medens han talte blev Døren revet op, Veland og Jens Søltøft kom ind. Jens var bleg og rystede, Smeden saae paa ham og lo i Skæget.

„Gud naade os!“ raabte Herremanden og slog begge Hænder sammen. „Der har vi den hele Flok. Op fra Gaarden komme de skraalende med Blus og Stænger, lige ned mod Huset. Hvor skal vi krybe i Skjul? det gaaer paa Livet, hvis de finde os.“

„Du maa vise os et Skjulested,“ sagde Fru Gyldenstjerne.

„Saadan gaaer det,“ svarede Smeden. „Nu vilde et Musehul være stort nok for den naadige Frue, skjøndt der før var for lavt til Loftet herinde. Men jeg har kun denne ene Stue og intet Gjemmested. Vi maa see at snakke os tilrette med dem.“

Ude paa Veien kom en Hob Bønder ned mod Smedien. Nogle havde tændt Blus paa høie Stænger, Andre bare Klædningsstykker eller Sengedyner i Bylter paa Hovedet. En lille, kroget Mand med en Stridsøxe paa Skuldren gik i Spidsen. Hans Navn var Harpyt han var Bandens Fører. De standsede foran Velds Hus, raadsloge lidt og trængte derefter ind i Stuen. Palle lod ikke til at bryde sig synderligt om, hvad der gik for sig han blev ved at hamre paa sin Rustning. Fru Gyldenstjerne og Ellen sad og krøb sammen i Krogen.

„Skaf Brød, skaf Steg!“ raabte Bønderne. „Skaf Noget at drikke,“ raabte Andre.

„I faaer Ingenting,“ sagde Veld, „for vi har Ingenting. Ere I gaaede sultne fra

Herremandens Kjøkken, finde I endnu mindre i en Bondes. Hvad vil I her?"

„Vi bringe Bud fra Claus Hund til Palle," sagde Harpyt, „Claus har hørt ham nævne som en brav og modig Mand. Palle skal komme op til ham og være Hovedsmand for dem, der imorgen drager ad Randers til. Hvor er han, den Fyr, som de gjøre saameget Væsen af i disse Tider?"

„Her er jeg!" sagde Palle, men I kan hilse Claus Hund, at jeg ikke vil have med ham at bestille. Gaa jeres Vei og lad mig følge min."

„Det maa Du om," sagde Harpyt. „Der findes vel En i dit Sted. Hvorfra er de to fremmede Ansigter, derhenne?"

„Vesterfra," svarede Veland.

„Hvad er det for Folk?"

„Bønderfolk. Det seer Du jo."

Harpyt betragtede dem tvivlende. „Det er nogle hvide Hænder de Bønderfolk have. Jeg troer, Du narrer os, Smed."

Medens han sagde dette, gik Ellen hen til Palle, lagde sin Haand paa hans Skulder

og hviskede: „Hvad var det saa, din smukke Dame sagde til Dig i Klosteret?“

Palle saae op. „Jeg har jo sagt Dig, Du faaer det ikke at vide.“

„Skal jeg sige det?“ spurgte hun. „Hun sagde: hvor to Hjerter mødes, hjælpe fire Hænder til at bære.“

Palle foer iveiret, det var som om der gik en Ildstraale gennem ham. Han blev rød og greb Ellens Haand. „Er det Dig? udbrod han, Dig! — ja! nu seer jeg det tydeligt, det er dit Smil, dine Øine, din Røst, som kom til mig i Natten og sagde: vorde lyst, saa blev det lyst.“

Ellen bøiede sit Hoved. „Hjælp os!“ hviskede hun.

„Dig! ja, det kan Du lide paa.“

„Du maa ogsaa hjælpe min Pleiefader og Fru Gyldenstjerne.“

„Hvad angaa de mig?“

„Du sagde før, at Du vilde gjøre mere end alle Andre.“

„Det er ogsaa sandt. Ja saa maa jeg hjælpe Dem alle Tre.“ Han kastede Rustningen ned i Kisten og lukkede for den,

derpaa stillede han sig i sin fulde Høide foran Harpyt. Hvad vil I Mænd saa herinde?“ spurgte han. Man fornemmer strax paa Jer, at I ikke høre til Claus Hunds Folk, de tage, I tigge. Komme I og søge efter Spise og Drikke, saa skal jeg skaffe Jer det. Her næst ved, inde bag Gjærdet i Skoven, ligger der en Flok af dem, der vare med til at plyndre Seilstrup igaar. De kom ved Solnedgang med Øl og Vin og herlig Føde, hele Vognlæs fulde, og mægtede ikke at aarke længer, formedelst de vare drukne tilhobe. Gaa ud til dem, de kan fly Jer, hvad I trænge til og lad os saa fare i Fred.“

„Det Raad var ikke ilde,“ sagde Harpyt, men de to fremmede Kvindfolk maa følge med os. — Vil Du være min Kjæreste, Du Tykke!“ vedblev han og lagde sin Haand paa Fru Gyldenstjerne, „saa kan Du komme hjem i mit Hus og væve Vadmæl og spinde Uld paa Skotrok. Vi jage da min gamle Kvinde paa Døren.“

Fru Gyldenstjerne raabte om Hjælp da Harpyt drog hende til sig. Ellen lagde sin Haand paa Palles Arm og saae op til ham.

„I behøver ikke at være bange,“ sagde

Palle, „Harpyt spørger jo blot, om I har Lyst til at følge ham, naar I ikke vil det, lader han Jer fare.“

„Og hvis jeg ikke gjør det.“

„Saa skal Du faa med mig at bestille,“ sagde Palle.

Harpyt vendte sig om mod Bønderne. „Han gjør Nar ad os allesammen. De Tre der ere forklædte Herregaardsfolk, derfor skal de følge med til Ole Duus, saa kan han bestemme over dem.“

„Det siger jeg ja til,“ svarede Palle, „men om Du rører dem, lille Harpyt, eller kommer dem for nær med dine sorte Fingre, skal jeg lægge dit Hoved for din Fod. Nu veed Du min Mening.“

„Det kan være, Du staaer Dig for mig,“ sagde Harpyt og trak sig tilbage, da Palle gik henimod ham, „men saa de Andre?“

„Man gjør hvad man kan,“ svarede Palle frimodig og tog Velds Øxe ned fra Væggen.

„Lad os saa komme afsted,“ raabte en af Fattigfolkene, „ud til de Seilstrup Øltønder.“

„Jeg gaaer med,“ sagde Palle.

„Nylig vilde Du ikke have noget med os at bestille.“

„Ja, men nu har jeg betænkt mig. Det hændes undertiden.“

Lidt efter drog Bønderne bort fra Smedens Hus og førte de tre Fanger med sig. Palle gik ved deres Side med en stor, blank Øxe paa Skuldren. Inde i Skoven traf de en anden Skare ifærd med at gjøre Leirsted til Natten. Omkring to Vogne laa en syngende og drukken Hob Bønder, de havde spændt Hestene fra og tøiret dem noget borte. Maanen skinnede. Midt paa en aaben Plads brændte et stort Baal, som lysnede hen over det gule Løv paa Træerne. Palle stod og saa til, han blev bevogtet ligesom de andre Fanger. Der blev spist og drukket og købslaaet om det stjaalne Bytte, og det var langt over Midnat før Larmen hørte op. Da laa de fleste af Bønderne i Klynger omkring Baalet eller ved Siden af de tømte Ankere, selv Vagten, som skulde give Agt paa Herremanden og hans Slægt var sovet ind.

„Nu er det paa Tiden, vi tænke lidt paa os selv,“ sagde Palle til Jens Søltoft. „List

Jer hen til Hestene, gjør en Trendse af Tøire-rebet og træk dem hen til Diget, imens bringer jeg de to Kvinder bort.“

Herremanden saae til alle Sider, før han vovede at gaa. Palle tog Ellen i Haanden og vinkede ad Fru Gyldenstjerne, derpaa snege de sig ud af Sværmen. En Mand vaagnede og reiste sig iveiret, men lukkede Øinene og faldt tilbage igjen, en Anden talte høit i Søvn, fægtede med Armene og drømte om Mord og Plyndring, Fru Gyldenstjerne mægtede neppe at flytte Foden, medens de skrede hen mellem den drukne Bønderflok. Ellen saae paa Palle og fulgte trøstigt efter ham. Da de kom til Diget, stod Jens Søltoft og ventede paa dem med to Heste. Uglen og Musvaagen skreg oppe i Egetræerne, Maanen gik bag Sky, medens Flygtningene droge igjennem de mørke Skove. Natten skjulte dem. Henad Morgenstunden naaede de Jens Søltofts Gaard, Rosborg, den laa omme paa den anden Side Skoven, mellem to høie Banker.

Nu boede Palle hos Jens Søltoft paa Rosborg. Han saa Ellen hver Dag, red ud med hende, drog til Kirke med hende og det lod ikke til, at hun undgik hans Selskab.

„Hvad har Du isinde med den Knægt?“ spurgte Fru Gyldenstjerne. „Han gaaer og driver omkring, saalang Dagen er. Der maa dog være en Ende paa det.“

„Han har frelst vort Liv,“ svarede Jens, „det tænker jeg paa, han skal blive i mit Hus alle sine Dage. Nu gifte vi Ellen bort med din Søn, Axel, de faae Rosborg, jeg flytter med Palle ned til min anden Gaard, Tang, saa kan jeg hjælpe Søster at bygge hendes Gaard op igjen, naar Vorherre giver bedre Tider, vor Alderdom skal da gaa paa det Bedste, i Fryd og i Herlighed. Palle er desuden min Broders eneste Søn, Søster og jeg har begge To nogen Uret at gjøre god igjen mod Drengen, det skal hun stedes til Minde.“

„Palle er en Trælkvindes Søn,“ svarede Fru Gyldenstjerne heftigt, „og vor Broder fik ikke vasket sin Skamplet af sig med den Smule Blod, han mistede paa Riber Marked.

— Men Du kan gjøre for mig hvad Du vil. Du er jo den Rige. Det vil jeg blot sige Dig, at dit Pleiebarn Ellen har et stridigt Sind, hun ændser kun, hvad hun selv har Lyst til, jeg troer ikke, hun har stor Attraa efter min Søn Axel, især siden denne Bondek nægt kom her til Gaarden, ham lytter hun til, de mødes paa alle Veie.“

„Søster er saa hidsig,“ sagde Jens Søltoft, „hun har et strengt og haardt Sindelag. Vi maa tage Sagen med det Gode.“

Samme Dag, denne Samtale fandt Sted skulde alle Omegnens Adelsmænd møde paa Rosborg, for at raadslaa om, hvad der var at gjøre til fælles Hjælp og Frelse. Om Eftermiddagen kom Niels Bugge og Hans Munk ridende. Christen Holk og flere Andre vare allerede komne, hver af dem bragte sin sørgelige Tidende med sig om Bøndernes Vold og den haarde Medfart, Herremændene maatte lide.

Da Raadslagningen begyndte, toge de fremmede Gjæster Plads omkring Bordet, men Fru Gyldenstjerne sad mit i Salen paa Bænken hos Jens Søltoft. Hendes Søn stod bag hende. Det var en høi og velvoxen Kavaleer over-

modig og fornem at see til. Han blev ved at holde Øie med Ellen, som ikke lod til at give synderlig Agt paa ham, Palle var ogsaa tilstede, Jens havde forlangt, han skulde være med, han havde faaet sig en ny Dragt af flandersk Klæde og en gammel Kamelots Kappe af Herremandens, kantet med Fløil. men ovenpaa Koften havde han spændt sit rustne og bulede Brystharnisk. Han syntes ikke, han var rigtig pyntet, uden han fik det paa.

I Samtalens Løb kom Jens Søltoft frem med det Forslag, at Herremændene nordpaa skulde vælge sig et fælles Overhoved for at samle alle deres Krigsfolk, og saa forenede drage mod Bønderne. Niels Bugge meentderimod, man burde skikke de samlede Krigsfolk ned til Johan Rantzaus Hær, som stod for Veile, og han holdt fast ved sin Mening.

„Det har nu lille Niels saa nemt ved at sige,“ meente Munk, „hans Gaard ligger længst borte fra Fjenden.“

„Hvad synes Du, vi skal gjøre?“ spurgte Niels.

„Skal jeg sige min sandfærdige Mening,“ svarede Munk, „saa synes jeg, vi burde skikke

alle de samlede Spydfolk og Væbnere til min Gaard, den ligger Fjenden næst. — I maa ikke tro, jeg giver det Raad af Egennytte, skjøndt det synes saa, men et Sted skal de jo samles, og mærker den Bondesværm først, at vi gjøre Alvor af det, bliver den min Sjæl nok bange og lader os fare.“

Da Munk havde sagt dette, saae han sig om tørrede Panden, det kostede ham Anstrengelse at sige saameget, han havde talt længer, end han pleiede.

Der var en Abbed fra Børglum tilstede, han meente, at de ædle Herrer først og fremmest burde hjælpe Klostrene. Herremanden sad i en stænget og befæstet Gaard, de stakkels Munke var der Ingen, som tænkte paa, og dog var det fra deres fromme Bønner, den bedste Hjælp skulde komme. Palle brast i Latter efter Munkens Tale. Niels Bugge vendte sig om mod ham, og spurgte hvem han var og hvad han vilde her.“

„Han er min Brodersøn,“ svarede Jens Søltoft, „det er med min Villie, han er tilstede, han frelste mig og Søster Gyldenstjerne forgangen, han kan maaske frelse os igjensiden.“

„Saa lad ham blive her, da Morbroder tilsteder det,“ svarede Axel, „skjøndt jeg ikke holder stort paa Slægtskabet, siden hans Moder kun var en ufri Kvinde og kun for Slegfred at regne, men tie stille bør han og bruge høvisk Adfærd, hvor saa høie Herrer sidde i Raad sammen og lægge Plan til Landets Bedste.“

Palle lo igjen tydeligere end før, skjøndt Axel saae vred til ham, derpaa gik han hen til Bordet støttede begge Hænder paa det og sagde:

„Du gode Gud! kalde I det Raadslagning? Er det at lægge Planer? — Den Ene vil sønder, den Anden vil nørpaa, men hver Mand tænker kun paa sit eget og giver Landet Djævelen. — Jeg skulde være i jeres Sted, jeg! — jeg skulde være Herremand, troer I saa jeg vilde sidde og kigge ud ad Glamhullet eller staa i Baas som en bunden Kalv, til Slagteren kom og henter mig? — Jeg vilde sanke mine Folk, gaa foran dem, lede Fjenden op, ind paa ham, tillivs med ham, saa om igjen, ind paa den næste, til

jeg fik Pladsen ryddet og kunde trække Veiret.“

„Det er for Skam rigtigt,“ raabte Jens Søltoft, „ind paa dem!“

„Men jeg er ingen Adelsmand,“ vedblev Palle,“ jeg er, som den stramme Herre der fortalte, Søn af en Bondekvinde, en Utri, som min Fader rigtignok først valgte, efter at han havde søgt hele jeres Slægt igjennem og ikke kunnet finde en bedre. Jeg skal sige Jer noget, — veed I, hvad jeg nu gjør? nu tager jeg min Kabuds og byder Jer farvel Allesammen, saa kan I for mig være Herremænd, men jeg vil være Palle Veland.“

„Du bliver her,“ sagde Jens Søltoft, „Du hører til vor Sag og der er Ingen i mit Hus, som skal gjøre Dig Fortræd.“

„Hører jeg til jeres Sag?“ gjentog Palle, hvad har I da gjort for at vinde mig, Herre Farbroder? — haanet mig har I, fra den første Dag jeg kom, nylig blev det sagt af ham der med Krøllerne i Nakken, at jeg ikke havde hjemme blandt Jer, at min Moder var Slegfred, hørte I det ikke?“ — Han tav lidt,

rettede sig derpaa iveiret i sin fulde Høide, krydsede Armene over Brystet og raabte:

„Hvem af Jer var det, som slog min Fader ihjel?“

„Hvad vil Du ham?“ spurgte Jens Søltoft.

„Min Haand paa hans Kind, og min Kniv i hans Bryst,“ sagde Palle, „det er alt, hvad jeg har at gjøre mellem Eder.“

Der kom en Tjener ind i Salen, fulgt af en høi barbenet Mand, klædt i Pjalter. Tjeneren meldte, at den Fremmede havde banket paa Porten og forlangt at blive indladt, fordi han bragte vigtigt Budskab til Hr. Søltoft.

„Hvad vil Du mig?“ spurgte Herremanden. „Kom herhen og røgt dit Ærinde.“

Bonden saae sig om i Salen, det lod ikke til, han følte synderlig Frygt, han smilte spottende og sagde: „Jeg har en Hilsen til Herremand fra Claus Hund. Han trænger til to Fade Rostokkerøl, to Tønder saltet Sild og Sigtebrød, saameget jeres Bagerovn kan rumme. Det skal I fly ham ud i Skjørping Skov imorgen tidlig.“

Jens Søltoft sad og betænkte sig lidt.

Bondens ydmygende Hilsen vakte stor Forbavselse hos alle. „Og hvis jeg ikke gjør det“, svarede Jens, „hvad saa?“

„Saa kommer han nok selv og henter det,“ svarede Bonden, og lo dertil. „Hvad skal jeg svare Claus Hund. Herremand maa skynde sig, for min Tid er knap.“

„Vi vil skynde os,“ svarede Jens. „Slaa en Strikke om den Slyngels Hals og hæng ham op paa vor Portstolpe.“

„Det lader I vist være med,“ svarede Bonden rolig. „Den Strikke, der skal passe til min Hals, hun er endnu ikke groet eller spunden eller tvunden — Det bad mig Claus at føie til, at han i Mørkningen havde fanget en af jeres gode Venner, Hr. Jørgen Rosenkrantz; skikker I mig ikke tilbage igjen, inden Maanen stiger op, lader han den Herremand hænge i Skoven.“

„Før ham udenfor,“ sagde Jens Søltoft til Tjeneren. „Vi skal overlægge den Sag nøie.“

Svenden gik med Sendebudet. Herremændene sad og saa paa hverandre. „Det begynder at blive silde,“ sagde Munk. „Vi

maa tænke paa at komme hjem igjen, før Mørket falder paa.“

„Hvad synes Du om den Besked lille, Palle?“ spurgte Jens.

„Det maa I svare til,“ sagde Palle. „Han har jo ikke forlangt Øl eller Sigtebrød af mig.“

Ellen gik hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Palle!“ sagde hun bønligt.

Palle vovede ikke at see oppaa hende. „Hvad kommer deres Sag mig ved?“ hviskede han.

„Palle!“ gjentog Ellen.

„Det maa være en frygtløs Mand,“ sagde han, siden han vover at haane Jer i jeres eget Hus.“

„Hvem er Claus Hund?“ spurgte Niels Bugge.

„Det er den værste af alle vore Fjender,“ svarede Jens. „Naar Andre nøies med at stjæle siger Claus: slaa ihjel. Han er den Listigste og Kløgtigste tillige.“

„Han er en nedrig Tyv!“ raabte Fru Gyldenstjerne, „han stjal den gyldne Kjæde, Keiser Karl gav en af min Mands Forfædre.“

Ja, og han gaaer med Kjæden aabenlyst om sin Hals og praler dertil af sit Rov," sagde Axel.

„Fruen veed, at han har taget den, og Junkeren lader ham beholde den," sagde Palle, „det er mærkværdigt. Om det var min Faders Kjæde, gik jeg hen og tog den fra ham igjen.“

„Hvad Fanden skal vi gribe til?" sagde Jens. „Hvem har et godt Raad at give? ham vil jeg holde for min allerbedste Ven.“ „Hvorfor staaer Du der og tier og smiler?" sagde Ellen til Palle. „Tal dog! hvor tidt skal jeg bede Dig?"

„Claus Hund tog Rosenkrantz iaften, han tager Rosborg imorgen," sagde Palle.

„Det lader han nok være. Vi har høie Mure og stærke Porte.“

„Han tager den alligevel, medmindre I gaaer ud og tager ham iaften.“

„Hvor skal man finde ham?"

„Det maa jo hans Sendebud vide.“

„Troer I den Karl er saa tosset at sige det?" ytrede Fru Gyldenstjerne.

Palle lod, som om han ikke hørte

hendes Ord. „Lad mig tale lidt med Manden,“ sagde han, „saa siger han det vist.“

Sendebudet blev ført ind igjen. Han stod ved det aabne Vindue og dreiede paa sin Hue. „Skynd Jer,“ sagde han og saa ud. „Nu staaer Maanen strax op. Jeg maa tilbage igjen.“

Palle gik hen til ham. „Hvor driver Claus Hund om inat?“ spurgte han.

Bonden saa paa ham og vendte sig bort. „Med Dig har jeg Ingenting at bestille,“ sagde han.

Palle greb ham med begge Hænder i Skuldren, og trængte ham saalangt ud over Vinduskarmen, at han maatte styrte ned, hvis han slap ham.

„Hvor er Claus?“ sagde han. „Lad os nu underhandle.“

Bonden skreg og bad for sig. „Tal eller jeg slipper Dig,“ vedblev Palle. „Hvor er Claus?“

„Han gaaer nede ved Broen over Skjørping Aa.“

„Det var blot det, vi vilde vide, sagde Palle, „om Farbroder dernæst lyder mit Raad,

saa lukker han Sendebudet ind i Taarnet og stænger det vel. Nu veed Hr. Gyldenstjerne da, hvor han kan hente sin Faders Kjæde.“

Bonden blev ført bort. Gyldenstjerne, Bugge og Munk lovede at drage ud efter Claus Hund, for at frelse Jørgen Rosenkrands.

„Du følger vel med?“ hviskede Ellen til Palle.

„Jeg har Intet med dem at bestille,“ sagde han. „Deres Veie ere ikke mine.“

„Hvad staaer I To og hvisker om?“ spurgte Jens Søltoft.

„Det er Palle der,“ svarede Ellen, „han siger, at han selv er Mand for at udføre, det han selv har foreslaaet. Han mener, han kan vinde over Alle, vove det Samme som tre Andre vove. Jeg husker ikke Alt, hvad han roser sig af.“

Palle vilde svare, Ellen saa paa ham, smilte og truede ad ham. Han tav.

„Er det ikke mine Ord!“ raabte Jens Søltoft. „Han hører til vor Slægt! Min stakkels Broder ligger i sin Grav, det være klaget til Gudfader i Himmerig, men Du skal ligge ved mit Hjerte. Med disse Ord slog

han begge Arme om Palles Hals, men Palle bøiede sig ned, tog Ellens Haand og kyssede den. Derefter fulgte han med de Andre. Udenfor Porten skiltes de. Palle vilde helst drage sin Vei alene.

Der blæste en kold Vind hen over Egnen og Maanen var i Begreb med at staa op, da Palle naaede Skjörping Aa. Midt paa Broen stod en høi, sværlemmet Mand med en Øxe paa Skuldren han havde ladet sit Haar og Skjæg voxte, skjøndt det sidste ikke var tilladt for ufrie Mænd. Hvad der saaes af hans Ansigt var blegt og indfaldent. Det var Claus Hund. Da Palle kom ud af Skoven, gik han ham imøde og spurgte hvad han vilde.

„Forvar Dig!“ sagde Palle, „der er Folk ude efter Dig inat.“

„Er det Dig, Palle Veland!“ svarede Claus og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Jeg har ventet længe paa Dig. Jeg vidste nok, Du vilde komme. Man trives ikke ret hos de Folk deroppe. Lad os følges ad lidt længer ind i Skoven.“

„Hvorfor hader Du Jens Søltoft?“ spurgte Palle.

„Ham som de Andre,“ svarede Claus.

„Ham mere end alle Andre. Hvad Ondt har han gjort Dig? Det vilde jeg gjerne vide.“

Claus Hund brast i Latter. „Du skal være Dommer,“ sagde han. „Kom her hen i Lysningen, see det lille, sammenfaldne Hus histhenne, Maanen skinner bleg og blaalig, som om den kastede et Ligklæde over det. Der boede jeg paa Jens Søltofts Grund og bjergede mig, som jeg kunde bedst. En Dag red Herremanden og hans Søster paa Jagt, imens min lille Søn laa udenfor og legede med en Pind i Sandet. Hundene gøede ad ham, han slog efter dem med Steen, Herremanden blev vred og pudsede dem paa Drengen. Jeg værgede for ham, saa bed de mig i min Kind, hvor Du seer det store Ar, derfor kalde Folk mig Claus Hund, men min Dreng bed de i Halsen, saa han døde derefter. Da Storken kom igjen, døde min Hustru. Nogle meente, det var af for strengt Arbeide, det kan ogsaa være det var af Sorg over den lille Dreng. Saa tænkte jeg, der kommer vist

en Regnskabs Dag, Herre Jens! — og nu er den kommen.“

Claus havde sat sig paa en Steen, han støttede Hovedet i begge Hænder og saa ned for sig, hans Ord lød huult og dæmpet, det var som om han talte med sig selv.

„Jeg har hørt Folk lovprise din Hustru,“ sagde Palle. „Min Moder fortalte mig, at hun var from og blid.“

Claus sad lidt uden at svare. „Ak Palle, Palle! hvad en Kvinde kan være for en Mand, det skulde Du vide. Først ammer hun os med Mælk, siden med sit Hjerteblood.“

„Har hun lært Dig Hævn imod den Herremand?“

„Den Nat hun døde, tog hun min Haand og hviskede: Glem det, for min Skyld, lad det være os der give, og dem der modtage. — Jeg tav og blev ved at trælle som før, jeg saaede og lod ham høste, men jeg glemte ikke. Nu lysner det, nu er min Time kommen — Du skal gaa med os Du er klogere end de Andre, Du forstaaer at lægge Raad. Hvad kan vi To ikke forrette? — hjælpe dem som klage, høre Lovsangen fra de Frelste. —

Hvad vil Du deroppe? See paa hende, holde af hende det Herregaardsbarn! i en Ligsærk? ja, i en en Bryllupskjole aldrig. Du vil komme som et Lam fra en Tornebusk: Ulden hænger paa Grenen. — Herremandens Hundetand sidder i min Kind, hans Kniv ruster i din Faders Bryst.“

„Lad de Tanker fare. Du mægter dog Ingenting imod dem.“

„Der gik syttenhundrede Mand med mig imorges gjennem Skoven.“

„Var I Syttenhundrede om at tage Rosenkrands? Det var en stor Bedrift.“

„Jeg har nu selv tænkt paa det. Han skal være frank og fri, før Sol staaer op imorgen.“

„Ved Du, hvad de kalde Dig deroppe? De sige, Du er en Tyv, Du har stjaalet den Kjæde fra Gyldenstjerne, som Du bærer om din Hals der.“

„Lad dem tage den igjen, hvis de kan det,“ sagde Claus og lo dertil.

„Det vil de ogsaa. — Jeg har lovet at bringe den tilbage.“

„Er det derfor Du er kommen? Det skulde din Fader vide, Du gaaer i deres

Ærinde. Kanske er I flere i Nærheden, naar vi see os ret for.“

„Nei Claus! Lokke Dig i Baghold, duer jeg ikke til, jeg maatte være ene om det.“

„Troer Du, at Du kan tage Kjæden fra mig?“ spurgte Claus spottende og stillede sig frem for ham, støttende sig til sin Øxe.

„Jeg veed, Du er stærk og haandfast, men jeg vil gjøre, hvad jeg kan,“ svarede Palle og drog sit Sværd.

Claus lod sin Øxe falde paa Jorden. Idet Palle trængte ind paa ham, sprang han til Siden greb ham i Armen og rev Sværdet ud af hans Haand.

„Du kan ikke slaaes med Claus Hund,“ sagde han og rystede paa Hovedet.

„Lad mig faae mit Sværd, saa om igjen, jeg har sat mit Liv paa den Kjæde.“

Claus lod ikke til at høre, hvad han sagde, han stod lidt og betænkte sig, derpaa hævede han sit Hoved, Maanen lyste ned over hans blege Ansigt, medens han smilte og sagde: „Fru Gyldenstjerne lo ad mig en Aftenstund, men jeg skrev mit Navn i Estrups Aske forgangen, det gjælder meer

end hendes Husbonds Kjæde. — Der! tag den, kom aldrig mere tilbage.“ Med disse Ord slængte han Kjæden ned for Palles Fødder, kastede Øxen paa Skuldren og gik hen mod Skoven. Ved de første Træer standsede han og vendte sig om: „Jo, kom igjen, naar de har pint Dig, som de pinte mig, saa venter jeg paa Dig, Palle.“ Da han havde sagt dette, vinkede han til ham og blev borte i Mørket.

Det var høilys Morgen, inden Palle kom tilbage til Gaarden. Han traf Ellen og gav hende Kjæden.

„Det er den bedste Gave jeg endnu har faaet,“ sagde hun.

„Det betyder dog ikke noget stort,“ sagde han, „jeg fik den af Naade, har halveis tigget den.“

„Jeg maa vel give den til hvem jeg vil, og Du taler ikke om, at den kommer fra Dig, ikke med et Ord, for nu vil jeg se, om Du meente, det Du sagde at Du kunde mere end alle Andre.“

Palle lovede Alt og gik sin Vei. Lidt

efter kom Axel tilbage, han havde ikke hørt noget til Claus Hund.

„Saa har jeg været heldigere,“ sagde Ellen, „ret nu fik jeg et Bud fra ham, som bragte mig denne.“ Dermed tog hun Kjæden og hængte den om Axels Hals. Men hun vilde ikke indlade sig paa nogen Forklaring om, hvorfra hun havde faaet den. Niels Bugge og Hans Munk kom ogsaa tilbage, de havde begge talt med Claus Hund. Niels var redet ud i Skjörping Mose, der kom Claus og hjalp ham og viste ham paa ret Vei. Hans Munk havde truffet Claus nede ved Broen, og skulde hilse saa flittigt og sige, at Jørgen Rosenkrantz imorgen vilde være fri og frels. „Det kan nok være, Jørgen har mig at takke for det,“ bemærkede han, „jeg talte den Røver til med Fynd og Klem. Men det fortæller jeg dog ikke for at rose mig selv.“

Da Fru Gyldenstjerne saae Axel med sin Faders Kjæde, slog hun begge Arme om hans Hals og kyssede ham paa begge Kinderne. „Min Søn er den Modigste af Jer allesammen,“ sagde hun, „han har hentet sin Faders Kjæde.“

Axel nægtede det, men Ellen sagde jo,

og paastod, hun havde seet ham komme ind i Gaarden med Kjæden om Halsen, og at det derfor maatte være ham, som havde taget den fra Claus Hund. Palle sad paa Vindusbænken, han sagde Intet. Hans Munk spurgte, hvad han havde bestilt inat.

„Ingenting,“ svarede Palle.

„Ret havde Du dog alligevel,“ sagde Bugge, „dengang Du mente, at der behøvedes en Mand og en god Villie til at tage Kjæden. Det var blot ikke Dig selv, Du tænkte paa.“

„Nei!“ sagde Palle.

„Deraf lærer man, at der skal mere end Skryderi til,“ ytrede Fruen. „Forgangen vilde Du vove det Samme som Tre turde vove, og saa havde Du inat ikke engang Mandhaftighed til at vove Dig mod den usle Bonde. Hvordan vilde det være gaaet, hvis Du havde staaet overfor en Mand?“

Palle svarede ikke, han bøiede sit Hoved, men Sveden dryppede ned fra hans Pande. Ellen saae den Kamp han kæmpede. Hun gik hen mod ham til stor Forbavselse for de Andre og greb begge hans Hænder.

„Tak, min egen Ven!“ hviskede hun.
„Saadan kan jeg lide Dig.“

„Det var anden Gang,“ sagde Palle.
„Maa jeg saa gaa?“

„Endnu ikke,“ svarede hun, „der er mere tilbage.“

Den Dag var Jens Søltoft vel tilmode. Lidt før Middag kom der ridende Bud sønderfra, og bragte Melding om, at Johan Rantzau rykkede nordpaa med den Hær, han havde samlet i Holsten. Hans Agt var nu at slaa Bønderne og frelse Herregaardene. Inden der var læst fra Bord, blæste Kuren paa Taarnet igjen, der kom et andet Bud fra Søltofts Nabo, Viffert Dam, som lovede at skikke ham en Hob Spyddragere op paa Gaarden samme Aften.

„Det maa der drikkes en Rus paa,“ sagde Munk. Derfor tøvede han og Niels Bugge den Dag over. Der gik ogsaa Bud over til nogle andre gode Naboer, at de skulde komme op til Jens og gjøre sig tilgode. Dernæst lod Søltoft brede Halm og rede Leie i Laden til de fremmede Krigsfolk. Der belv slagtet og baget til dem, endelig hentede han

et stort Anker spansk Vin op i Borgstuen, for at Herskabet kunde have noget at gjøre sig tilgode med. For at faae Alt saa festligt som muligt spenderede Jens Søltoft endelig et stort to Punds Voxlys, som han havde ladet støbe til Vaar Kirke.

„Det sætte vi midt paa Bordet,“ sagde han, „og Vaar Kirke skal siden faae sig et, som ikke er ringere, men det kan nok vente lidt.“

Henimod Aften mødte de indbudne Naboer, og Jens lod blæse til Velkomst for dem af to Skytter, som vare stillede op i en Krog af Salen, og som havde faaet Ordre til at blæse i Trompet, hvergang Jens slog med sin Dolk i Bordpladen.

Drikkegildet var i fuld Gang. Det begyndte at blive silde, da Fru Gyldenstjerne kaldte sin Søn ind i den næste Stue. Han havde drukket meget, hans Ansigt var rødt og hans Stemme ikke saa sikker som ellers.

„Skam skulde Du faae,“ sagde Fru Gyldenstjerne hviskende, „saalidt Du bekymrer Dig om Ære og timelig Velfærd. Ved Du, hvad din trolovede Brud tager sig for, mens Du

sidder og dobler og drikker derinde? — Kom og se!

Fru Gyldenstjerne førte ham ud paa Gangen, der stod en Dør paaklem, og indenfor den knælede Palle foran Ellen, han taledede, hun bøiede sig over mod ham, da han tav lagde hun sin Haand paa hans Hoved, men Palle tog Haanden og kyssede den.

Da Axel havde seet dette, drog Fru Gyldenstjerne ham tilbage igjen.

„Veed Du, hvad alt dette betyder?“ spurgte hun. „Staa ikke der og lyt efter det de synge og skraale histinde. De bedrage Dig, Axel, for din Arv, for din Fremtid, og Du er lige glad. Jens Søltoft lagde idag sin Arm om Palles Hals og lovede, han skulde gaa i lige Arv med mig i Alt, hvad han efterlader. — De stjæle din Brud, og Du staaer og raver og lytter efter dine Svirebrødre. De lee ad Dig, de To derinde, hvad var det, de talte om din Faders Kjæde, hvor fik Du den fra? — Du tier og slaaer Øinene ned. — Gyldenstjernes Søn har intet Svar, naar det gjelder om at frelse sin Ære.“

„Hvad Fanden vil naadige Fru Moder jeg skal gjøre?“

„Det spørger Du mig om, skjøndt Du har se et ham ligge paa Knæ foran din Bruds Fødder. Veed Du, hvad din salige Fader gjorde, da han beilede til min Haand paa samme Tid som Axel Hvide? — To er en formange, sagde jeg. Det smilte Gyldenstjerne til og gik; men næste Morgen lagde han Axel Hvides Sværd for min Fod. To var en formange, sagde han, her bringer jeg den Enes Sværd, han vender ikke meer tilbage. Der kommer Palle listende ud fra Ellens Kammer, jeg gaaer, men jeg lader Lyset blive staaende, viis nu, Du er din Faders Søn. — Hvorfor troer Du, det gik Knud Søltøft saa galt paa Riber Marked? De kom op at skjændes, sagde de. Jovist! Sagen var, at han stod imellem den rige Jens og mig. Jag ham bort, den Bondekvindes Søn! han tager din Arv, han tager din Brud, han pletter din Ære.“

Fru Gyldenstjerne gik og lukkede Døren ilaas, strax efter kom Palle ind ad den anden Dør. Axel gik hen imod ham, hans Rødme

var forsvunden, nu var han bleg som en Dødning.

„Hvad vil Du her?“ raabte han, „hvorfor tøver Du hos os? Har Du ikke tidsnok hørt, at Du ikke har hjemme i vor Kreds?“

Palle studsede. Han betænkte sig lidt og svarede milde og fredsommelige Ord, men Axel blev hidsigere, forlangte han skulde drage bort fra Gaarden endnu iaften, hvis ikke, vilde han jage ham herfra. Hvad der forøgede hans Vrede var, at han havde seet Ellen bære en en Blomst i sit Belte om Middagen, den sad nu i Palles Kofte. Han drog sit Sværd, men Palle rystede paa Hovedet og svarede:

„Lad fare at angribe i disse Dage, I Adelsmænd! I vil faae nok at bestille med at forsvare Jer. Jeg vil ikke slaaes.“

„Og dog bærer Du Kryster et Sværd ved din Side,“ sagde Axel.

Palle drog Sværdet og kastede det ud ad Vinduet. „Dernede ligger mit Sværd begravet,“ sagde han. „Her staaet jeg ubevæbnet. Nu kan jeg ikke slaaes. — Jeg kommer fra En, som jeg høit og helligt lovede at undgaa

Strid. Der boer kun Fred og Mildhed i mit Sind.“

„Jeg veed vel, hvor Du kommer fra, Tyv, der lister om i Mørke, fordi Du ikke tør vise Dagen dit Aasyn, men det skal have Ende nu. Herud, Du Horesøn! og søg igjen den Mødding, Du blev født paa.“

Da han sagde dette, slog han Palle paa Kinden. Palle greb ham i Armen, men Slaget var faldet, Axel vilde gjentage det, da glemte Palle sit Løfte og sin Besindighed, han sprang ind paa Axel, omklamrede ham med sin ene Arm, greb i det Samme Dolken, som hang i Junkerens Belte, og stødte den i hans Bryst. Under Kampen var Axel falden over mod Bordet, Lysestagen væltede, det blev mørkt i Værelset. Palle stod lidt og saae sig om, han knugede sine Hænder sammen over Hovedet og hviskede:

„Herre Gudfader! hvad har jeg gjort! — Nu er jeg vist fortabt.“ Derpaa flygtede han ud af samme Dør, han kom fra.

Strax efter blev den anden Dør lukket op. Fru Gyldenstjerne stak sit Hoved ind ad den. „Saa er det skeet,“ hviskede hun,

„jeg hørte de sloges. Her er mørkt og stille, og det lugter af Lig. Det er Døden, som ruger herinde.“

Da hun gik ind i Stuen, stødte hendes Fod mod et udstrakt Legeme, hun hørte et Suk en svag Røst som hviskede: „Moder! Moder!“ — Men hun sparkede til Liget og sagde: „Lig der, Du Hundesøn! hvad vilde Du imellem Blok og Øxe?“

I det Samme kom en Tjener med Lys. Fru Gyldenstjerne vilde gaa, men Tjeneren nævnede et Navn, som fik hende til at standse. Hun rev Lyset ud af hans Haand, bøiede sig ned over den Døde og gjenkjendte sin Søn.

Det stak hende som en Orm, dette Syn, det var som om Noget bristede i hende. Alt hvad hun havde levet for, hendes Planer og Haab, Jens Søltofts Arv, laa tilintetgjort for hendes Fødder. Den Dødes sidste Ord havde lydt som en Anklage mod hende. Hun tabte Lyset og faldt med et høit Skrig omkuld ved Ligets Side.

Jens Søltoft og hans Selskab styrtede ind. „Gudfader bevares!“ raabte Jens med Vinkanden i Haanden, „hvad er her skeet?“

„Han er heel død,“ forsikrede Munk, „og der sidder en stumpet Kniv i hans Bryst. Det vil jeg sige Jer allesammen for vist, den, der gav ham det Stik, har ikke meent ham det vel.“

Fru Gyldenstjerne blev baaret bevidstløs ud. Ingen vidste, hvem den Dræbtes Bane-mand havde været.

„Saa maa der, efter gammel Sæd, en Gudsdom til,“ sagde Bugge, „Vi løfter Liget paa Bord, og hver Mand i Gaarden, stor eller ringe, træde til, lægge sin Finger paa den Dødes Bryst og sværge sig fri til Gud og hellige Mænd. Kommer da Drabsmanden, vil Blodet kvældne ud og Saaret bløde paany, og hans Brøde kjendes.“

Saledes skete det. Axels Lig blev baaret ind i Salen, hvor de nylig havde siddet og drukket. Det store Voxlys blev stillet ved hans Hoved, og alle Gaardens Folk kom for at være tilstede og sværge.

Først traadte Jens Søltoft frem, og svoer medens Taarene løb ned ad hans Kinder, at han var uskyldig, Bugge og Munk vidste sig ogsaa fri, den Ene sagde desuden god for den

Anden. Da gik Døren op, og Palle traadte frem i Skaren. Hans Hoved var bøiet og hans Tænder klaprede i Munden. Da han kom hen til Bordet, støttede han sig til det. Ulykken stod at læse i hans Ansigt.

„Der behøver Ingen at sværge sig fri,“ sagde han. „Det er mig, som har dræbt ham.“ I den anden Ende af Salen lød et Skrig, da han sagde dette. Fru Gyldenstjerne kom tilsyne med udslaget Haar, hun strakte Hænderne ud mod Søltoft og raabte:

„Du hører det, han tilstaaer det selv, fæld Dommen, dræb ham, jag ham bort med Gaardens Hunde, forband ham!“

„Søster er betagen af Bedrøvelse,“ sagde Jens, „men det maa gaa til efter Ret og Skjæl, lad ham tale, hvad drev Dig til din svære Synd?“

„Det være klaget til Gud og de hellige Mænd!“ sagde Palle. „I skal faa det at vide. Han anfaldt mig med Skjeldsord og Haan, jeg tav, han truede mig med det blanke Sværd og kaldte mig for Tyv, — jeg smed min Sabel ud af Vinduet. Han kaldte mig for Horens Søn han haanede min døde Moder, saa

løb det over, saa slog jeg ham ihjel. Nu kan I gjøre ved mig hvad I vil.“

„Jag ham bort, forband ham!“ raabte Fru Gyldenstjerne.

Jens Søltoft stod og betænkte sig lidt, derpaa gik han hen og lagde sine Hænder paa Palles Hoved. „Jeg lyser Fred over Dig,“ sagde han.

Fru Gyldenstjerne udstødte et Skrig og kastede sig over sin Søns Lig. De Andre stod og saae til, Ingen talte, men Palle laa knælende for Jens Søltofts Fødder.

I det Samme blæste Kuren til Tegn paa, at der kom Fremmede. En Tjener gik ud og vendte tilbage med et Budskab om, at der holdt en Flok Spydfolk paa den anden Side Graven.

„Det er dem, Viffert Dam har lovet mig,“ sagde Søltoft. „Nu skal Munk gaa ned og byde Velkommen, imens jeg taler et Trøstensord med min kjære Fru Søster, saa lade vi Axels Lig bringe over i Kapellet, og et langt Bord dække herinde til de Fremmede.“

Munk gik hen og tog Fru Gyldenstjernes Haand, tørrede sine Øine skjøndt han ikke

græd og sagde, at hendes Sorg gik ham nær til Hjærte. Han havde ogsaa mistet en Dreng, den lille Ole, som Fruen nok huskede, ham den forbandede Hest sparkede ud i Vandhullet, saa han baade blev slaaet ihjel og druknede paa een Gang. Det var egentlig ligesaa galt, som om han havde mistet to Dreng. Med denne Forsikring gik han ned til de Fremmede.

Inde i Salen stod Palle ved Vinduet, som vendte ud mod Skoven. Ellen kom hen til ham, hendes Ansigt var blegt og Øinene fulde af Taarer. Hun saa paa ham, men sagde Intet.

„Er det for den Døde, Du græder?“ spurgte han.

„Nei, for den Levende. Jeg troede og blev skuffet, jeg havde dit Ord nødig, men ikke din Kniv.“

Han greb hendes Haand og hviskede: „Er der ingen Naade for mig?“

„Ingen Naade og ingen Frelse,“ svarede hun. „Du har selv afsagt Dommen. Vi To maa skilles.“

„Det er dog ikke den Døde, der skiller

os. Jeg maatte handle, som jeg gjorde. Reiste han sig op fra Fjælene og haanede min Moder igjen, saa gjorde jeg det Samme. Idag seer jeg klarere end igaar, idag har jeg forstaaet, at jeg kun er en fremmed og vildfaren Fugl heroppe mellem Eder, jeg mangler Axels Ord, Axels milde Sæder, deri stikker det. — Kom!“ udbrod han pludselig, „kom og lær mig dem, jeg skal sidde stille ved din Fod og lytte og lytte efter, hvad Du siger. — Kom! jeg skal bygge Dig et Hus, saa tæt og godt, at aldrig Kiv og Splid skal trænge ind i det. — See paa mig Du! jeg er ung, jeg er stor og stærk, jeg vil arbeide for Dig, som ingen Anden, dække Dig for Sorgen ved mit Bryst, bære Dig over Nøden i mine Arme. Jeg vil leve, handle, taale og lide for Dig, som en Moder for sit lille Barn! kom Ellen!“

Hendes Bryst bevægede sig heftigt, som om hun kæmpede med sig selv, hun var blegere end før og blev ved at see ned paa Gulvet, medens hun svarede:

„Du taler som et lille Barn; hvorhen skulde vi vel flygte, vi maa skilles og vandre hver sin Vei i Fremtiden?“

Godt sagde han trodsigt og strøg sit lange Haar tilbage fra Panden. „Saa gaaer jeg da, selv om Du nu bad mig blive, jeg gik dog alligevel — Hvorhen troer Du? — til dem, som støie og skrige derude? til de sorte og røde Faner? — Jeg vil ikke have mere med det Bønderpak at bestille. Jeg har ingen Sag at kæmpe for. Jeg vil sidde og vente og tøve derude, hvor de lade mig og min Moder i Fred, jeg vil see Dig hver Dag, følge efter Dig, hvorhen Du gaaer. Mens Du ikke har mig nødig bliver jeg borte, men naar Du trænger til et Øie, en Haand, en Arm, saa kald blot paa mig, jeg skal være paa Pletten. Og Du vil snart faae mig behov, det tordner og trækker sammen over jeres Hoveder, I Blinde og Døve! I mærke til Ingenting, I snakke kun og prale. Viben hun skriger og vil værne det hele Kær, hun kan dog ikke værne den liden Tue, hun bygger paa. — Kommer der da en anden Dag, naar den onde Tid er ovre, og Du træffer en Mand med Fjer i sin Hat og blommet Fløil over Axelen, og Du bøier dit Hoved mod hans Bryst, for at lytte efter det

han hvisker, saa gaaer jeg min Vei for bestandig, saa farvel Palle, saa er Historien ude.“

Ellen brast i Graad, hun slyngede begge Arme om hans Hals og sagde: „Naar Du vidste, hvor jeg er bedrøvet. Gud bedre det for Dig, men Du har ikke villet det anderledes. — Vi To maa skilles.“ Dermed forlod hun Stuen.

Da Axels Lig var skaffet bort, blev der dækket Bord og tændt flere Lys og hentet Øl og Vin op fra Kjælderen. Imens stod Jens Søltøft og talte med Palle.

„Jeg har frelst dit Liv, Du slemme Ulykkesfugl! men mere maa Du heller ikke vente af mig. — Gaa din Vei, Du kan ikke blive her længer.“

„Igaar mindede I mig om, at jeg ingen Fader havde og lovede mig Guld og grønne Skove, viis nu I er min ædle Farbroder og hjælp mig. Jeg holder af Ellen, det var hende, der fik mig sat i Kloster, hende, der gjorde Stien jevn for den nøgne Fod, det er fra hende det gode kommer, hvad der er Frø i mig er Blomst i hende. — Nu veed I Alt, og hvad I end siger og hvorlænge I

staaer og ryster paa Hovedet, det nytter Altsammen ikke. Hjælp mig! I er en barnløs Mand, jeg skal blive Jer en kjærlig Søn, I snakker saameget om jeres Forfædre, jeg skal gjøre de Gamles Bedrifter unge. Hjælp mig, find paa Noget I skal blive velsignet derfor.“

„Der er Ingenting ved den Sag at gjøre,“ sagde Jens, „hun kan aldrig blive din, lad de dumme Tanker fare. Der har Du en Pung med Penge til den Rustning, jeg lovede Dig, og nede i Stalden kan Du vælge Dig en Hest, som bærer godt; kniber det engang siden, saa kom og bank paa, dermed troer jeg nok, jeg har betalt min Gjæld til Dig og din Fader, det nytter ikke, Du forlanger mere, for Du faaer ikke mere.“ Efter disse Ord lagde Jens Søltoft Hænderne paa Ryggen og vilde gaa ned i Kjøkkenet, men Munk kom ilende ind til ham.

„Det er da nogle skarnagtige Spydfolk, de dernede,“ raabte han. „De gaaer og puffer til mig og griner og gjør Nar ad mig. En kneb mig i Armen og sagde, sikken fin Kofte, den vil jeg have. En Anden spurgte, om jeg med det Gode strax vilde lade ham

faae min Sølvkjæde, for ellers kunde han gjerne tage den med Magt. Nu skal alle være lige, bandede han paa, og de Rige skal dele med de Fattige. — Sikke noget!”

„Vi maa bære lidt over i disse strenge Tider,” sagde Søltoft. „Gaa ned og bed dem komme herind i Salen, lille Hans! naar de faa noget at æde, blive de vist bedre tilmode. Jeg skal skynde paa Kjøgemesteren.”

Palle sad paa Bænken i Vindueskrogen. Da Spydfolkene kom ind, gik han hen til deres Hovedsmand, en høi sværlemmet Skikkelse, med en bred Øxe paa Skuldren. Han lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

„Hvad vil Du her?”

„Kjender Du mig?” spurgte Manden.

„Ja, jeg kjender Dig, Claus Hund, og det der staaer at læse i dit Ansigt tyder ikke paa noget godt.”

Claus drog ham noget afsides fra de Øvrige. „Jeg er kommen for at holde Dom,” sagde han. Mærker Du ikke, det ramler sammen om dem fra alle Sider? — Jeg har spurgt, hvad der er skeet heroppe. Nu er Du min Mand, nu hører Du os til.”

„Ak nei,“ svarede Palle. „Nu hører jeg slet Ingen til.“

„Har Du da Intet at føre Klage over?“ spurgte Claus lurende.

„Det jeg klager over er at være spigret fast til Dødens Kors, mens Livet endnu banker i mit Bryst, at være nær ved, Du! og dog saa langt fra. Det er hende, med hvem det kom, og med hvem det forsvinder igjen. Har Du ikke selv sagt det: Lær at forstaa, hvad en Kvinde kan være for en Mand, saa glemmer Du det aldrig. Nu veed jeg det. — Og hende vil I drage ned i Jeres Hævn, hende vil I lægge Morbrænderens Haand paa? vov det Claus! vov det! Gudfader forlade mig i min bitreste Nød, om det ikke vil gaa den ilde, som prøver derpaa.

„Du skal ikke være bange,“ svarede Claus. „Hende gjør der Ingen Fortræd. Imorgen bringe vi hende til din Dør, saa kan Du gjøre ved hende, hvad Du vil, men de Andre høre mig til. Om Du ikke veed, paa hvad Side Du skal staa, saa drag din Vei Palle, det er ikke værd Du faaer at see, hvad her skal gaa for sig.“

„Jeg bliver lidt endnu,“ sagde Palle.

„Det maa Du selv om. Hvad her vil ske, kan Du dog ikke hindre.“ Da han havde sagt dette, vinkede han sine Folk sammen og vedblev dæmpet: „Giv nu nøie Agt paa mine Ord og lad mig see den, som gjør andet end hvad jeg befaler. Naar Madklokken lyder, komme Herremændene og deres Folk herind til os i Salen, saa vælger hver sin Mand og sætter sig til Bordet ved hans Side, Jens Søltoft tager jeg, og naar jeg reiser mig fra Bænken og raaber: Nu er Timen kommen, saa støder jeg min Kniv i Jens Søltofts Bryst og hver af Jer gjør det Samme ved den han sidder hos. — Har I forstaaet mig?“

Spydmændene jublede, lidt efter lød Madklokken hen over Gaarden. Palle sad paa Vinduesbænken, han knugede sine Hænder sammen og saae sig om, som han søgte efter Frelse, men der var ingen Frelse at finde. Madklokken vedblev at klinge, Herremændene og deres Folk kom ind i Salen. Foran dem gik Jens Søltofts Spillemænd og blæste i Trompeter, derefter kom Kjøgemesteren og hans Svende med kogt Lammekjød, Bergfisk

og nybagt Brød i store Fade. De fremmede Spydfolk gik derpaa hen og valgte hver sin Bordfælle, nøiagtig som Claus havde sagt. Tilsidst kom Palle og satte sig nederst ved Bordet.

„Naa, saa Du er her endnu?“ sagde Bugge, „og Du vil ogsaa med tilbords?“ Han reiste sig op, tog en Kniv og skar Borddugen over mellem Palle og de Andre. „Du lugter fælt af Lig,“ føiede han til. „Der er Blod paa dine Hænder.“

Palle sagde Intet. Han bøiede sit Hoved og saae ned for sig.

Just som alle de Fremmede havde faaet Plads ved Bordet, kom en Tjener styrtende ind i Salen. „Gudfader fri os!“ raabte han, „det gaaer galt til dernede en Hob af de fremmede Spydfolk er bleven tilbage ved Porten, da vi spurgte om de ikke skulde med op og spise, grinte de ad os og sagde: vi har vor Bestilling, bi bare lidt, saa skal I faae den at see. Saa blæste det i et Horn, ovre paa hiin Side Graven, efter dette Tegn jøge Spydfolkene os bort lode Vindebroen gaa ned, og nu fyldes Gaarden af fremmede Mænd,

væbnede med Knipler og Leer. Vist alle have de Ondt isinde.“

„Jeg troer, jeg reiser hjem og gaaer iseng,“ sagde Munk, „for det sidder og trykker mig her, lige midt i Hjertekulen.“

Nede fra Gaarden lød Støi og Skrig. Der kom Folk op ad Trapperne.

„Hvad skal alt det betyde?“ spurgte Jens Søltoft.

„Det skal jeg sige Jer,“ svarede Claus og reiste sig fra Bænken. „Igaar gik Rosborg Foged over til Viffert Dam og bad ham skikke Spydfolk herved til at vogte Gaarden. Det fik Claus Hund at vide, han passede Spydfolkene op, de ligge nu slagne nede i Mosen, mine Mænd sidde her i deres Klæder og her staaer Claus Hund.“

„Hvad vil Du hos mig?“ spurgte Jens Søltoft, ligbleg og rystende.

„Kan Du ikke gjætte det, Herre Jens? — aa nei! I Herremænd har saa kort Erindring. — Jeg havde engang en lille Dreng, ham pudsede Du dine Hunde paa, saa de reve ham ynkelig tildøde, jeg vilde værge for ham, saa bed de mig det Mærke her i Kinden. Jeg

havde et lille Hus nede ved Aaen, det blev jeg jaget fra, jeg havde ogsaa en Kvinde dengang, hun døde af Sorg derover. — Kan Du saa regne ud, Herremand, hvad jeg vil Dig?”

Jens Søltoft vovede ikke at se op, han sad og pillede paa Dugen, enhver Sætning, Claus kom med, traf ham som et Kølleslag. Der var heller ingen af de Andre, som talte. Under denne Tavshed reiste Palle sig fra Bordet og gik hen til Claus. Bondehøvdingen lod, som han ikke saa ham og vendte sit Hoved til Siden, men Palle lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde:

„Bliv kun ved! Du har vist mere at sige. Claus vil hævne sig, det kan I vel begribe, men han er ingen Landeveisrøver, der lusker om i Mulm og Nat, og dræber sin Fjende bagfra, Ti mod En. Han er en Mand med et modigt Hjerte. Det skal I faae at sande.“

„Ti dog stille Du,“ sagde Claus heftig, „der er Ingen, som taler til Dig.“

Palle vedblev: „Claus har fortalt Jer om sit Hus dernede, som ligger i Ruiner, om

sin lille Dreng, som Hunden bed ihjel, jeg skal fortælle Jer om hans Hustru.“

„I Jesu Navn! tal ikke meer om hende,“ raabte Claus bønligt. „See Palle, see! — i den Forsamling blev din Fader myrdet, der sidde de, som sloge ham ihjel. Tænk Du paa det.“

„Jeg vil heller tænke paa det, Du sagde igaar Nat,“ svarede Palle. „Sorg kalder ikke de Døde tilbage, det gjør Hævn ikke heller. Veed I, hvad hun gjorde, Claus Hunds Hustru, den Nat hun døde, hun havde lidt meget og seet alting briste for sine Øine, — hun bad sit Fadervor for dem, der knugede hende til Jorden.“

„Det gjorde hun ikke,“ raabte Claus heftig, „det gjorde hun ikke.“

„Jo, hun gjorde, og saa føiede hun til, da Døden laa om hendes Hjerte: Du skal glemme dem Claus, for min Skyld, lad det være dem, der modtage, os, der give. — Det nikkede Du til, det lovede Du Claus! ikke-sandt?“

Claus havde foldet sine Hænder over

Kniven, han saae ned for sig, men vilde ikke svare.

„Naa, Claus!“ raabte En af Folkene.
„Giv saa Tegnet.“

„Ja, lad det faae en Ende,“ raabte de Andre.

Claus hævede sit Hoved og sagde: „Hold Mund derhenne, lad ham tale.“

„Ja, nu har jeg ikke mere at sige,“ svarede Palle, „i Guds Navn skal det nu vise sig, hvad Du husker bedst, den Hundetand Du bærer paa din Kind, eller den Kvinde, Du bar i dit Hjerte.“

Claus strakte Hænderne frem for sig, det kæmpede i ham. Derpaa kastede ham Kniven henad Gulvet og sagde:

„Saa kan I være fri alle Mand, for den Dødes Skyld, for hans Skyld der.“ Med disse Ord slyngede han Armene om Palle og hviskede: „Er det saa godt?“

„Sagde jeg det ikke nok,“ raabte Palle jublende. „Claus Hund er en Mand!“

I det Samme greb en blød Haand Palles og trykkede den til sine Læber. Han vendte sig og saae Ellen. Hun vilde sige noget,

men hendes Læber dirrede, saa hun kunde ikke faae Ordene frem. Endelig hviskede hun:

„Tak Palle, tak! det var tredie Gang.“

„Nu kan jeg heller ikke mere,“ sagde han.

„Frels og fri skal I gaa herfra, I Herremænd!“ raabte Claus, „men det er ogsaa Alt. Gaarden her hører Ilden til, Godset Folkene.“

Der lød Skrig ude paa Trappen, Folk stormede ind i Salen, lidt efter slog en rød Lue ud fra Laden, Bønderne havde stukket ibrand paa alle Sider. Midt i denne jublende Sværm, der plyndrede og brændte, gjorde Claus en Vei for Herremændene og deres Svende, som førte Axels Lig med sig. „Afveien, I Folk!“ raabte Claus. „Plads for den Herremand, Bonden jager ud af hans Gaard.“

Claus Munk gik og bukkede til alle Sider: „Jeg vil bare lade Jer vide, at jeg slet ikke er af Jens Søltofts Slægt, ikke det allermindste,“ sagde han.

„Nu maa jeg vel nok følge med Dig, Farbroder?“ spurgte Palle.

„Og naar de igjen jage Dig bort, og igjen lægge Dig Bidslet i Munden,“ sagde Claus spottende „hvad saa?“

„Saa har han mig,“ sagde Ellen, „og der, hvor to Hjerter mødes, hjælpe fire Hænder til at bære.“

Den fjortende September landede Skipper Clement i Jylland og spillede Mester der. Midt i December kom Johan Rantzau for Aalborg, slog Bondehæren, fangede Clement og de øvrige Førere. Clement blev halshugget, lagt paa Steile, og hans lemlæstede Hoved paasat en Blykrone. Kronen skulde være en Spot og betyde, at han havde villet gjøre sig til Herre i Landet.

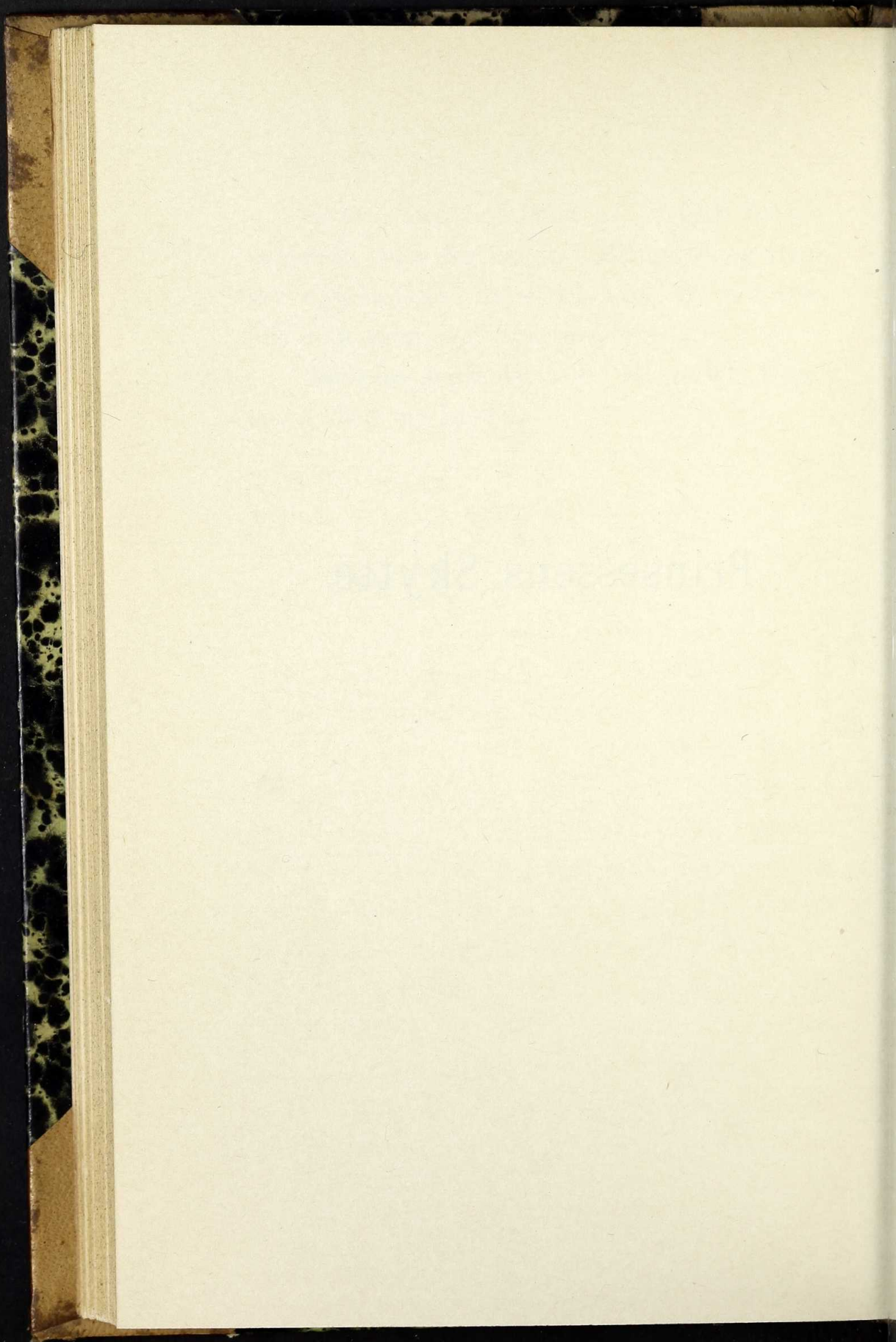
Derefter stævnedes Bønderne fra de 49 Herreder, som havde reist sig til Oprør. Paa Viborg Landsting bleve de dømte i Kongens Naade og Unaade med Liv og Gods. Nogle lede Døden, Andre maatte løse deres Hals med Gaard og Øxne og svære Bøder.

Hvor Claus Hund blev af, er ikke bleven bekjendt, han forsvandt i Mængden og Sagnet melder ikke videre om ham, fra det Øieblik han drog bort fra Rosborg.

Saaledes endte denne tre Maaneders Drøm om Frihed og Lighed.

Prinsessens Skytte.

Da vi skreve 1590 var Nordsjælland en romantisk og vildsom Skovegn, hvori den kongelige Vildtbane „til stor Glæde og Forlystelse naaede plat ud fra Kronborg til et ringe Stykke oven Kjøbenhavn.“ Egen og Bøgen bredte et tæt og farverigt Løv over Høie og Dale, og kastede i Solskinsveir lange Slagskygger ud over de tre store Søer: Arre, Esrom og Gurre. Hist og her viste sig i disse tavse og ensomme Skove et Dalstrøg eller en stor Mosestrækning, bevokset med Siv og Rør, og indfattet af frodige Elletræer, eller et sammenfiltret Krat af Hvidtjørn, Slaaen og Brombærranker. Paa andre Steder, hvor Skovbunden bedst egenede sig dertil, havde Herremanden ladet Træerne fælde og forvandlet Skovgrunden til Agerland, fra hvis Baggrund man saa nogle straatakte og uanseelige

Bønderhytter, en lille Landsby eller endnu sjeldnere en Kirke; men Skoven var dog det fremherskende i Egnen, den lukkede for Sollyset, den gjemte Vildtet, den gjorde bestandig sit Herredømme gjældende ved at skyde friske Stammer frem istedetfor de fældede, naar Krig, Pest eller Dyrtid forhindrede Eierne i at dyrke de engang ryddede Marker.

En Foraarsaften skinnede Solen ned over en langstrakt Dal mellem Gurre og Helsingør, der hvor nu Teilstrup Hegn begynder. Sidste Vinter havde Lehnsmanden ladet et Stykke Skov rydde, men endnu ikke faaet de fældede Træer bragt tilside. Mosbegroede og knudrede laa de gamle Ege henstrakte paa Jorden i alle Retninger, ligesom dræbte Kæmper paa en Slagmark. Den nedgaaende Sol kastede sit brudte og varme Streiflys hen over dem og naaede hist og her ind til den græsklædte Skovbund, hvorfra Skovsyrrer, Anemoner og Bregner begyndte at skyde frem. En smal Sti bugtede sig hen mellem Stubbene, og forsvandt igjen i det dybe Mørke mellem Træerne, ovre paa den anden Side af Skoven.

Midt paa den ryddede Plads laa en cirkel-

rund Høi, fra hvis Top en Kreds store opreiste Kampesteen ledede Tanken hen paa en Kæmpegrav eller et hedensk Offersted. To lignende Sten, som tidligere havde hørt med til Kredsen, vare styrtede ned fra deres Plads og laa nu ved Foden af Høien, halvt skjulte af Mos, Løv og visne Blade.

Inde over Skoven hvilede der en dyb og høitidelig Ro. Paa de yderste Egegrene, som endnu ikke havde fuldt udsprunget Løv, og over hvilke det rødlige og skarpe Sollys frembragte en malerisk Virkning, kom af og til et nysgjerrigt Egern tilsyne, saae sig om, pudsede sig med Forpoterne, smækkede med Tungen og forsvandt igjen. Den grønne Flagspætte hamrede paa Træbarken, og i enkelte Mellemrum hørtes en svag Raslen i det faldne Løv, naar en Flok Kronhjorte eller gryntende Oldensvin strøg hen over deres Stier inde mellem Træerne. Det var den eneste Lyd, som forstyrrede Skovens Fred.

Pludselig blev denne Tavshed afbrudt ved to Personer, der vidste sig i Udkanten af Dalen og fulgte Stien hen til Kæmpegraven, hvor de toge Plads mellem de ned-

rullede Sten. Den ene var en gammel Kone, høi, og bredskuldret. Hun bar en Byldt i en Stok over Ryggen og havde Haaret ombundet med et blaastribet Tørklæde. Udtrykket i hendes magre Ansigt var mørkt og strengt, hendes Hud graalig og meget rynket. Den anden var en lang, opløben Dreng, han gik barbenet, støttede sig med begge Hænder til en stor Stok, og slentrede dorsk og treven fremad, ligesom dvælende ved ethvert Skridt. Hans Ansigt blev næsten skjult af et langt og lysegult Haar, som vilde have hindret ham i at see, hvis han ikke, hvergang noget gjorde Fordring paa hans Opmærksomhed, havde forstaaet at gjøre et behændigt Kast med Hovedet, der bragte Haaret til at flyve tilbage mod Nakken.

Det var vanskeligst at gjøre sig nogen klar Forestilling om Stoffet eller Formen i disse to Personers Dragt, den bestod af lutter Pjalter, ovenikjøbet saa slet sammenføjede, at den ene hængte ned over den anden.

Da de kom til Høien satte Konen sig ned paa en Steen og fremtog af sin Byldt nogle Roer, som hun gav sig til at skrælle. Drengen

lagde sig paa Maven ned i Græsset, bøiede Benene opad og bevægede dem frem og tilbage i Luften i Takt til en blid Sang.

„Jeg vil snart have noget bedre at spise,“ sagde han, da Konen rakte ham en af de skrællede Roer. „Det falder for hart, altid at blive stoppet Maven fuld med disse fule Hvidroer. — Kan jeg ikke faae noget, saa stjæler jeg det.“

„Man maa ikke stjæle,“ bemærkede Konen, „det er mod Loven.“

„Jeg stjæler alligevel,“ forsikrede Drengen.

„Saa kommer Lehnsmanden og tager Dig.“

„Lehnsmanden tager selv fra Bonde og Borger.“

„Tossede Dreng! det har han jo Magt og Evne til; desuden er det ham, der har skrevet Loven.“

„Men saa kommer Kongen efter Lehnsmanden, for han er den allerstærkeste, og han har Lov til at tage fra alle de Andre. Ikke sandt, Mutter?“

„Man har altid Lov til at tage, hvad

man vil," forklarede Konen, „naar man bare mægter at holde fast paa det."

„Jeg er stor og stærk," sagde Drengen, idet han gav sig til at fægte hurtigere med Benene, „jeg vil tage fra dem Allesammen. Jeg skal nok komme iveiret, kan Du tro."

„Det er ikke nok at komme iveiret," bemærkede Konen paany; „man skal ogsaa skaffe sig fast Fodfæste, ellers duer det ikke. Din salige Fader tog fra Paul og Peer og levede i mange Aar som en lykkelig og velanseet Mand, men han vilde bestandig høiere iveiret."

„Og saa? Hvad saa?" spurgte Drengen.

„Saa blev han hængt, Du! han manglede Fodfæste."

„Uh, hængt!" sagde Drengen og strakte i sin billige Sorg Benene langs hen ad Jorden.

„Det maa være fælt! — kom da med din gloende Roe og lad os see, om den vil glide ned. — Naar faaer jeg det lille Lam, Du har lovet mig saa længe? — Bliver jeg skikket ind til Landsbyerne, eller ad de store Gaarde, sværger Du hvergang ved din Himmeriges

Port, at købe mig et Lam, hvis jeg bjerger
bravt sammen, ligemeget bliver det til.“

„Hvad vil Du med et Lam? Du skal
heller faae Dig en lille Gris, den kan Du
sætte ind i Herremandens Rug, saa æder den
sig tyk og fed.“

„Jeg vil ingen Gris have!“ raabte Dren-
gen heftig, „og heller intet Lam, jeg vil have
en stor Kok, den kan jeg ogsaa sætte ind i
Herremandens Rug.“

„Ja, men en Gris har en krøllet Hale,“
bemærkede Konen, som om det var et af-
gjørende Fortrin.

„Ja, men en Kok staaer paa Gjærdet og
galer og siger, hvormange Klokken er.“ —
Derefter spidste han Roen og gav sig til at
synge og sprælle ud med Benene i Luften.

Den Gamle sad og saae hen for sig og
stak med sin Kæp efter Myrerne, som løb
omkring paa Jorden. Pludselig bøiede hun
sig forover, som om hun lyttede, lagde Haan-
den paa Drengens Arm og hviskede:

„Der kommer Nogen, forvar Dig, Jes!
kryb om bag Stenen der.“

Drengen adlød og lod sig glide ind

imellem en Bunke afhuggede Grene. Strax efter kom en Dame ridende hen over Stien, ung, smuk og klædt i en mørk Fløiels Dragt, der sluttede tæt om hendes Hals og Bryst. Hun blev fulgt af en Rideknægt, som holdt sig i nogle Skridts Afstand fra hende. Den gamle Kone svøbte det, hun kaldte sin Kaabe, fastere om sig, gav sit barske Aasyn et ydmygt og lidende Udtryk, idet hun reiste sig op fra Stenen og vedblev at vrikke frem og tilbage, da de to Ridende kom nærmere imod hende.

„Hvad er det for En?“ spurgte Drengen, som saae ud af et lille Kighul, han havde gjort sig mellem Grenene.

„Ti bare stille,“ hviskede den Gamle, „og bliv liggende, saa de ikke see Dig.“

Den fremmede Dame holdt sin Hest tilbage, da hun fik Øie paa Konen, og vinkede ad hende med sin Ridepidsk.

„Er Du kjendt her i Skoven?“ spurgte hun kort og bydende.

„Kjendt!“ gjentog den Gamle, „jösses ja, jeg er bedre kjendt med Skoven end jeg tykkes om, bedre kjendt med den vildende

Mark end med Byen. Er der Noget, mit høie Herskab ønsker at vide Besked om?"

„Du kjender altsaa ogsaa mig, kan jeg høre.“

„Jeg kjender mere, end I troer,“ svarede den Gamle kort og bestemt. „Hvad er det, I vil vide?“

„Hvor fører denne Marksti hen?“

„For mig gaaer den til det ringe Sted, hvor jeg dølger min Nød og Elende; for Jer fører den ret ud paa Adelveien, ad Kronborg til, om I ellers bliver ved at ride.“

„Hvem er Du, gamle Kone, og hvad er Du?“ spurgte den fremmede Rytterske.

„Kun en stakkels Taterkvinde, Gud bedre det, jeg har knapt det, jeg kan hælde mit værkbrudne Hoved til.“

„Altsaa ligefrem ad Stien,“ gjentog Damen, og vilde ride videre, men Taterkonen stillede sig i Veien for hende, udstrakte en knoglet Haand og sagde:

„Tøv lidt, naadige Frøken! giv mig en Skilling i Guds Navn, saa skal jeg spaa Jer Lykke af jeres kjønne Ansigt.“

„Du befatter Dig altsaa med at spaa?“

„Ja, hvorfor ikke, siden Vorherre har givet mig den Evne. Jeg kan sige Jer, hvad der er skeet til nu, og hvad der vil skee siden, hvorvel I smiler og tvivler saa saare.“

„Kan Du ogsaa sige, hvad jeg red og tænkte paa, da jeg mødte Dig?“

„Ogsaa det,“ vedblev Taterkonen, idet hun traadte et Skridt nærmere til Damens Hest. „I tænkte paa en Mand,“ tilføiede hun dæmpet.

Den Fremmede smilede. „Du siger det saa afgjort.“

„Jeg siger, hvad jeg veed. — I jeres Alder, mens det grønnes og spirer om En, tænker en Mand helst paa en Kvinde, hvorfor skulde da ikke Kvinden tænke paa en Mand?“

„Nu vel! Jeg tænker paa en Mand. Kan Du nu sige mig, om han er mægtig eller ringe, ung eller gammel, høi eller lille.“

„Høi nok til at naa op til jeres Hjerte.“

Taterkvindens Ord syntes at bringe den Ubejendte til at rødme; maaske var det dog kun en Virkning af Aftensolen, der i dette Øieblik udbredte sit varme Lys over hende.

Hun tav lidt, derpaa gjentog hun mere dæmpet:

„Mægtig eller ringe? hvorfor tier Du, er din Spaadomsgave allerede tilende? — ung eller gammel?“

„Grøn!“ hviskede Taterkvinden.

En dybere Rødme foer hen over den unge Piges Kinder. Hun trak paa Skuldrene, smilte og tog nogle Smaapenge af en lille broderet Taske, som hang ved hendes Bælte. Du hun havde givet den Gamle Pengene, red hun bort, som om hun ikke brød sig om at vide mere.

Tjeneren var bleven holdende ved Indgangen til Sletten, uden at give Agt paa Samtalen.

Men Taterkvinden blev staaende og saae efter dem. Hun strakte Armen iveiret, hendes krogede Skikkelse syntes at blive høiere og mægtigere, medens Solens sidste Straaler lyste ned over hende. Hun udbrød med en Røst, som gav Gjenlyd inde i Skoven, og som syntes at vidne om en urokkelig Tro paa det, hun sagde:

„Rid kun og smil kun! følg blot Stien!“

-- Igjennem Mørket til Lyset! -- Ad den Vei rider I jeres Lykke imøde."

Den Fremmede lod ikke til at give Agt paa disse Udtryk, hun fortsatte sin Vei og forsvandt lidt efter i Mørket mellem Træerne.

Hoffet boede dette Foraar paa Kronborg, hvis Bygning var bleven fuldendt fem Aar iforveien. Samtidig med Kronborg havde Frederik den Anden bygget sig et mindre Slot, en Lystgaard, udenfor Helsingør, paa Ruiner af det gamle Karmeliterkloster. Slottet kaldte han Lundehave. Det kom siden i Familien Moltkes Eie, stod dernæst længe øde og forfaldt, indtil det i vore Dage er blevet forvandlet til det bekjendte Badested, Marienlyst.

Grunden til at Hoffet dennegang saa tidligt paa Aaret besøgte Helsingør, var at Slottet i Kjøbenhavn ikke gav tilstrækkelig Plads for de mange Fremmede, som dels allerede vare komne i Besøg, dels endnu ventedes. Kong Christian den Fjerdes ældste Søster, Elisabeth, skulde nemlig formæles med Prinds Henrik Julius af Brunsvig-Lyneborg. Hans yngre Søster, Anna, var Aaret iforveien

bleven gift med Kong Jacob af Skotland, som hentede sin Brud i Oslo og tøvede der, til han i Januar Maaned drog ned til Danmark for at være tilstede ved Elisabeths Bryllup, som skulde feires nu til Paaske. Næsten daglig kom nye Gjæster til denne Fest. Alle disse samledes i Helsingør. Paa Lundehave holdt Enkedronning Sophie Hof, den unge Konge og hans fire Rigsraader: Kaas, Munk, Rosenkrands og Valkendorf, boede paa Kronborg; men Kong Jacob boede nede paa Strandgade hos Linnedvæver Kingo, hans Landsmand og Fader til den berømte Bisp Thomas Kingo. Der blev holdt mange Fester paa Lundehave. Paa Kronborg fordrev man Tiden med Ridderspil og Dystløb, men fremfor Alt blev der næsten daglig holdt Jagt i Omegnens Skove. Paa en saadan Jagt var det, den unge Dame kom bort fra sit Følge, mødte Taterkvinden og nu red tilbage til Byen.

Efterat de to Ridende vare naaede et Stykke længere ind i Skoven, blev Stien bredere, lidt efter viste Alfarvejen sig, som førte til Helsingør. Solsorten fløitede under Bøgeløvet, Solen farvede de øverste Trætoppe med et

gyldent Lys, inde fra Helsingør kunde man tydeligt høre Aftenklokkerne ringe syv. Den Ubekjendte red i magelig Skridtgang og lod Tømmerne hvile paa Hestens Hals, medens hun sad og saae sig om og nynnede Omkvædet til en gammel Folkevis.

Der var noget saa ungdommeligt og livsfriskt udbredt over hendes hele Skikkelse, et tilfreds og sorgløst Smil foer af og til over hendes Aasyn, hvad enten det nu var den smukke, drømmende Foraarsaften, Jagtglæderne, eller maaskee den gamle Taterkvindes tvetydige Spaadom, der havde fremkaldt dette.

Lidt overfor Kronborg Ladegaad deelte Veien sig til tre Sider, her blev Skoven lysere, de hvide Huse nede i Dalen begyndte at komme tilsyne mellem Træerne. Idet de Ridende dreiede om ad Tværveien, sprang en Kronhjort ud fra Tykningen i nogle faa Skridts Afstand fra dem og satte afsted langs med Hegnet. Dette skete saa pludseligt og uformodet, at Damens Hest blev sky, og gjorde et voldsomt Spring til Siden. I det Samme aabnedes Buskene i Grøften, der kom

en Mand tilsyne, han sprang over Grøften, greb Tøilen, og tvang Hesten til at staa. Denne Handling var et Øiebliks Sag. Hjælpen viste sig saa vel anbragt, saa uformodet og betimelig, at det Hele syntes at være et Underværk, medmindre man vilde antage, at den Fremmede havde fulgt de Ridende Skridt for Skridt, hvilke rigtignok det langsomme Ridt og dernæst den smalle Gangsti indenfor Hegnet tillod, men dette var i alt Fald en Hemmelighed, som Ingen i dette Øieblik tænkte paa.

Da Hesten steilede og sprang tilside, blev Damen ligbleg og udstødte et dæmpet Skrig, da hun havde kastet et Blik paa den Fremmedes freidige, dristige Aasyn tav hun og hendes Ansigtssfarve vexlede med en levende Rødme. Iøvrigt var der ikke noget Ualmindeligt ved denne Mand. Han var høi, mørkhaaret og klædt i en grov Jægerkofte, der blev holdt sammen med et Bælte, hvori der hang et Horn ved den ene Side. Paa Fødderne havde han et Par store, ugarvede Læderstøvler, trukne op over Knæene. Han blev staaende foran den snøftende Hest, holdt sin Filthat i

den ene Haand, Tøilerne i den anden og saae paa den unge Pige med et straalende og henrykt Blik, et Blik, der syntes at forøge hendes Rødme. Kun maatte det være en Iagttager paafaldende, at Manden bar sit krøllede Haar saa langt, at det faldt ned over hans Kinder og Nakke, en Forret, som dengang alene tilhørte Adelsmændene.

Inden Rideknægten kom til, havde den ubekjendte Jæger ordnet Hestens Tøjler og rakt dem til Damen.

„Der er ingen Skade skeet,“ sagde han, „men eders Hest ryster saare. Om det kan tilstedes mig, bliver jeg nu gaaende en liden Stund ved Siden af den, til vi komme ned ad Skovbanken, saa er det godt.“

Damen svarede ikke, hun lod ham raade, og de fortsatte deres Ridt.

„Igjen Jer!“ udbrød hun nogle Øieblikke efter, uden at see iveiret, og med en Stemme, saa alvorlig, som om den indeholdt en Bebreidelse. Den fremmede Jæger bøiede sit Hoved, han saae ikke længer op til hende, men svarede i samme dæmpede Sprog:

„Siig ikke igjen. Hvor skulde jeg vel

ellers være, naar I havde min Hjælp nødig?“

„Hvorfra kommer I da?“ spurgte hun heftig, „hvad vil I her? — I kalder Jer Naboens Skytte over fra den anden Side Dalen, men jeg troer Jer ikke, skjøndt I siger saa. Hvem er I? — Nu vil jeg vide det.“

„Idag er jeg en Nødvendighed,“ svarede han med et sørgmodigt Smil.

„Men igaar? — Hvad var Du da igaar?“

„En Tilfældighed.“

Hun sad og tav lidt til disse Ord. —

„Og hvad skal jeg nu give Dig til Vederlag, fordi Du kom og hjalp mig?“ spurgte hun, modigere ved at see hans dristige og tillidsfulde Mine forsvinde.

„Om det kunde forundes mig at følge med som eders Skytte paa den store Jagt imorgen,“ sagde han bønligt.

„Hvor veed Du, at vi skulle paa Jagt hernede imorgen?“

Han nikkede med Hovedet og svarede ikke.

„Vilde Du saa gjerne være med?“

„Jeg forlanger ikke bedre.“

„Og hvad vil Du da være for mig imorgen?“ spurgte hun.

„Taknemmeligheden,“ svarede han, „og det vil jeg blive ved med alle mine Dage.“

„Jeg veed da altsaa, hvad og hvem Du er, Skytte, og dit Ord faaer at staa til Troende; men nu skal Du ogsaa lære mig at kjende — Jeg er Prinsesse Elisabeth, den unge Konges Søster, Prinds Henrik Julius af Lyneborgs trolovede Brud.“

Den fremmede Skytte saae op paa hende. Han havde atter faaet sit dristige og tillidsfulde Smil. Han lod heller ikke til at blive saa slaaet af Prinsessens Ord, som hun havde ventet. „Hvad siger Du dertil?“ spurgte hun.

„Jeg under hans Høihed mange glade Dage,“ svarede han frimodig, „men iaften vil jeg heller være den ringe Skytte, end Prins Henrik Julius til Brunsvig-Lyneborg.“

„Hvorfor mener Du det?“

„Prinsen sidder iaften paa Lyneborg Slot, jeg gaaer her ved Eders Side.“

„Du er en Tosse, og veed ikke, hvad Du selv siger.“

„Det veed jeg dog forvist,“ svarede han og traadte Prinsessens Hest et Skridt nærmere, „at hvis jeg var den Prins til Lyneborg, Eders trolovede Brudgom, og havde Lov til at læse min Lykke i Eders fromme Øine, og hviske til Jer, naar Ingen hørte det, at der i Himmerig og paa Jord ikke var noget saa vidunderligt deiligt som Eders milde Aasyn, saa vilde jeg tilvisse ikke sidde hjemme, naar Hjorten kom i Skoven og gjorde Eders Hest bange.“

„Hør, hvor de blæse,“ sagde Prinsessen, med en Røst, der i Begyndelsen syntes at skjælve af indre Bevægelse. „Der kommer mit Følge, gaa nu din Vei, Skytte, jeg behøver Dig ikke mere.“

„Og imorgen?“ spurgte han bedende.

„Imorgen skal Du være Taknemmeligheden, som Du forlangte før,“ svarede hun smilende. Derefter drev hun sin Hest fremad og forsvandt lidt efter i et stort og talrigt Jagtselskab, som kom tilsyne nede paa Veien.

Den fremmede Skytte blev staaende og saae efter hende, derpaa tog han sit Horn og blæste den samme gamle Melodi, som Prin-

sessen, før de mødtes, havde nynnnet. Men Elisabeth vendte sig om til Rideknægten, inden de naaede Selskabet, og sagde til ham:

„Hør, Jørgen, jeg vil ikke have, at min Broder eller de Andre skulle vide noget om, at jeg lod mig spaa af den gamle Taterkvinde, forstaaer Du! — heller ikke, at vi mødte den — Hjorten derinde. De vilde kun gjøre sig lystige derover.“

Det kongelige Selskab red nu hjem til Kronborg. Enkedronningen, Christian den Fjerdes Moder, var fulgt med tilvogns. Paa Tilbageveien holdt Toget stille udenfor Apothekerens, hvor Enkedronningen, Prinsesserne og Hofdamerne lode sig bringe Konfekt og Spiritus ud i deres Vogne. Det melder Krøniken.

Om Aftenen var der Selskab hos Enkedronning Sophie paa Lundehave. Tyge Brahe, som stod i stor Gunst hos Enkedronningen, var blandt de Indbudne. Efter Bordet nærmede Prinsessen sig Tyge, kaldte ham hen i en af Vinduesfordybningerne og spurgte ham, hvad han meente om Spaadoms-kunsten.

„Det kommer an paa, af hvem den udøves,“ svarede Herren til Knudstrup.

„Naturligviis af den, der haver Evne dertil,“ sagde Prinsessen. „Jeg har ladet mig sige, at Mester Tyge selv bedriver Stjernetyderi ovre paa Eders Gaard, Uranienborg.“

„Det gjør jeg maaskee ogsaa, jeg taler blot ikke gjerne derom. Slig Kunst bør anvendes gelinde og varlig, for ikke at give Forlov til Overtro.“

Mere fik Prinsessen ikke at vide, hun syntes at grunde over Tyges Ord, og sad tavs og ordknap mellem de Andre hele Aftenen.

Næste Dag stod den store Kongejagt, hvortil Omegnens Adelsmænd og alle de fremmede Gjæster ved Hoffet vare indbudne. Skytterne havde Aftenen forud indkredset to store Kronhjorte ovenfor Teilstrup Hegn. Hundekoblerne bleve førte til Stedet. Jagthornene lød, Solen skinnede, Myggene summede. Bønderne stode i Rækker langs Veien med Huen i Haanden eller løftede deres smaa Børn iveiret, for at de ogsaa skulde see lidt af de

høie og fornemme Herskaber, medens de droge forbi.

Prinsesse Elisabeth red ud af Byen ved Siden af Peder Munk til Estvadgaard, bag dem fulgte den fremmede Skytte. Han bar samme Dragt som igaar, men idag red han en lille, stærkbygget Hest, der skummede og bed i sit Bidsel af Utaalmodighed efter at komme frem. Ingen af Hofbetjentene vidste egenlig, hvem han hørte til, eller hvorfra han kom, han havde viist sig, just som Jagten skulde begynde, han gav sig heller ikke synderlig af med de Andre, men forstod ret behændigt at trænge sig frem med sin Hest mellem Skaren, til han fik den Plads, han ønskede. Prinsessen lod ikke til at bemærke hans Nærværelse, selv da han red hende nærmest, maaskee lidt nærmere, end det sømmede sig en Skytte. Hun syntes at have glemt Alt, hvad der var skeet igaar.

„Naadige Frøken finder vist ikke synderlig Behag i vor Jagt,“ sagde Munk, medens de rede igjennem Skoven. „Idetmindste vil det vist ikke blive Eder, der bringer Hjorten til at falde.“

„Hvorfor troer I det, Hr. Rigsraad!“
spurgte Prinsessen.

„Jeg har i de foregaaende Dage lagt Mærke til, at Eders Naade holder meest af at fare i Mag og søge de ensomme Steder.“
Prinsessen saae den gamle Rigsraad smile under disse Ord og betragte hende med et Blik, der jog Blodet op i hendes Kinder, men hun fik ikke Leilighed til at svare, de havde nu naaet Mødestedet, hvorfra Jagten skulde gaa ud. Koblerne bleve løste, Hundene gøede, Skyttehornene lød, Jægermestrene fordeelte Selskabet og vidste Enhver den Retning, han havde at tage, naar Jagten begyndte.

Prinsesse Elisabeth red sin Vei med de Øvrige, den ubekjendte Skytte var endnu kommen hende et Skridt eller to nærmere, hans Røst naaede til hendes Øre.

„Skam skulde han faae, den snøvlende Rigsraad! for saa karrig en Lykke, han spaaede min naadige Frøken, paa Jagten,“
udbrød han høit og lydeligt.

„Hvad er det, Du siger, Du tossede Skytte!“ sagde Prinsessen og saae sig om til

Siden, „vil Du see, Du tager vare paa din Mund, om Du ellers ønsker at fare vel.“

Men Skytten saae ikke det mindste forsagt ud, tvertimod, hans Øine havde aldrig før havt et saa dristigt og frimodigt Udtryk som nu.

„Det kunde alligevel nok hændes, at han tog fejl, den krumryggede Mand!“ vedblev han lidt efter. „Ifald I ønsker det, skal det netop blive Eder, som først naaer den hidsede Hjort.“

„Ja, kom, kom!“ sagde den unge Prinsesse, „lad os see, vi naae den før de Andre; kan Du hjælpe mig dertil, vil jeg ikke fortryde, Du fulgte mig, og holde Dig for en bedre Karl tillige.“

„Jeg kommer da til at gjøre mit Bedste for at naae Eders Gunst,“ sagde Skytten, „især siden Eders Naade selv forlanger det.“

Han steg af sin lille rødbrune Hest, der fra det Øjeblik, han satte Foden til Jorden, stod saa rolig som et Lam, han spændte Prinsessens Sadelgjord fastere, derefter begyndte et Ridt, vildt og heftigt, under hvilket Prinsessen uden synderlig Misfornøjelse saae den

fremmede Mand ride lige ved hendes Side. Det var hans Haand, der varsomt bøiede de truende Grene bort fra hende, det var ham, der fulgte hendes galopperende Hest, greb den, naar den snublede og advarede hende for enhver Hindring paa Stierne, det var ham, der bestandig fandt nye Udgange, naar Grene og Buske inde i Skovmørket lukkede sig omkring dem, det var hans Horn, der paa de aabne Veje, jublende, klart og som en Seirshymne, gjentog den gamle Kæmpevisen fra igaar, bestandig kun den samme, det var endelig hans Øine, som trofaste, straalende og tilbedende dvælede paa hendes Aasyn, hendes Hænder, hendes hele Skikkelse, Blikke, der omgav hende som levende og brændende Ord, og som ikke behøvede nogen bedre Talsmand for at fortaaes. Han forekom hende at blive større, denne forunderlige Mand, medens han sad saa sorgløs og ligegyldig paa den stejlende Hest, som om han hele sit Liv ikke havde bestilt andet, hun syntes, dette syttenaarige Barn, at mærke det glødende Pust af hans Aande, hvergang han talte, det forekom hende desuden, at

denne Røst efterhaaden var bleven uendelig blødere og langt mere mild end i igaar, en Røst, der ligesom bad om Tilgivelse for de Ord, den udtalte; hun blev mere frygtsom og bange, hun vovede tilsidst ikke at see op til ham, og det behøvedes ikke heller, hun lyttede og lyttede til hans Ord medens de joge igjennem Skoven.

Tiden gik, Solen lyste ned mellem Træerne, hist og her lode Fanfarer af Jægerhorn, der syntes at komme nærmere og derefter igjen at forsvinde, men Prinsessen og hendes Skytte lagde ikke Mærke dertil, hun red med sænket Hoved, med flammende Kinder, det var i den sidste Tid kun ham, der talte.

Nede bag Vejen stod en laset Dreng, støttende sig til en tyk Stav, som han omklamrede med begge Hænder. Idet de Ridende joge forbi, udstrakte han sin Stav og raabte:

„Ad den Vej? ad den Vej! der ligger han og strækker Tungen ud af Flaben og gisper nede i Mosen.“

„Hvad mener Du?“ spurgte Skytten.

„Den store Kronhjort, han, den hvide, som jeg har kjendt i mange hundrede Aar,

han har to af de værste Hunde i Nakken paa sig. Ret nu kan han ikke mere.“

De Ridende joge hen i den betegnede Retning, en langstrakt Mose udbredte sig foran dem. Nede ved det sivbegroede Vand laa Kronhjorten, gispende, kæmpende med to store Hunde. Skytten gik ned og endte denne Kamp idet han stødte sin Kniv i Hjortens Bringe. Hundene viste Tænder og slikkede hylende det faldne Dyrs Blod.

„Nu har jeg holdt mit Ord,“ sagde Skytten. „I er kommen først til Stedet og har vundet Prisen, til Trods for den gamle Rigsraads fule Spaadom. Er der mere, min naadige Herskerinde har at befale?“

„Mere!“ gjentog Prinsessen i en forunderlig blød og bævende Tone. „Hvis der var mere, vilde Du saa lyde mig?“

„Tal blot, o tal!“ sagde han, „forlang hvad I vil, alt hvad et Menneske kan udrette! — I skal blive adlydt.“

„Saa tag dit Horn og blæs saa højt Du kan, til Tegn for de Andre, at jeg er her. Naar Du har gjort det, saa rid din Vej og lad mig være alene.“

„Jeg skal forlade Eder?“ udbød han.

„Du lovede at ville lyde mig i Alt,“
ytrede hun bønligt. „Ikke sandt, det sagde
Du jo.“

„Det sagde jeg,“ gjentog han, blæste og
steg til Hest: men Prinsessen Ord kaldte ham
igjen tilbage.

„Du skal ride bort,“ sagde hun med Øine,
der straaledede igjenem Taarer, „langt bort, det
vil Du love mig.“

Idet hun talte, rakte hun ham sin Haand,
drog den dernæst tilbage igjen, som om hun
betænkte sig, trak Handsken af og rakte ham
den atter. Han bøiede sig ned over denne
lille hvide Haand, kyssede den og red ind i
Skoven uden at sige Noget.

„Du har lovet det,“ sagde hun halvhøit
efter ham. „Jeg stoler fast paa Dig. — Du
maa aldrig mere komme tilbage.“

Han svarede ikke, vendte sig heller ikke
om, men blev ved at ride. Hun stod og saae
efter ham, bøiede sig fremad, for endnu engang
at opfange et Glimt af den forsvindende Rytter.
Da han var horte, skjulte hun Ansigtet i sine
Hænder og brast i en heftig Graad.

Lidt efter kom Jagtselskabet til og udbød i Lovtaler over Prinsessen.

Om Aftenen var der atter Fest hos Enkedronningen. Da spadserede den unge Konge og Prinsesse Elisabeth ude i Haven.

„Hvad er det, jeg hører om Dig, Søster min,“ sagde Kongen. „Du rider om i Skovene og søger Enrum. Hvem møder Du der, hvem er det, Du taler med? det veed jeg ikke, men de mumle derom, jeg ved blot, at Du glemmer den Respekt, Du skylder mig din Broder, Kongen!“

„Du har Ret, den tænkte jeg slet ikke paa,“ svarede Elisabeth, „jeg huskede blot, hvad jeg skyldte mig selv. Ja vist, lille Broder, drog jeg forleden alene omkring i de store Skove, som Du siger, igaar ogsaa, idag ligesaa; jeg talte med en Mand, som jeg ikke kjender, og som jeg aldrig vil lære at kjende. Hvad han har sagt, vil jeg heller ikke kunne forgjætte, det føler jeg vist, og der vil heller aldrig være Nogen, som kan sige det Samme som han. Nu veed Du Alt det, jeg selv veed, — hvad saa videre? Jeg skylder Kongen Regnskab for mine Handlinger, ikke for mine Følelser.“

„Du kjender ikke den Mand, Du veed ikke engang, hvem han er? — Det vil Du fortælle mig,“ sagde Kongen, ligesom tvivlende.

Prinsessen lod til at være ualmindelig heftig stemt denne Aften, hun blev blegere end før, hævede sit Hoved og betragtede Kongen et Øieblik, som om hun kæmpede med sig selv for at tilbageholde det Svar, der svævede paa hendes Læber. Kong Christians tvivlende Smil forsvandt for denne Majestæt, for dette rene og kydske Blik, han traade sin Søster et Skridt nærmere, lagde sin Haand kjærtegnende paa hendes Skulder og sagde:

„Naa, naa, Elisabeth! naar Du siger, at Du ikke kjender ham, saa kjender Du ham heller ikke, der er Ingen, som tvivler paa dine Ord. Jeg meente blot, at jeg i saa Fald er bedre underrettet end Du.“

Hvad vil det sige?“ spurgte hun frydsomt.

„Jeg kjender Manden.“

„Du, Broder!“ raabte Prinsessen. „Du kjender ham, det er jo ikke muligt.“

„See Dig om,“ sagde Kong Christian,

idet han vendte sig tilbage og pegede paa en Mand i to Skridts Afstand fra dem.

Der stod den grønne Jæger, den samme Skikkelse, det samme frimodige og tilbedende Aasyn, men ikke længer i den samme uanseelige Dragt som før.

„Naa, Søster!“ sagde Kongen, „hvorfor tøver Du, hvorfor ryster Du og bliver saa bleg? gaa dog hen og betragt den Mand nøiere, det er din Brudgom, Prins Henrik, som kommer for at hilse paa Dig.“

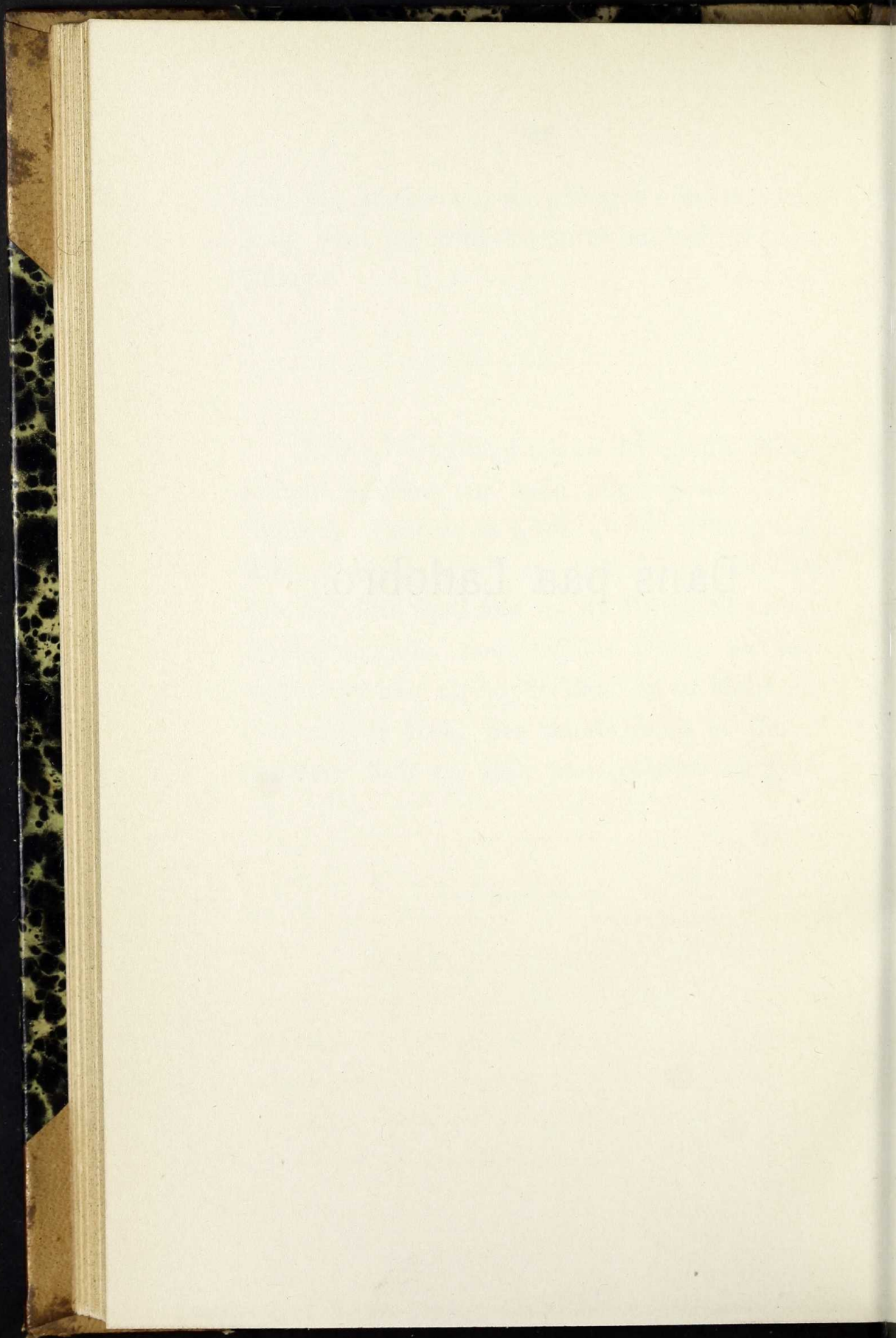
Da udstødte Prinsessen et lydeligt Skrig, et Skrig, der paa engang udtrykte Alt, hvad et Bryst kan rumme af Jubel og Lykke, hun brast i Graad, udstrakte sine Arme foran den tavse Fremmede, knælede ned foran ham og sagde:

„O, tal dog, tal! er det virkelig Dig? — Nei, tal ikke, men kom, lad os følges ad herind i Haven, vi To alene, gjentag saa for mig, hvad Du sagde idag, nu tør jeg jo nok høre derpaa, glem Intet, ikke Ordene, ikke det Blik, ikke den Røst, hvormed Du talte; saa vil jeg lytte til Dig og knæle ydmygt for din Fod, min Herre og min Mester! lige-

som jeg knæler nu, og aldrig i mine Livsens Dage skal jeg bede Vorherre om bedre Lykke tillige.“

Næste Formiddag mødte den gamle Taterkvinde Prinsen og hans unge Brud inde i Skoven. Da rede de igjen alene. Den gamle Kone stod og neiede og nikkede og talte om den opfyldte Spaadom og fik Penge til en ny Hvergarmskjole, men hendes Dreng fik saameget, at han nu havde Raad til at købe sig den omtalte Kok, der skulde fødes af Herremandens Rug og staa paa Gjærdet og gale.

Dans paa Ladebro..

Øst for Horsens By laa det gamle Stjernholm, som efter Sagnet blev opført af Gyldenstjerneerne, medens de eiede Bygholm og de tilgrændsende Sogne. Slottet selv bestod af fire to Etagers Længer og et Taarn, som vendte mod Vest. Det har aldrig havt synderlig Betydning, var et Lyststed, uden Historie og uden Minder. En Trægaard og en Humlehave, nogle Løkker og Enge, som Herskabet leiede af Horsens Bymænd, udgjorde alle dets Jorder. Det laante Amtet sit Navn, forfaldt dernæst og forsvandt omsider i forrige Aarhundrede lige til Grundstenene, som bleve sprængte eller kjørte op til Bygholm. Den sidste Erindring om det gamle Stjernholms Herlighed ligger nu begravet i Resens Atlas.

Paa Pladsen, hvor Slottet stod, byggede i vore Dage en Kavalleriofficeer sig et andet

Stjernholm, som hans Eftermand har udstyret med en Originalitet, en Smag og Kunstsands! — men det er ikke derom, jeg vil fortælle.

Sønden for Slottet, hvor Aaen munder ud i Fjorden, strækker sig en Landtunge, fra hvilken der gik en Bro ned til Søen. Ved denne lagde Skibene til, medens de indtog deres Ladning. Broen, som siden er bleven en Deel af Havnen, hed Ladebro, Landtungen Ladebrohoved. Paa Engene omkring denne samledes Hovbønderne fra Bygholm og de nærmeste Herregaarde ved Efteraarstid, naar Høsten var endt, og tilbragte der nogle Aftener med at danse. Egnens unge Piger vare friske og smukke, det lokkede Borgersønnerne og Herremændene ned til Stedet. Officererne fra Kyradseerregimentet i Veile og Horsens vilde ogsaa være med, Naboer og Venner, Herskab og Tyende udgjorde her kun en stor Familie, hvori Alt var utvungent, livligt og sømmeligt. Saaledes fik Ladebroes Høstfester omsider en Navnkundighed, som varede ved længe efterat Stjernholm Slot var forsvundet.

En Septemбераften i Aaret 1810 fandt en saadan Fest Sted. Kornet var indhøstet,

Veiret smukt. Allevegne fra strømmede Folk ned til Ladebro. Der laa den Aften et Krigsskib ude i Fjorden, to af dets Barkasser roede ind med Kadetterne, Flag og Vimpler, Hurraaab og Musik hilste dem idet de stege iland. Da Solen gik ned, tændtes Lamperne imellem de opreiste Løvhytter, og Dansen paa Engen begyndte. Inde fra Biveiene kom hist og her nogle Ryttere, som havde ventet paa Aftenskumringen for ubemærket at forlade deres Hjem; over fra Bjergerherred roede Baade med Gjæster, de Fleste vare klædte som Bønder, medens dog Enkeltes Holdning og den Maade, paa hvilken de bare deres Dragt, røbede en høiere Stand. Langs med Fjorden gik Rækker af unge Piger, der holdt hverandre i Hænderne, og som foretrak at synge istedetfor at danse. Alt var Jubel og Glæde, man mødtes, hilste og skiltes igjen for at stifte nye Bekjendtskaber.

Klokken henimod syv, da Skumringen begyndte, kom to Ryttere i hurtigt Trav fra Horsenssiden. De stege af deres Heste, lode en af de smaa, barbenede Drengs holde dem, og nærmede sig Dansepladsen. Begge bare

de Bønderdragt, Historien har optegnet den Enes Navn, det var en Kvinde, graciøs og bevægelig som et Egern, i 1810 fyldte hun sit syv og tyvende Aar. Hendes Ansigt, omgivet af en tætsluttende Silkehue, som næsten skjulte et mørkebrunt Haar, var af en vidunderlig Skjønhed: det viste bløde, harmoniske Linier, der besade en magnetisk Tiltrækningskraft overalt hvor hun kom frem i Verden, en paafaldende lille og skarptegnet Mund, mørke og fristende Øine, som uddelte straalende Blikke til alle Sider, og altid vare rede til at modtage Andres. Til enkelte Tider kunde hendes Ydre antage et Præg af dyb Sørgmodighed, som om et mørkt Billede eller Mindet om en stor Skuffelse foer forbi hendes Sjæl, det kom og forsvandt igjen, lige pludseligt, men bestandig blev der eet fremherskende Udtryk tilbage, som tydede paa heftige og utæmmede Lidenskaber, en Vulkan under et Snedække.

Hendes Ledsager var en lille, stiv og kneisende Herre med et evigt Smil, der viste tynde og farveløse Læber og høist uheldige Tænder.

Da disse To naaede hen til Løvhytterne og Beværtningsbordene, standsede de, ligesom i Uvished om de skulde gaa videre, derefter drog den smukke Bondepige sin Ledsager med sig og førte ham ind mellem de Dandsende.

Omtrent paa samme Tid kom fra den anden Side over Engene en enlig Rytter, en bleg, alvorlig Skikkelse, ung, rank, i en tæt tilknappet Frakke og med et rigt, blaaligsort Haar, som bølgede frem under Hatten. Idet han steg af Hesten og hilste paa en Bekjendt saae man en høi, udtryksfuld Pande og et Par mørke tungsindige Øine.

„Der kommer Præstens Søn fra Uth,“ hviskede En i Nærheden. „Naa! han vil faae dandset! det er den smukkeste Mand i Egnen, Pigerne flokkes altid omkring ham.“

„Præstens Søn fra Uth danser ikke,“ svarede en Anden; „han driver om i Skovene med Hænderne paa Ryggen og seer paa Planterne, han gaaer paa Marken og stirrer op i de jagende Skyer, altid alvorlig, altid et Bededagsansigt, han kan ikke glædes over Noget, der er Ingen, som har seet ham lee, hans Fader lukker ham inde og holder ham

uafbrudt til Læsning, derfor er hans kjønne Ansigt saa blegt og tankefuldt.“

Den unge Bondepige og Præstens Søn fra Uth naaede Dandsepladsen paa samme Tid, hver fra sin Side. Det var, som om de anede hinandens Nærværelse, deres Blikke mødtes trods Afstanden og Mængden. Musiken spillede igjen, hun dandsede, han blev staaende, betragtede hende, bøiede sig forover, naar hun forsvandt, fulgte hende uafbrudt, stirrede paa hende, betagen, henrykt og glemmende Alt omkring sig. Hvergang hun kom forbi faldt et dvælende Blik af hendes glødende Øine paa ham, Dandsen havde rødmet hendes Kinder, hendes Smil syntes at gjælde ham, at hilse ham, at være forbeholdt ham alene. Da Dandsen var endt blev han staaende og stirrede hen mod den Kreds, hvori hun var forsvunden. Pludselig kom hun tilsyne igjen og gik over Dandsepladsen, standsede foran ham, smilede og sagde:

„Hvorfor seer Du saa vist paa mig? Kjender Du mig? — Kom og lad os danse sammen.“

„Nei, jeg kjender Dig ikke,“ svarede han

med en Røst, der lød uendelig blød og bævende og ligesom ængstelig. „Hvem er Du? —“

„Det seer Du jo paa min Dragt. Jeg er en Bondepige. — Ja Du troer mig maaske ikke, Du studser over mit fremmede Sprog, jeg er heller ikke her fra Egnen, jeg hører hjemme langt nede i Holsten.“

„Hvad gjør Du da hos os?“

„Jeg er taget herover for at besøge min Farbroder, som staaer derhenne. Men hvad siger det, at jeg ikke taler dit Sprog rigtigt, derfor kunne vi jo gjerne dandse sammen.“

„O ja! lad os dandse, og bryd Dig blot ikke om dit Sprog, den Røst, hvormed Du taler, vil jeg altid kunne forstaa.“

Den Ubekjendte lagde sin Haand i hans Arm, ligefremt og fortroligt, som om de vare gamle Venner. Derefter dandsede de, hun let og gracieus, han noget ængstelig og forlegen og i Begyndelsen tavs; hun lænede sig til ham, hvilede i hans Arme, lod til at blive baaret hen over Pladsens Lergulv af ham, hendes Øines Lys blandede sig med hans, han saae kun hende og tilhviskede hende om-sider nogle Ord. Præstens Søn fra Uth smilede

iaften, han syntes at flyve bort med hende, og saaledes vedvarede deres Dands til den sidste Tone af Orkesteret forstummede. Hendes Bryst gispede efter Luft, men hun smilede endnu og hendes Blikke vedbleve at søge hans.

„Kom!“ hviskede han, i den tilbedende Henrykkelse, ssom ethvert af hans smukke Træk bar Præg af, „lad mig føre Dig hen til en af Græsbankene, til Musiken begynder igjen. Ikke sandt! Du dandser jo den næste Dands med mig?“

„Med Dig alene og med ingen Anden,“ svarede hun.

„Fortæl mig saa, hvem Du er; thi det veed jeg da forvist, Du vil blot skuffe mig, og Du er ingen Bondepige, endskjøndt Du siger saa.“

„Hvorfor ikke?“ spurgte hun, og støttede sig fastere paa hans Arm, medens han førte hende ud fra Dandsepladsen. „Hvorfor ikke?“ gjentog hun, „siig det!“

„Du er saa fin og fornem, dit Smil saa overmodigt, dit Haar dufter og din Haand er saa hvid og lille som et Barns.“

„Det kommer af, at jeg er doven og har

ingen Lyst til at bestille Noget, derfor er jeg ogsaa uden Kondition. Jeg kom herover for at søge Tjeneste, maa Du vide.“

„Jeg vil fæste Dig.“

„Du! virkelig?“

„Ja!“ vedblev han, medens hans straalende Blikke syntes at sænke sig over hendes Skikkelse, „jeg vil fæste Dig. — Hvad hedder Du? —“

„Charlotte.“

„Jeg vil fæste Dig for Tid og Evighed!“ vedblev han med en Alvor, som hverken Stedet eller hendes Smil syntes at retfærdiggjøre. „Du skal bo hos mig, i mit Hus, i mit Hjerte har Du dog boet længe før iaften; din hvide Haand skal ikke blive solbrændt i min Tjeneste, og din lille Fod ikke træde paa haardere Sten, end Du er vant til. Jeg vil lukke min Dør for Dig, see paa Dig og omgive Dig med hver en kjærlig Følelse, jeg eier.“

Hun smilede og holdt sin Blomsterkost op mod hans Læber, som for at dæmpe denne Ordstrøm. Derpaa standsede hun foran en Bod, der sendte alle sine Lys lige ud paa

hans Ansigt. „Hvor Du er ung og frisk!“ sagde hun, efter at have betragtet ham lidt, „kom og lad os dandse!“

„Nei, endnu ikke, tøv lidt, jeg beder Dig; derinde see de Andre paa Dig, der tilhører Du dem og deres Beundring, det skal Du ikke have Lov til, jeg alene vil læse og lytte til din Stemme.“

„Du er et Barn, et stort Barn!“ sagde hun, „men jeg holder af Dig saaledes! det er længe siden, jeg hørte et Sprog som dit; kom da og lad os spadsere sammen, siden Du vil det; men fortæl mig, hvad Du mente med, at Du havde kjendt mig længe før iaften.“

Hendes Ord syntes ikke at have naaet hans Øren, han vedblev, dæmpet og hurtig som en længe indespærret Strøm, der pludselig har faaet Udbrud:

„Du er vist bleven hyldet meget i dine Dage, nægt det ikke, Du er bleven tilbedet, forgudet af Mange før iaften, det er umuligt andet; men mærker Du det ikke, der maa være et enkelt Tonefald i min Røst, et Udtryk i mit Aasyn, et særegent Ord, som siger Dig, at alle de Andres Hyldning dog ikke har været

saa dyb, saa inderlig som min. Brugte de maaske bedre Ord eller høitideligere Forsikringer? — Det kan gjerne være, for dem var Du alligevel blot Tilfældigheden, en Lykke mere i deres rige Tilværelse, for mig er Du Alt, Frelseren, jeg ventede paa, den opfyldte Forjættelse, Levendegjørelsen af alle mine feberhede Nætters Drømme. Jeg har levet et stille og ensomt Liv, haabet og savnet, søgt og ikke fundet; jo længer jeg vandrede om, desto større er Kirkegaarden bleven omkring mig, men i Ensomhen kommer, ligesom i Mørket, Aanderne til os, jeg saa Dig i mine Drømme, jeg haabede, jeg troede forvist, at jeg engang vilde møde en Kvinde som Dig, denne Tro var Dunene til min Fremtids Rede. Jeg gik omkring hjemme som i en Ørk mellem Idealer i Uldstrømper og Vadmæl; de trak paa Skuldrene, de lo og sagde: der gaar den tossede Præstesøn fra Uth, han leder paa Jorden efter det, der kun findes i Himmerig. Jeg saa Dig overalt, jeg levede med Dig i mine Tanker. — Tidt var Du vred og stødte mig bort, spottede og sagde: „Gaa din Vej, Du Ringe og Fattige! mellem os er der en dyb og svæl-

gende Afgrund, som aldrig kan overskrides,“ men undertiden var Du venlig og mild, da lyste dine Øine, som de lyse nu, og din Stemme var blød og bævende: „Kom!“ sagde Du, „elsk mig, tilbed mig, jeg vil give Dig Lige for Lige.“ En Aften, da jeg gik hjem fra Boller, saae jeg Dig lyslevende for mig. Der kom en Dame ridende med et Slør om Hatten, en Kreds af Herrer omgav hende. Solen var ved at gaa ned, det sang i Skoven og over Engene, og Kirkeklokkerne ringede, det var som en Fest, saa friskt, saa lyst og varmt, saa vidunderlig dejligt overalt omkring mig. Den unge Dame lo og udstrakte sine Arme, som om hun paa engang vilde favne al den Skjønhed, der laa udbredt foran hende. Derpaa smilede hun til den, der red ved hendes Side og forsvandt i en Støvsky, gjennem hvilken hendes glade Latter længe vedblev at lyde. — Det var hende, — forstaar Du? — det var Dig, dit Ansigt, dit Smil, din overmodige Latter. Kan Du saa begribe, at jeg kjendte Dig længe før iaften? — O, hvis Du talte Sandhed, hvis Du vilde, saa fæstede jeg Dig nu. — Hvor det maatte være en Lykke, at see Dig

daglig, uafbrudt. Er det ikke ogsaa at tilbede Gud, at tilbede ham i hans Værk, og jeg vilde vist blive bedre, større, ædlere i dit Selskab, saa var der ikke mere nogen Sorg, noget Savn til. Du vilde give min Handling Kraft, min Villie Styrke, min Sjæl Vinger, og jeg vilde knæle for Dig, ydmyg og hengiven, som jeg knæler nu, kysse din Haand og takke, fordi Du kom som en Frelser til mig, for den Fred, Du bragte mine Tanker, det Lys, Du bredte ud over min Nat, den grændseløse Lykke, din Nærværelse gav. — Tal dog! hvorfor tier Du? — hvorledes kan jeg knytte Dig til mig? — Ved et Held har jeg opnaaet den Gunst at faae Dig at see, ved hvilken Fortjeneste vil jeg kunne bevare det? — Betragt mig ikke saa vist, jeg har aldrig ønsket, at mit Ansigt maatte behage Nogen før iaften. — Jeg kan tænke mig, at for en Natur, saa uendelig rig som din, maa jeg synes almindelig og hverdagsagtig, men Du kan tro, jeg gemmer meget i mit Indre, som mit Ydre ikke melder om: et bankende Hjerte, der undseer sig ved dets egne Slag, en brændende Sjæl, der længe har maattet fornægte og dølge.“

Hun smilte til dette Skriftemaal, til alle disse aforudte Ytringer, og naar han tav et Øieblik lænede hun sig fortroligere til ham og hviskede: „Bliv ved!“ Som Narcis beundrede hun sig selv i det Hav af Følelser, han fremmanede om hende. Hun havde oplevet meget, denne unge Dame, seet meget i sine Dage, hun havde kjendt Kjærligheden som Lyst, som Drift, som Beruselse, som Liden-skab, dens Ild, men ikke dens Lys, dens Flamme, men ikke dens Varme. Det Præste-sønnen denne Aften oplod, var Nyt for hende, en videre Horizont, noget uendeligt Barnligt, Friskt og Fortryllende. Han blev ved at tale, hun blev ved at lytte.

Omkring dem sænkede Efteraarsaftenen sin Dæmring, den rødlige Himmel blev violet, derefter mørkeblaa, tilsidst graalig, Frøerne i Horsens Enge gjentog enkelte Kvæk af deres halvglemte Foraarsmelodi, en lyssky Solsort fløitede i Buskene ovre i Bjergeherred paa den anden Side Søen, og Skaden skogrede paa sin Pilegren, naar den saae en Odder komme tilsyne og liste sig op langs med Aabredde.

Hun gik endnu ved hans Side, uden at agte paa den gamle Farbroder, som flere Gange havde mindet hende om at tage hjem. Hun syntes ligesom at indaande hans Hjertes Lovsange, lænede sig fastere til hans Arm, betragtede hans smukke, bevægede Træk og det Forklarede, som hendes Smil, hendes fristende Øine udbredte over dem. Langsomt og dvælende gik hun og bøiede sig forover, for at ikke et Ord, et Tonefald af hans skælvende Stemme skulde undgaa hende. Nede fra Dandsepladsen lød Mængdens Jubel og Latter som en fremmed Verden for dem, Lysene glimtede mellem Løvkvistene, Musiken klang, Manden med Stortrommen trakteredede sit Instrument med en Kraft, der overdøvede alle de Andre, Stjernerne lyste, — han lagde ikke Mærke til Noget af alt dette, saae ikke andre Stjerner, end de to, der straaledede for ham under hendes halvt-sænkede Øienlaage.

„Nu maa jeg tage hjem,“ sagde hun endelig. „See ham derhenne, min Farbroder, hvor han staaer og tripper af Utaalmodighed og kalder paa mig. Klokken er mange, Du har faaet mig til at glemme den, Du! men

jeg beklager mig ikke derover. Kom nu til mig imorgen Formiddag inde i Byen, spørg efter Peer Kjøkkenkarl i den store, graa Gaard paa Torvet skraaes over for Kirken, der boer jeg. Hvis Du saa synes om mig ligesaa godt som iaften, vil jeg lade mig fæste. Men maaske Du har betænkt Dig inden den Tid. — Hvad?“

„Det veed Du bedre, end Du siger,“ svarede han med et sørgmodigt Smil, „fra nu af er mit Liv knyttet til Dig, uden for Dig gives der ingen Frelse og ingen Forløsning mere.“

„Ja, hvem kan tro det?“ sagde hun. „Selv den Bedste af Jer er ikke til at stole paa. Det veed jeg af Erfaring.“

Med disse Ord lod hun ham atter indaande Duften af sine Blomster, og gik med den gamle Farbroder. Idet de forsvandt, vendte hun sig endnu engang tilbage og nikkede til ham. Han blev staaende med sænket Hoved og foldede Hænder og stirrede efter hende.

Næste Morgen red Præstesønnen fra Uth ind til Horsens og bandt sin Hest udenfor Porten af den omtalte Gaard. Peer Kjøkkenkarl var endnu ikke staaet op, det var ogsaa

temmelig tidligt, og Portneren, som kom ud og aabnede Skaaderne for Kjældervinduerne, sagde, at Herren vist var gaaet feil, Peer Kjøkkenkarl havde ingen Slægtning i Holsten, idetminste boede der Ingen hos ham her paa Gaarden. Præstesønnen smilede og tav, han var sikker i sin Sag og vidste bedre Besked. Han blev staaende ved sin Hest og ventede.

„Hun kommer nok,“ tænkte han, „det er blot lidt for tidligt endnu. Hun har ikke den samme Længsel og Utaalmodighed som jeg, og kan heller ikke have den. Hun er maaske træt af Dansen iaftes og holder af at ligge længe.“

Flere Timer forløb, Hesten vrinskede og skrabede i Steenbroen, Folk gik ud og ind igjennem Porten, og vendte sig om efter den blege og fremmede Mand, der stod og lænede sig op til Muren og saae over paa Kirkeuhret.

„Nu slog den elleve,“ sagde han til sig selv efter at have talt Slagene, „nu kommer hun vist snart; hvad vil det ogsaa sige, at jeg idag venter et Par Timer! — Jeg har jo ventet hele mit Liv efter hende.“

Paa engang blev det levende i Gaarden

indenfor. Porten fløj op, Lakaier trak Rideheste hen til Trappen, fra hvilken der kom et muntert og leende Selskab ned. Midt i dette Selskab viste sig en ung Dame, støttende sig til en smuk Officers Arm, og lyttende til det han hviskede til hende. Præstesønnen troede ikke sine egne Øine, han stirrede og stirrede paa Damen, som nærmede sig klædt i en kostbar, sort Fløils Ridedragt og en fantastisk rød Hue, der var slynget om hendes Hoved som en Turban. Det var hende, hans unge, henrivende Bondepige fra igaar Aftes, han her saa for sig, hendes klare, sorgløse Latter lød ham atter imøde, det var hendes mørke, lidenskabelige og fristende Øine, det samme Udtryk, de samme lysende Straaler. De søgte kun idag en anden Gjenstand, medens hun standsede nedenfor Trappen, legende med sin hvide Ridepisk og lyttende til det, den slanke Rytterofficer tilhviskede hende. Hun slap sin Kavalleers Arm, idet hun fik Øie paa Præstesønnen, gik hen til ham og udbrød:

„Ah! er det Dig, min Ven! Kom og lad mig see paa Dig. Ja, Du er jo endnu smukkere end igaar, og Du har moret mig meget. Du

holder altsaa Ord og kommer nu for at fæste mig, det er jo ypperligt! I dette Øieblik har jeg ikke Tid til at tale med Dig; Du seer, man venter paa mig, jeg skal ud og ride. Men naar jeg kommer tilbage, kan vi tales ved; fæster Du saa ikke mig, saa fæster jeg maaske Dig, hvem kan vide det.“

Efter disse Ord vendte hun sig om mod Officeren og strakte ham sin lille Fod imøde, for at han skulde hjælpe hende op paa Hesten.

Præstesønnen stod som lynslagen, han hørte uden at forstaa, han syntes ikke at fatte noget af, hvad han her saae.

„Nu maa Han gaa lidt tilside, min Ven!“ sagde en af Lakaierne, under den Larm, som opstod, medens det øvrige Selskab steg tilhest. „Herskabet kan jo ikke komme frem for Ham.“

„Hvem er hun da, og hvad er hun?“ stammede han.

Den, han talte til, saae forbauset paa ham og hviskede: „Hvor har Han læst sin Geografi, siden Han ikke kjender hendes Høihed Prindsesse Charlotte Louise, Prinds Christians fraskilte Gemalinde.“

„Prindsesse Charlotte!“ gjentog han.

„Ja vist, see nu blot at komme afsted.“

Men Præstesønnen blev staaende, der gik pludselig ligesom en blaalig Sky hen over hans blege Ansigt, hans Læber skælvede, hans Øine syntes at blive større, idet de mistede ethvert Spor af Udtryk og glasagtige stirrede frem for sig som i et tomt Rum, der ikke frembød nogen bestemt Gjenstand at hefte sig paa; han knugede begge sine Hænder op imod Tindingerne og brast derefter i Latter, en rædselsfuld Latter, der vakte Ekkoet i Gaarden, vedholdende, vild og gjennemtrængende. Pludselig dreiede han sig rundt og faldt ned paa Stenbroen. Prindsessen og hendes Følge havde ikke seet noget af dette sidste Optrin, som foregik, idet hun red bort og Porten lukkede sig efter hende, men han, den Afsindige, gjentog sin Latter atter og atter og klappede i Hænderne, medens Portneren badede hans Tindinger med Vand og hjalp ham op paa Hesten, som løb tilbage til sit Hjem i Præstegaarden, uden at ledes af den evneløse Rytter.

Nu ere de døde, alle de, som denne Fortælling angaaer. Den ulykkelige Prindsesse, som ikke vidste bedre end at følge de sørgelige Lærdomme, hun havde modtaget hjemme i Faderens Huus, opfyldte Horsens By med sine Historier, levede i bestandig Strid med sin Hofchef, gjorde sig afhængig af Alle, selv af sin Kjøkkenkarl; hun forlod omsider Danmark, skjulte sig i et Kloster og brugte Resten af sin Tid til at begræde sin Ungdoms Feil, forladt af Alle, savnet af Ingen, uden en Søn, i hvis Hjerte hun vedblev at leve længe efter at hun havde udsonet sine Forvildelser og forladt Verden. — Præstens Søn fra Uth fik aldrig sin Forstand tilbage, han gik i mange Aar omkring i Fredericia under Navn af gale Mogens, en stakkels Afsindig, der pyntede sig med Halmstraa og Lapper af gamle Soldateruniformer. Hver Middag, naar Vagtparaden trak op, mødte han regelmæssig ved Exerceerhuset, væbnet med en lang Stok, som han gik og svingede i Takt med Regimentstambourens.

„Ligner jeg nu den slanke Officer?“ spurgte han af og til Drengene, som flokkedes om ham. — Det var det eneste Minde, hans

Sjæl syntes at have bevaret efter Dansen paa Ladebro.

Undertiden sad han og sang paa For-
toget. Hans Røst lød dæmpet, sørgmodig og
klagende, bestandig gjentog han de samme Ord:

„I Himmerig har jeg været og i Helvede med,
Ligegalt gik det begge Steder.“

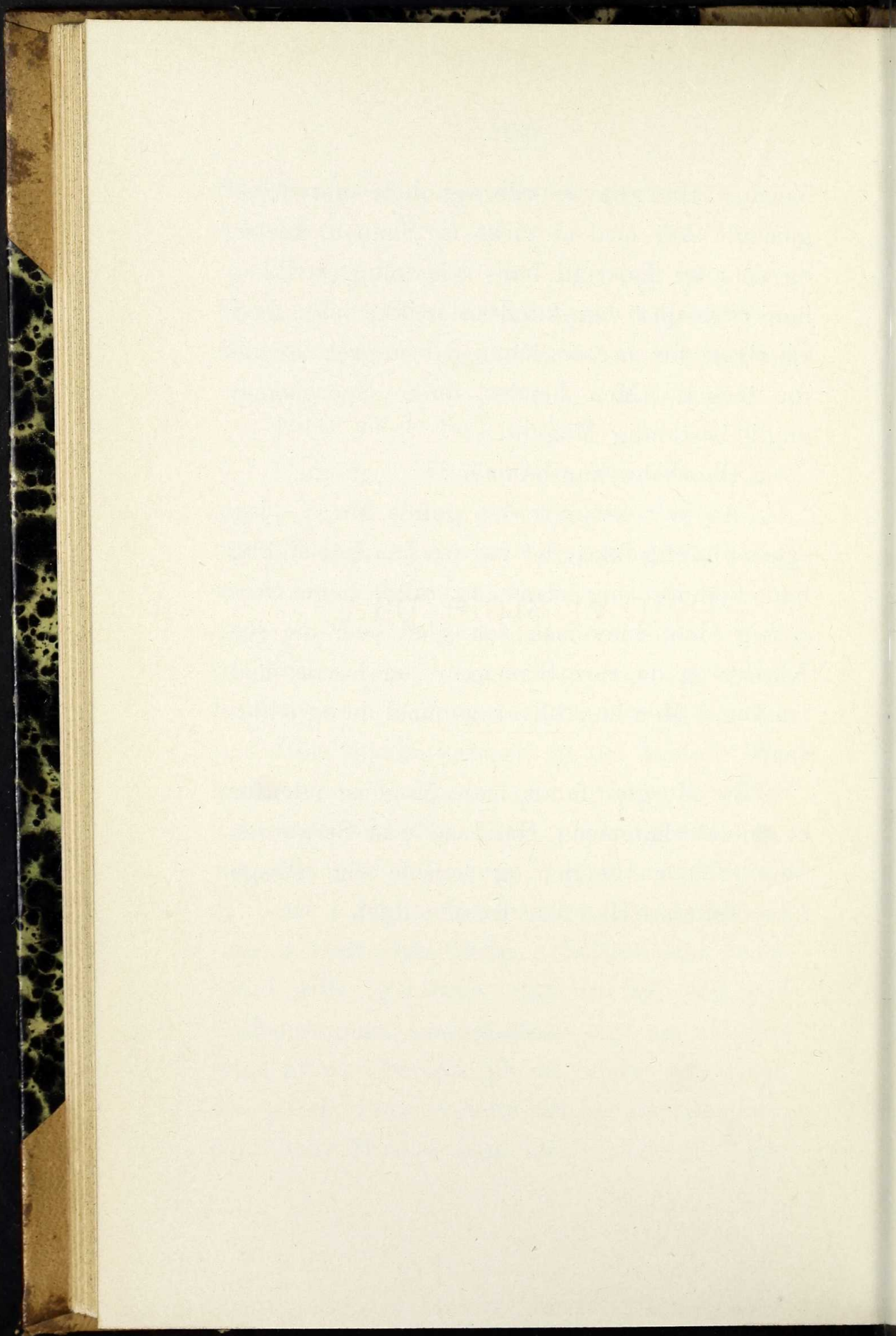
Engang hvert Aar kom hans Fader, den gamle Præst, ned og besøgte ham, da fik han en ny Dragt, gjerne en lang, graa Frakke og en Voxdugs Kasket, saa spadserede de sammen oppe paa Volden med hinanden under Armen, to Oldinge, men Sønnens Haar var dog endnu hvidere end Faderens. Det var øiensynligt paa disse Spadseregange, at det kostede Mogens megen Umage at gaa roligt, undertiden brød hans afsindige Natur pludselig frem, saa slog han ud med Benene, fægtede med Armene og brast i denne forfærdelige Latter, der lød som et vildt Dyrs Skrig. Faderen stod imidlertid stille og talte venligt til ham, og bad Gadedrengene, som samlede sig, om ikke at følge efter. Derpaa gik de videre. Naar saa den gamle Præst vendte tilbage til Hjemmet, kom hans Hustru ham altid imøde ude paa

Veien. Hun havde tilbragt hele det foregaaende Aar med at virke for Sønnen, kartet og spundet Tøjet til hans Klædning, strikket hans Strømper, hun kunde blot ikke følge med til Byen for at see ham, det angreb hende for meget. Men hendes første Spørgsmaal angik bestandig Mogens.

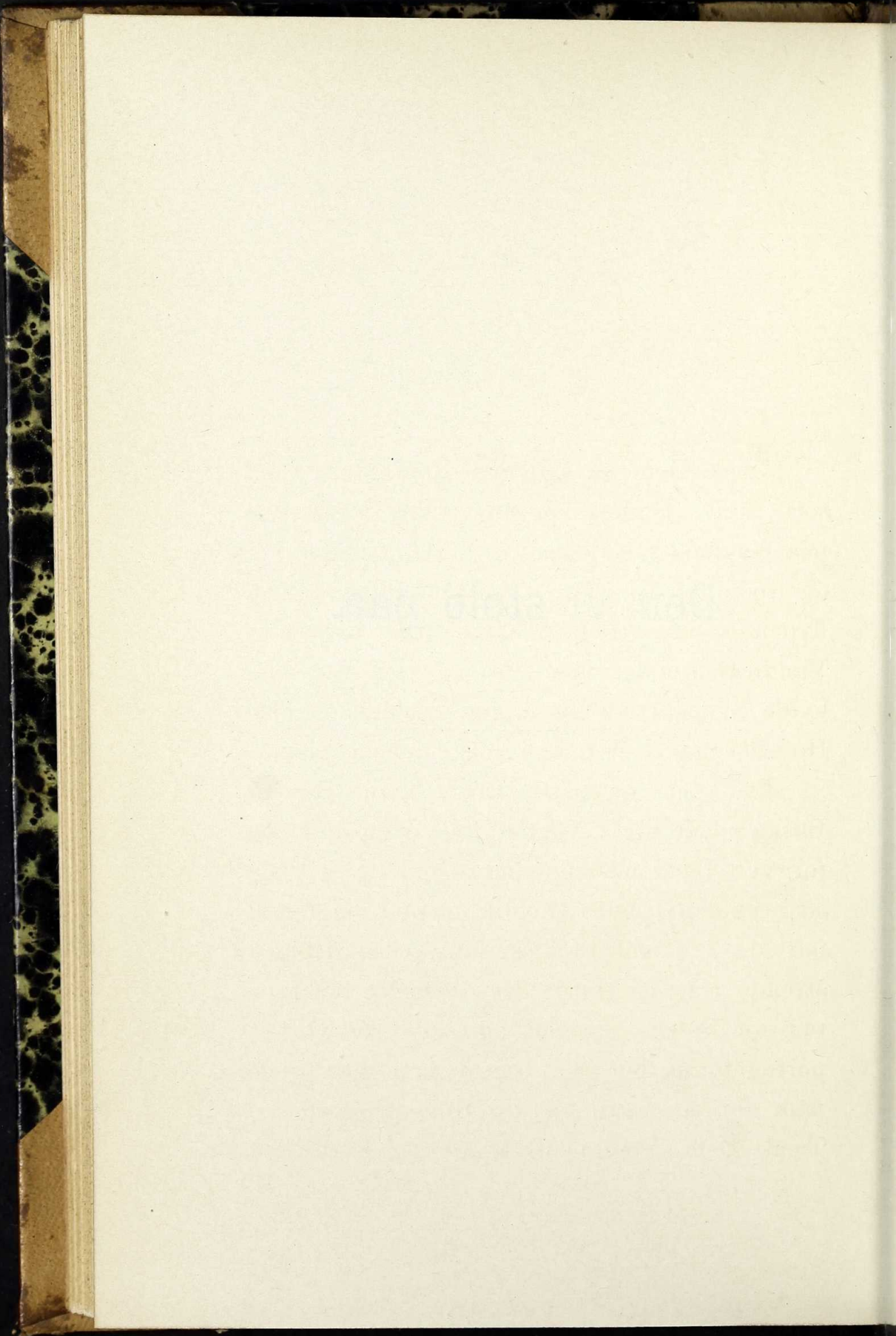
„Hvorledes har han det?“

„Aa jo!“ svarede den gamle Mand, „jeg synes virkelig ikke, det var saa daarligt endda, han kjendte mig strax og talte meget fornuftig; han blev især saa glad over de nye Klæder og de rare Strømper, jeg havde med fra Dig. Men han bliver gammel nu og ældes saare.“

En Morgen fandt man Mogens udenfor et Soldaterkammer. Han sad paa Stenbroen med foldede Hænder og lænede sig tilbage mod Muren. Han var frossen ihjel.

Den vi stole paa.

Tænk Dem en gammel Herregaard med sort, steilt Tegltag og en vældig Storkerede paa Gavlen, en Bøgeskov i Baggrunden og en speilklar Sø, der i Solskin glimrer som flydende Sølv, naar Fiskene fare hen over Vandfladen, eller naar de jages af den snehvide Svane, som nu ligger drømmende med Hovedet under Vingen inde mellem Sivene. — Paa den modsatte Bred, hvor Havens Buske speile sig i Vandet, en zirlig hvid og forgyldt Baad med opbundne Seil og et Flag, som Vinden i dette Øieblik næppe magter at udfolde. — Tænk Dem en lang Allee af blomstrende Kastanietræer, der danne et tæt Løvtag for Solens Straaler og ende ved Gitterporten foran den store Gaard, man maa igjennem for at naae op til Hovedtrappen. — Tænk Dem Yppighed, Pragt og Forfinelse,

hvorhen De vender Øiet: — nedenfor Trappen en blød og magelig Vogn, som nylig er vendt tilbage fra en Kjøretour med Herskabet, — en Tjener i rød Vest og grøn Kjole, der slen- trer op ad Trapperne med to fyldte Blomster- vaser, — en aabentstaaende Glasdør paa Al- tanen, der tillader Blikket at trænge ind i en Helligdom, garneret med Kaprifolier, hvide Gardiner, Fløil og Silke, — saa har De Ram- men til det Billede, jeg her vil fremstille.

Det var henimod Aften. Vinduerne i Bibliotheket stode aabne, Stærene sang i Træ- toppene, Solen skinnede gennem Løvet og dannede lange, sitrende Striber hen over Gul- vets blaa og hvide Marmorfliser. Fra Blomster- bedene udenfor trængte en krydret Luftstrøm ind i Salen.

I en Gyngestol ved Bordet laa en bleg, ung Dame, med store, sorte Øine, et smæg- tende Udtryk og klædt i en klar graa Kjole, kantet med et græsk Ornament af kirsebær- brune Fløilsbaand, og et Uhyre af en Modest, der fuldkommen skjulte Bryst, Skuldre og det øverste af begge Arme. Hun havde lagt sine smaa Fødder op paa en Skammel og betrag-

tede deres bløde Former og smalle Omrids med synlig Tilfredshed, medens hun talte med en ældre Mand, der sad nogle Skridt borte fra hende i en Sofa.

Denne Herre havde et prægtigt graahvidt Haar, der saae ud som det var kreppet. Han var klædt i Hvidt fra Top til Taa, en Farve, der bidrog til at fremhæve hans næsten kobberrøde Ansigt. Han befandt sig under synlig ubehagelig Indflydelse af den varme Sommerdag, sad med opknappet Vest, og viftede sig med en sammenkrøllet Avis, medens han hvert Øieblik forandrede Stilling for at undgaa en paatrængende Solstraale, som faldt hen over Sofaen. Herren var Hr. Hofjægermester Thygeson til Volsgaard, den unge Dame hans eneste Datter, Arving til Godset.

„Maa jeg nu bede om at være fri for alle dine Udflugter,“ sagde Faderen, „kun et ærligt og fuldstændigt Skriftemaal kan frelse Dig. Hvorledes forholder det sig altsaa?“

„Jeg elsker ham,“ udbrød Damen med en Sikkerhed og et trodsende Smil, der viste, hvor lidt hun lod sig skræmme af Faderens Ord. Jeg tilbeder ham og kan ikke leve uden

ham. Han er ung, han er smuk, en udmærket Selskabsmand, Du maa jo være blind, for ikke at tilstaa det. Han har den prægtigste Figur og det deiligste Haar i Verden.“

„Der skal andet til i Ægteskabet end en god Haarvæxt.“

„Aa Du! — Jeg kan ikke taale, Du spotter. Du veed nok ikke af, at jeg er hans Muse, hans Ideal, det er mig, der inspirerer ham til ethvert nyt Opus, og han er allerede kommen til Opus XVI, tænk dog! — Det er min Nærværelse, sagde han forleden, der fremkalder hans Begeistrings Kilde, mit Blik lyser over ham, som Solen over en Blomst, min Røst, mit Smil kalder Melodien frem i hans Hjerte, eller saadan noget lignende. — Men hvad forstaa de graa Haar sig paa det?“ vedblev hun og sprang hen til Hofjægermesteren, let og graciøs som et Egern, lagde begge Hænder om hans Hoved, kyssede ham, vuggede sig paa hans Skjød og vedblev: „Hvad skal det stakkels Menneske blive til uden mig, kan vi forsvare at myrde et Talent? — det vilde jo være grusomt. — Saa sendte jeg ham en Indbydelse i dit Navn. Imorgen er

det hans Fødselsdag, i den Anledning skal vi have den store Middag, efter Bordet siger jeg ja til ham. Nu veed Du Alt. Det er den rene Sandhed, Papa! hvis Du ikke er sød og giver dit Samtykke, og dernæst holder en af disse udmærkede Taler for os, Du er saadan Mester i, saa bliver jeg syg, jeg dør, Du kan ligesaa godt strax gaa hen og bestille min Begravelse.“

»Men Du gode Gud! en Kunstner, en Violinspiller!“

„Et uhyre stort Geni, og saa disse mageløse Øine, naar han blot seer paa mig, straalende af Lykke.“

„Af Begjærlighed efter dine Penge.“

„Vær nu dog rimelig. Hvilket Udtryk, og hvormegen Rigdom forstaar han ikke at lægge i sit Spil.“

„Jeg finder kun Rigdom i dine Overdrivelser.“

„Han har komponeret en ny Polka, dediceret den til mig og kaldt den Carolines Polka. Jeg har aldrig før hørt en saadan Musik. Det er afgjort, han har et mageløs

Talent, han kan reise hele Europa igjennem, alene med sin Violin.“

„Det Samme kan jeg sku gjøre uden hans Violin.“

„Men saa lad mig da høre, hvad Du egentlig har imod ham?“

„Han er jo saa fattig som en Kirkerotte.“

„Fattig? ja! — Veed Du Grunden?“

„Nei, men Bacchus og Venus veed den vist.“

„Fattigdom har altid været Geniets Særkjende.“

„Saa maa vor Tærskemand dernede være et stort Geni.“

„Hans Musik henriver Alle, som hører ham.“

„Hans Musik saarer mig, og jeg har da ogsaa Øren.“

„Det nægter jeg ikke, søde Papa! Du mangler blot Evne til at høre. Hans Majestæt Kong Ludvig af Bayern har gjort ham til Ridder af den hellige Georg.“

„Hans Majestæt, Kong Ludvig, har gjort ligesom Vorherre: Noget af Intet.“

„Ja, Du maa nu sige, hvad Du vil, jeg elsker ham og det bliver ikke anderledes.“

„Og din Fætter da, den stakkels Frits Løvendal, som Du i Vinter gjorde saameget af, og som jeg maatte kalde hjem fra Forstakademiet i Tharandt, fordi Du ogsaa truede mig med at dø, hvis Du længer skulde undvære hans Selskab.“

„Ja, der seer Du, hvor man kan tage feil. Frits er en god og hæderlig En, med sine trofaste Øine og fede, røde Kinder, men Du vover da ikke at gjøre nogen Sammenligning mellem de To. Han besidder alle mulige agtværdige Dyder, men ingen af de elskværdige, han seer paa mig og sukker: Du er yndig, Du er deilig, det er Alt. Han sidder ogsaa ret godt tilhest, men saa er der disse grusomme røde Hænder og store Fødder. Han piler afsted efter Alt, hvad jeg peger paa, jeg kjender ham udenad, den skikkelige Fyr, han forstaaer ikke at ægge og hidse mig, at bringe mig i Spænding. Det Uforudsete, det Dristige det Fantastiske, det der lader mig føle, at mit Hjerte banker, er ikke hans Sag. — Nei, det er afgjort, jeg foretrækker min Kunstner.

Han faldt paa Knæ for mig forleden inde i Billardsalen. Du skulde have seet ham, han var guddommelig i det Øieblik, han kyssede min Fod. — Jeg har lovet ham mit endelige Svar imorgen.“

„Ja, ja da, lad os sove paa det, vent idetmindste til jeg faaer talt med ham først.“

„Men det gjør Du, før vi ride ud efter Frokostbordet, søde Papa! jeg kan ikke taale at vente længer; det er afgjort, ikkesandt?“ Med disse Ord vendte hun sig om i Gynge-stolen og rakte, for magelig til at staa op, sin hvide Haand over til Faderen.

„Lad det da blive saa, siden det ikke kan være anderledes. Moralen af det Hele er, at man skal være varsom i at vælge en Musiklærer til sin Datter, kan man ikke undgaa at faae fat i et Geni, for det gjør de Kegler jo allesammen Fordring paa at være, gjør man idetmindste bedst i at udsøge sig den ældste og grimteste af dem alle. — Naa, jeg siger ikke mere, Du skal faae ham; men hvis der nogensinde kommer en Dag, hvor Du fortryder at have ofret den Violinspiller din sorgløse Ungdom, saa husk paa, Barn, at jeg har

advaret Dig, og at det gaaer i Ægteskabet ligesom i Theatret: Pengene gives ikke tilbage.“

Frøken Caroline smilede medlidende og trak paa sine smaa Skuldre. „Imorgen! det er jo afgjort. Ikkesandt?“ sagde hun.

„Det er afgjort,“ sukkede Hofjægermesteren og forlod Salen. — Ude i Korridoren mødte han to Herrer.

„Er I der, Børn!“ sagde han. „Ja nu har jeg talt med hende, som jeg lovede, men det er kun et daarligt Budskab, jeg bringer.“ Den, til hvem disse Ord bleve henvendte, var et ungt Menneske i lysegraa Dragt med et Stykke af en Høgevinge i Hatten, et solbrændt, godmodigt Ansigt, ærlige, lyseblaa Øine. Han greb Hofjægermesterens Haand, drog ham hen til Vinduet og udbrød dæmpet og bevæget:

„Hvad svarede hun?“

„Ja! hvad svarede hun! Jeg har talt hende til med Fynd og Klem, — det behøver jeg forresten ikke at sige, Du kjender mig, det var et forfærdeligt Optrin, — det hjalp ikke det mindste. Gift Dig aldrig, min Dreng,

det er det fornuftigste Du kan gjøre, Du seer hvad det leder til, — man faaer Børn, som ikke ville lystre. — Hun tager ham, hun kan ikke leve uden sin Violinspiller, imorgen er det hans Fødselsdag, saa siger hun ja til ham. — At vi ogsaa skulde faae den Knægt herud! — og det kunde endda være det samme, men at han netop skulde falde paa at komponere den forbanede Polka til hende, jeg er overbevist om, det er egentlig den, der har gjort Udslaget. Hun taler ikke om andet, tænker ikke paa andet, spiller ikke andet.“

Frits svarede med et Suk, han stod og saae ned for sig i dyb Sørgmodighed.

„Der er Ingenting at være forknytt for,“ svarede den Tredie, som hidtil ikke havde taget Deel i Samtalen. „Sagen er mindre farlig end Onkel troer.“

„Hvad er det for en Snak? Finder Du maaske ikke, det er en farlig Sag, at min Datter, mit eneste Barn, Arving til Alt hvad jeg efterlader mig, fører en Fremmed, en Plebeier ind i vor gamle hæderlige Familie og gifter sig med ham.“

„Ja, men hun gifter sig ikke.“

„Hun forlover sig idetmindste med ham imorgen. Det er afgjort.“

„Hun forlover sig ikke heller,“ svarede den Anden frimodig.

„Hvem vil hindre det?“

„Jeg.“

Overhofjægermesteren tilkastede Taleren et uvilligt og spørgende Blik, satte begge Hænderne i Siden og traadte ham et Skridt nærmere.

„Hvad bilder Du Dig ind, Jakob? — Jeg siger Dig jo, at jeg har søgt at faae hende fra det, jeg har anvendt Grunde, Bønner og Forestillinger, jeg har talt, som maaske aldrig en Fader har talt til sit Barn, ligemeget hjalp det, hun er ubevægelig, hun leer ad mig, Du? — Hun vil have sin Villie.“

Jakob smilede, der laa saamegen Selvtillid i hans Blik, en saa fuldpræget Overbevisning i den Tone, hormed han vedblev:

„Hun gifter sig ikke med ham, hun forlover sig ikke heller.“ Han bøiede sig over mod den gamle Mand, hviskede ham nogle Ord i Øret, derpaa tog han sin Broder under Armen

og gik op ad Trappen med ham til øverste Etage.

Lidt senere saa man begge Brødrene oppe i et af Gjæsteværelserne. Frits stod ved Vinduet og trommede paa Ruden. Jakob havde trukket Kjole og Støvler af og laa paa Sofaen, beskæftiget med en Cigar, hvis Røg-skyer han udstødte gennem den tilspidsede Mund og derefter betragtede med stor Interesse. En tredie Herre stod foran Speilet, ifærd med at ordne et prægtigt og krøllet Haar, som faldt i tykke Lokker ned om Ørene. Det var Stridens Gjenstand, den unge Kunstner, som Frøken Caroline nylig havde nævnet i sit Skriftemaal til Faderen.

„Men saa tal dog lidt,“ sagde Jakob. „Af Frits forlanger jeg Intet, han er en ulykkelig Elsker og har Lov til at tie, — med Dig derimod er det en anden Sag. — Du er mere end almindelig kjedelig i Eftermiddag.“

„Jeg tænker, jeg drømmer.“

„Fortæl dine Tanker, drøm i Ord.“

„Jeg er forelsket.“

„Igjen?“

„Dennegang er det Alvor. Jeg er dødelig forelsket, kan Du saa forstaa, hvad jeg mener?“

„Jeg gjætter mig dertil.“

„Lad mig høre, hvad Du gjætter.“

„Hidtil har dit Geni overalt skabt Beundring og født Kjærlighed, fra nu af vil Du lade Kjærligheden føde Geniet. Er det ikke omtrent din Mening?“

„Hun er mageløs yndig, lidt fordringsfuld maaskee, men hun har Ret dertil, ogsaa lidt koket, men hvad er vel en Dame uden Koketteri? — Hun er aandrig, vittig, i høi Grad dannet, hun spiller hvad det skal være af Chopin og Schumann udenad. — Hun er mageløs, ikke sandt?“

„Hun er meget rig, ikke sandt?“

„Aa maa jeg nu være fri for den Snak. Du gaaer bestandig og stikler paa hendes mange Penge. Det er da ingen Last at være rig. Naar vi blive gifte, faaer hun den smukke lille Gaard nede ved Skoven, en magelig Vogn, to engelske Heste, saa tage vi ud og besøge vore Bekjendte, saalænge Sommeren

varer. Naar det bliver Vinter flytte vi til Byen, Baller, Selskaber, Mukikforeningen! Jeg skal faae Gade til at give nogle flere Koncerter i Vinter, han gjør Alt for min Skyld, saa idet kongelige Theater til alle Operaer! maaske skriver jeg selv en Opera. — Det skal blive et herligt Liv, ikke sandt?“

„Et herligt Liv?“ gjentog Jakob, „for Dig, men for de Andre?“ Med dette Spørgsmaal udstødte han et langt og lydeligt Suk.

„Hvilke Andre?“

„De mange Haabløse, Du har efterladt paa dine tidligere Valpladse.“

Den unge Komponist strøg Haaret tilbage fra Panden og kastede et talende Blik ind i Speilet, før han svarede: „Man kan da aldrig være fornuftig med Dig.“

„Men jeg taler jo i det dybeste Alvor,“ forsikrede den anden. „Der sidder nu din forrige Elev, Frøken Charlotte, med to lange Alexandrakrøller bag Ørene og to store Taarer i de mørkeblaa Øine, hun tæller paa sine Knapper: Han kommer, strax, snart, om en lille bitte Smule, men han kommer sku ikke. Der gaaer den ulyksalige Franziska med den lille

hvide Florshat og en uhyre Portion Haar redet i Bukler lige ned til Øienbrynene, hende Du engang ikke kunde leve foruden, — din Muse, din Fee, din Skytsaand! — hver Dag spadserer hun den samme Vei, Vimmelskafte, omkring Hesten, Bredgade, hver Dag speidende, hver Dag forgæves. Sligt ender tilsidst med en Guulsot, det kan ikke være Andet. — Og Frederikke, den yndige Frederikke med de smaa Fødder, tænker Du ikke paa hende? din Stolt-hed, din Længsels Maal, dit Hjertes duftende Blomst det husker Du nok. Jeg førte Dig ind i Huset, jeg trakterede Moderen med Parquet-billetter, jeg spillede Tarok med Faderen, Alt for Dig, jeg kom, jeg saae, men det var Dig, der som sædvanlig vandt.“

„Ja, Frederikke var vidunderlig,“ udbrød Kunstneren, hensunken i blide Erindringer. „Hende vil det vare længe, inden jeg glemmer.“

„Du siger længe, hun siger aldrig, det er Forskjellen mellem Jer. Det var nok til Frederikke, Du komponerede din store Polka, ikke sandt?“

„Jo, det kan være.“

„Den gjorde umaadelig Opsigt i sin Tid.

Hvor jeg kom, fyldte de mine Øren med Frederikkes Polka, naar jeg gik hjem, hørte jeg den fra alle Lirekasser. I gamle Dage syntes jeg, den havde en forunderlig Lighed med en af Offenbachs Melodier, nu derimod finder jeg den ligner paafaldende det Opus, Du komponerede forleden til min Cousine og kaldte Frøken Carolines Polka.“

„Paa ingen Maade. En eneste Strofe i Slutningen maaske, ikke videre.“

„Jeg husker saa tydeligt, da Du bragte Frederikke det trykte Blad, hun rødmede ved at læse sit Fornavn paa Titlen, Du tog din Violin og spillede. — Du gode Gud! hvilken Begeistring, hvilken mageløs Henrykkelse! Frederikke, det stakkels Barn, var rent borte, hun lo, hun klappede i sine smaa Hænder, hun græd, hun brød sig ikke engang om at skjule det, det var jo ogsaa Glædestaarer; saa dansede vi til dit Spil, Fruen, Frederikke og jeg. Ferdinand, Ferdinand! den Aften glemmer jeg aldrig! Du var stor, ophøjet, guddommelig, Du beruste os alle, dine Toner syntes at dufte og blomstre i Luften omkring os.“

„Ja, det var en rar Aften,“ sagde Ferdinand med den lykkelige Seirherres Smil.

„Der! tag Violinen, spil for mig igjen, lad mig atter vugge mig i disse henrivende Melodier. Husk paa, jeg maa nøies med at paakalde Mindet, Du derimod lever i Virkeligheden.“

Jakob rejste sig, tog et Par grønne Saffianstøfler paa, som stode ved Enden af Sofaen. Kunstneren spillede.

„Ja, der er den!“ raabte hans henrykte Tilhører. „Vidunderligt! deiligt! mageløst!“ Med disse Ord begyndte han at polkere ligeoverfor Komponisten, idet han drog begge Sidelommer ud og holdt fast paa dem med de yderste Fingerspidser. Ferdinand blev revet med af Vennens Begeistring, ogsaa han gjorde Polkatrin, idet han vedblev at spille, hurtigere og hurtigere. Og nu dansede de To med Hjertet fuldt af Fortidens Indtryk, med Smil paa Læben og Hovedet kjælent vuggende frem og tilbage og til begge Sider. Jakob tabte sin ene Tøffel, men Dansen vedblev under hans begeistrede Udraab: „Det er den Polka, jeg mener, det er Offenbachs Polka,

det er Charlottes Polka, Franziskas Polka, Frederikkens Polka, det er min Cousine Carolines Polka, Gud og Hvermands Polka!“

I dette Øieblik gik Døren op, to Figurer kom tilsyne i den, Hofjægermesteren og hans Datter. Musiken tav pludselig, begge Danserne stode som rodfæstede til Gulvet.

„Papa siger, De har isinde at tage herfra iaften,“ sagde Frøkenen til Komponisten, „men jeg beder Dem ret meget om at tøve blot imorgen over. Min Fætter og jeg trolove os. Vi skal have Dans nede i Haven. Maaske De spiller Deres nye Polka for os.“

